

Omgevingsanalyse

juni 2024

Diest

01 JULLIE VRAAG

02 OMGEVINGSANALYSE

03 DE ANALYSE

3.1 INTERNE ANALYSE

3.2 GEBIEDSANALYSE

3.3 HELIKOPTERANALYSE

04 BIJLAGEN

01

JULLIE VRAAG

Jullie vraag

Ondersteuning bij opmaak omgevingsanalyse

- Diest zoekt ondersteuning bij de opmaak van hun omgevingsanalyse.
- Structuur van de vorige omgevingsanalyse aanhouden. Geen structuur volgens SDG's.
- In de omgevingsanalyse moet ook een benchmarking zitten t.o.v. andere besturen.
- Omgevingsanalyse als een intern product. Het betrekken van externe stakeholders zal in een latere fase gebeuren.
- Focus op interne participatie van MAT en diensthoofden.
- Eindresultaat moet hapklaar, helder en concreet zijn.

Externe analyse: hieronder verstaan we de externe macro-invloeden op de organisatie. Inzicht in de externe omgeving van een organisatie is van belang om gebruik te maken van de kansen en bedreigingen veroorzaakt door de context waarin de organisatie opereert. Welke invloeden zijn van belang en wat zal de impact zijn op ons grondgebied en onze inwoners?

Interne analyse: hieronder verstaan we de interne organisatie van stad en OCMW Diest. Hier wensen we een inzicht te geven in de sterktes en aandachtspunten van het lokaal bestuur en na te denken over de vraag: 'Wat zijn de prioritaire acties voor de komende jaren?' (Uit: Memorandum OA, intern document Diest)

02

OMGEVINGSANALYSE

Omgevingsanalyse via het klaverbladmodel

Alle invalshoeken meenemen

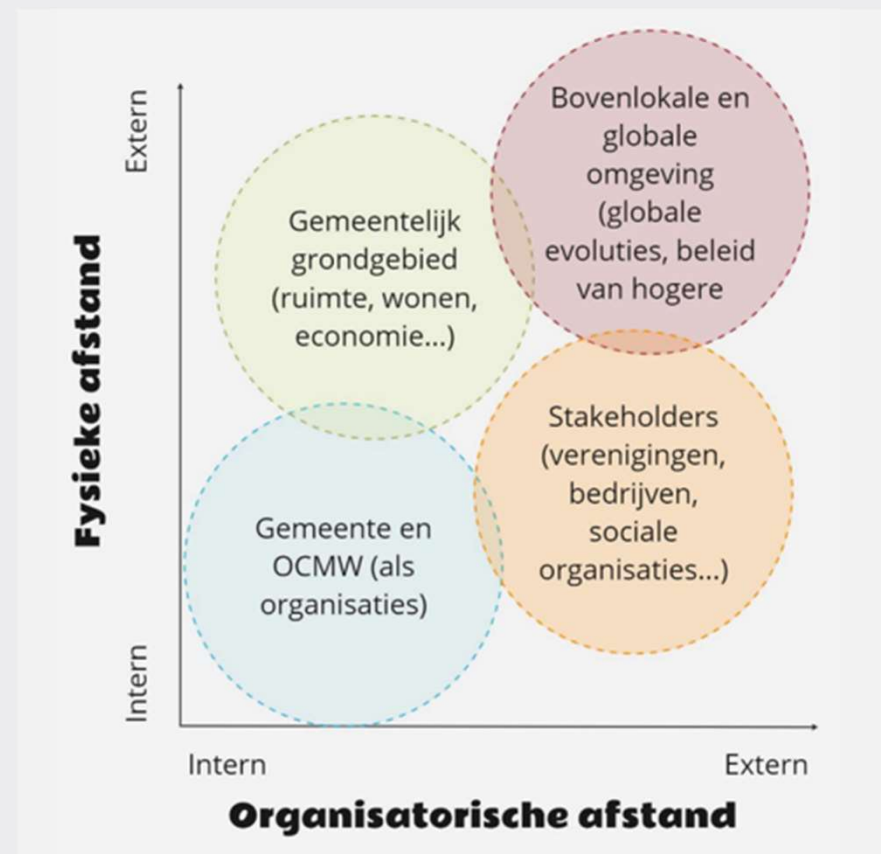
Model met vier kwadranten

- interne situatie in de gemeente
- evoluties op het grondgebied
- bovenlokale ontwikkelingen
- de stakeholders (cf. de vraag in deze fase beperkt)

Samen bieden deze vier vensters een volledig inzicht in de gemeente en haar omgeving. We maken zo een omgevingsanalyse die:

- vertrekt vanuit betrouwbare data en een accuraat beeld schetst van de bestaande noden en behoeftes
- een haarscherpe foto van de gemeente en haar inwoners maakt
- bedoeld is om onderbouwde beleidskeuzes te kunnen maken
- zorgt dat het nieuwe bestuur kan inspelen op gewijzigde omstandigheden en het beleid kan bijsturen

De vorige omgevingsanalyse van Diest volgde ook deze structuur. Dit geeft als voordeel dat we grote evoluties makkelijker kunnen identificeren met een duidelijke blik op toekomstige uitdagingen.

03

DE ANALYSE

3.1

INTERNE ANALYSE

Interne analyse

- Interne analyse

“..hieronder verstaan we de interne organisatie van stad en OCMW Diest. Hier wensen we een inzicht te geven in de sterktes en aandachtspunten van het lokaal bestuur en na te denken over de vraag: ‘Wat zijn de prioritaire acties voor de komende jaren?’ (Uit: document Memorandum Omgevingsanalyse Diest)

- De interne analyse volgt de structuur van de 10 thema's van de leidraad organisatiebeheersing voor lokale besturen van Audit Vlaanderen, een structuur die ook gevolgd wordt in het kader organisatiebeheersing van stad Diest.
- Het rapport is het resultaat van desk research (bronnenanalyse) en een werksessie met het Managementteam.

Organisatiebeheersing - maturiteit

o.b.v. risicoanalyse – inschatting maturiteit per thema

- Hoge scores
- Vooruitgang (in vgl met 2018) voor de meeste thema's; lichte daling voor thema's DPM (doelstellingen – en procesmanagement en FIM (financieel management)

0: onbestaand

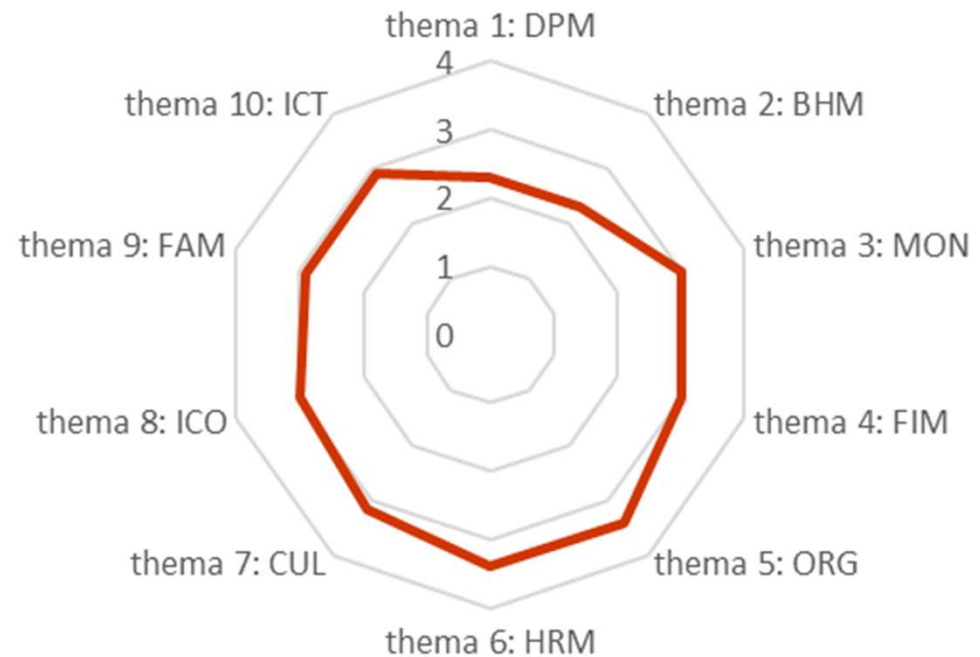
1: ad hoc basis

2: gestructureerde aanzet

3: gedefinieerd

4: beheerst systeem

organisatiebeheersing - maturiteitsscore per thema

THEMA'S	DPM (doelstellingen- en procesmanagement)	BHM (belanghebbendenmanagement)
Sterktes	visie, meerjarenplan, doorvertaling meerjarenplan, projectopvolging	belanghebbenden zijn gekend en worden betrokken; ervaring met 'buurtbudget', automatisering meldingenprocedure; experiment met andere vormen van inspraak (bv. Sportcafés), goede politiek-ambtelijke samenwerking; actueel overzicht intergemeentelijke samenwerkingsverbanden
Kansen	SMART-indicatoren; aanpak transversale doelstellingen; efficiënt en structureel evalueren en bijsturen (datagedreven beleid), beheer van sleutelprocessen	herdenken participatie o.b.v. <i>lessons learned</i> (kader creëren), bijsturen beleid o.b.v. klachten en meldingen, meer inhoudelijke sturing samenwerkingsverbanden; versterken interne communicatie over inhoud afsprakennota cbs-MAT; klaar zijn voor de specifieke rol in netwerken (actor/regie)

THEMA'S	MON (Monitoring)	FIM (Financieel management)
Sterktes	verplichte rapporteringen zijn in orde; informatienoden zijn gekend; diverse kwartaalrapporteringen en projectopvolging	financiële planning en rapportage, uniforme procedures, voorzichtig financieel beleid, evenwicht: gezonde AFM (autofinancieringsmarge) en positief gecumuleerd budgettair resultaat
Kansen	ook aandacht voor inhoudelijke aanpassingen mjp; monitoring als basis voor bijsturing van beleid; expliciteren van het doel van monitoring en de win-win; bepalen van een zinvolle set van indicatoren, differentiëren in manier van monitoring, duurzamer (minder ad hoc) beleid	beter gebruik Subsidiemanager; aandacht voor impact vergrijzing op inkomsten

THEMA'S	ORG/HRM/CUL (organisatiestructuur en –cultuur en personeelsbeleid)	ICO (informatie en communicatie)
Sterktes	aandacht voor optimalisaties in de verschillende fasen van de HRM-cyclus: werving en selectie, prestatie, beoordeling, opleiding en ontwikkeling, beloning; waarden zijn bepaald en worden uitgedragen; vernieuwd organogram; sterke MAT-werking en diensthoofdenoverleg; aandacht voor positief verzuimbeleid, ondanks <i>war for talent</i> sterke instroom; <i>employer branding</i>	sterke communicatiedienst, communicatieplan en beleidsplan informatiebeheer; recente <i>rebranding</i> ; intranet en interne nieuwsbrieven, vernieuwde, toegankelijke website, externe nieuwsbrieven; richtlijnen voor socialemediagebruik; archiefbeheer loopt; digitaal archiefbeheer is in voorbereiding
Kansen	rechtspositieregeling cf. Vlaams kaderbesluit nog uit te werken; opnemen van transversale thema's in HR; nog meer inzetten op de coachende rol van HR naar leidinggevenden; 'klaar' zijn voor de toekomst en de verschillende op te nemen rollen in een netwerkmodel; aandacht voor kennisdeling (nu: centralisatie van kennis soms bij één of enkele personen); optimaliseren aantal HR-processen (bv. uitstroom en teruggave werkmiddelen).	up to date houden content website; stadsapp; antenne-werking (decentrale 'voelsprietten') voor communicatie; strategie 'hoe omgaan met meldingen van burgers (bv. sociale media)'; versterking digitaal archiefbeheer; interne communicatie 'kaders' (bv. afsprakennota MAT-cbs); participatie herdenken

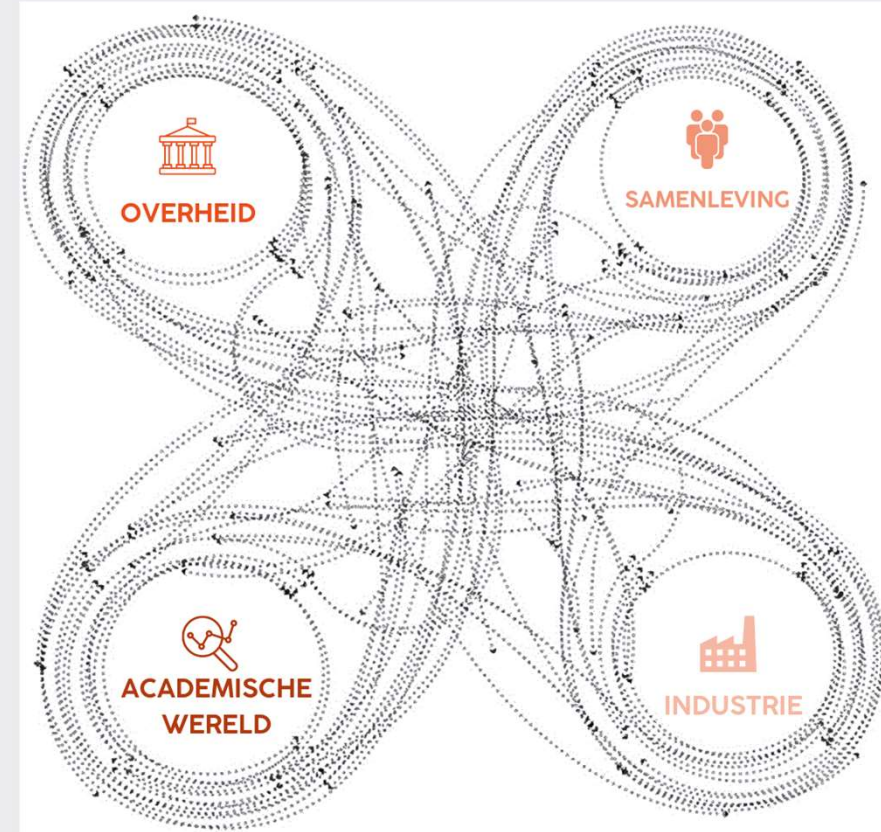
THEMA'S	FAM (facilitaire middelen, opdrachten en contracten)	ICT
Sterktes	contractbeheer en voorraadbeheer worden opgevolgd; er is een contractbeheerstool en een actieplan facilitaire middelen, gemeentelijke gebouwen en voorzieningen zijn gekend, er wordt een vastgoedstrategie gemaakt en er is een plan voor energetische renovaties	beveiliging; er is een ICT-continuïteitsplan en een informatieveiligheidsplan; performante infrastructuur; er is een inventaris van de hardware en software; meldingssysteem voor opvolging van meldingen; werkplekinrichting
Kansen	meer gestructureerde tijdige evaluatie van de lopende overheidsopdrachten; overkoepelend actieplan contract- en voorraadbeheer	versterken digitale geletterdheid personeel; meer strategische IT-werking; competenties strategische werking; duidelijke taakafbakening; synergie/ link met projectleider digitale dienstverlening, overschakeling naar SharePoint

1. Doelstellingen- en procesmanagement

- De beheersmaatregelen voor dit thema hebben een score (op basis van zelfevaluatie) die gemiddeld gaat van 'gestructureerde aanzet' tot 'gedefinieerd'.
- Het beleidsplanningsproces is helder en volledig doorlopen, een evaluatie ervan staat op de planning in 2024. Het meerjarenplan wordt ook doorvertaald naar de werkvloer en projectopvolging zit op het juiste niveau.
- Kansen
 - Gebruik van indicatoren: niet alleen voor evaluatie, maar ook als basis voor aanpassen en bijsturen van beleid (datagedreven).
 - De aanpak voor transversale thema's herbekijken: nood aan gerichte keuze van beperkt aantal thema's en organisatiebrede aanpak.
 - Gestructureerdere aanpak procesbeheer

2. Belanghebbendenmanagement

- De beheersmaatregelen voor dit thema hebben een score (op basis van zelfevaluatie) die gemiddeld gaat van 'gestructureerde aanzet' tot 'gedefinieerd'.
- Kennen van de belanghebbenden en hun verwachtingen
 - Er is geen formele update gebeurd van de stakeholdermapping sinds de vorige omgevingsanalyse, maar de stakeholders zijn gekend
- Plaats van de overheid in een netwerkmodel (quadriple helix model)
 - overheid – samenleving – industrie – academische wereld

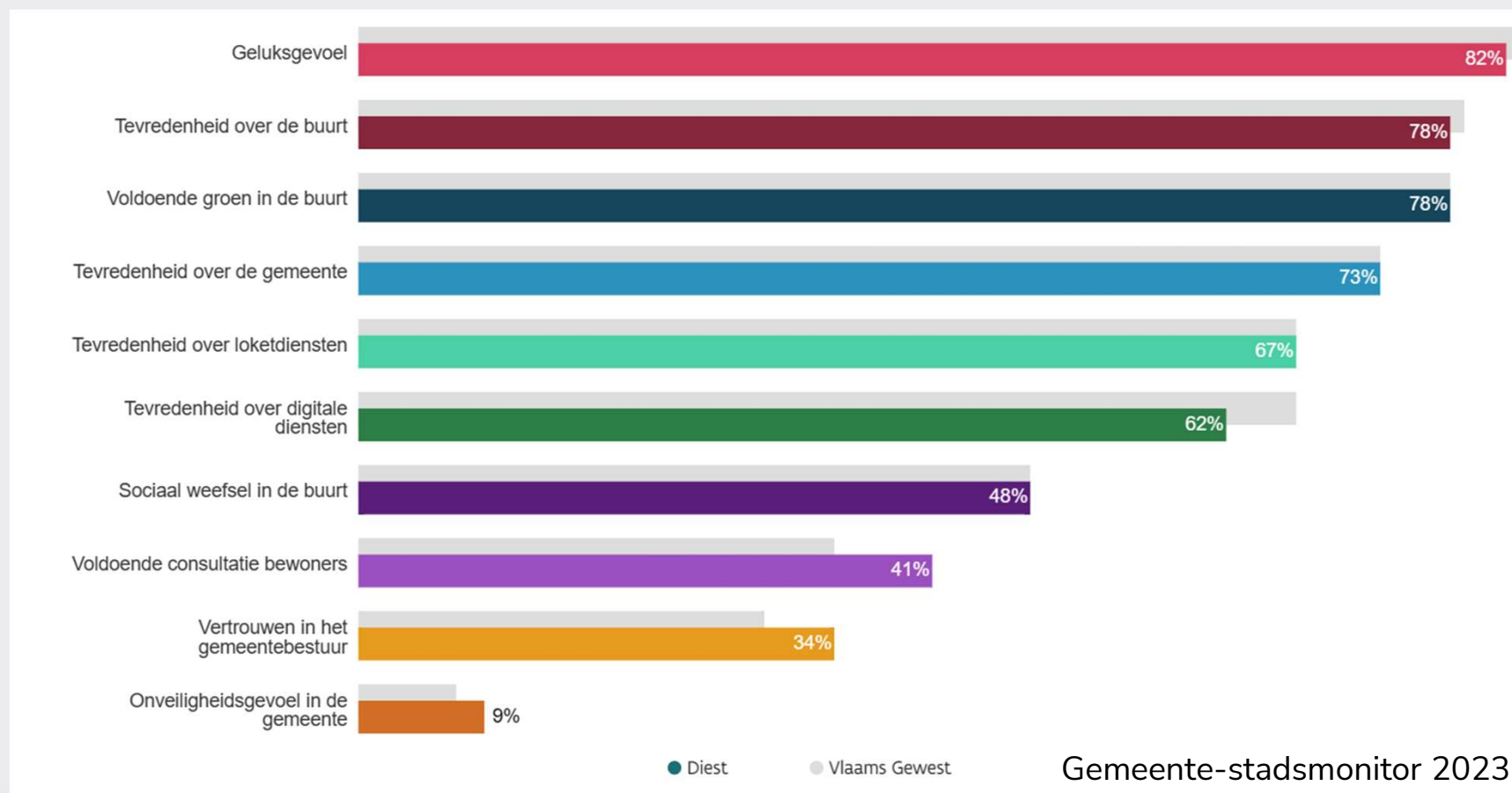
2. Belanghebbendenmanagement

— Burgers

- Het 'Buurtbudget' werd geïntroduceerd. Een eerste evaluatie leert dat er nood is aan een kader voor een meer gerichte aanpak.
- Naast de tevredenheidsbevraging in de Gemeente-stadsmonitor, zijn er enquêtes bij de cliënten van de thuisdiensten en bij de scholen.
- De procedure voor meldingen werd geautomatiseerd. Klachten worden ook teruggekoppeld aan de gemeenteraad. Er is een klachtenrapport; een kans is het gebruik ervan om beleid bij te sturen.

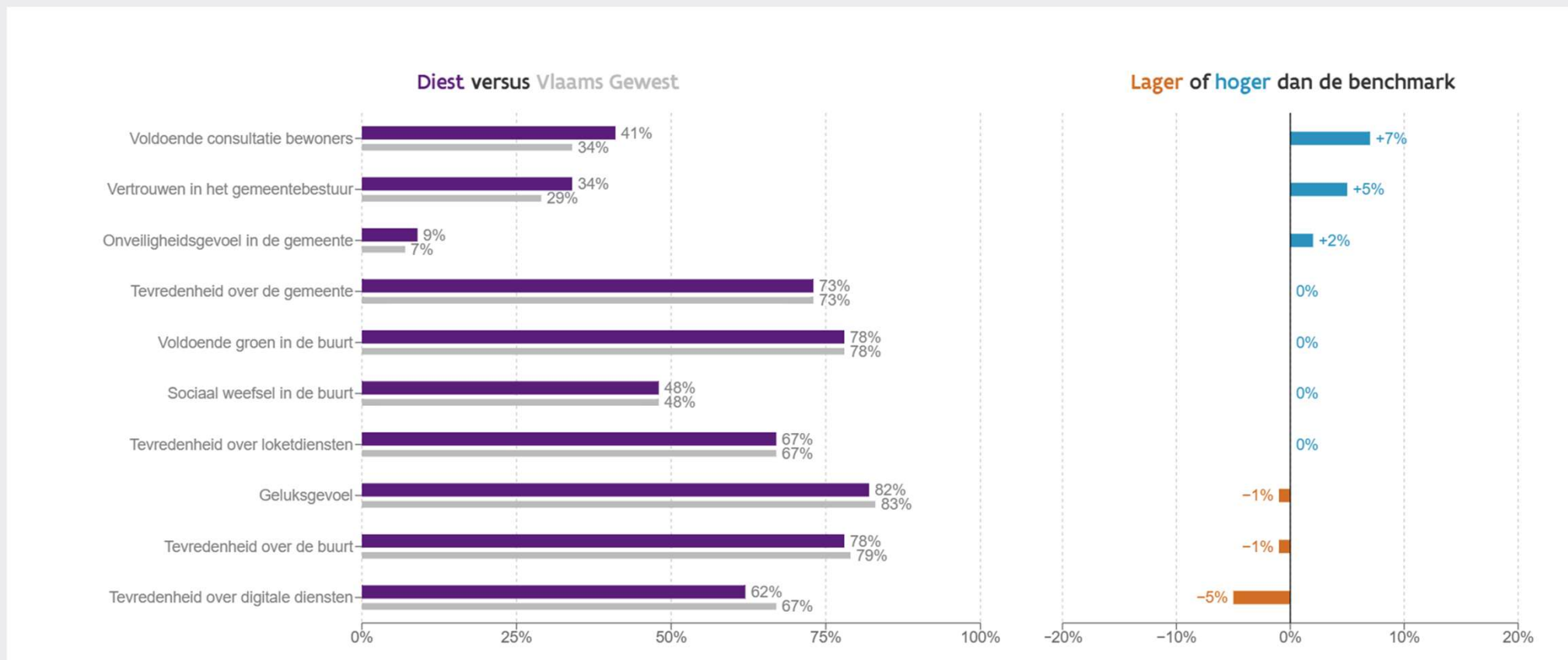
2. Belanghebbendenmanagement

Bevragingen Gemeente-stadsmonitor

2. Belanghebbendenmanagement

Bevragingen Gemeente-stadsmonitor

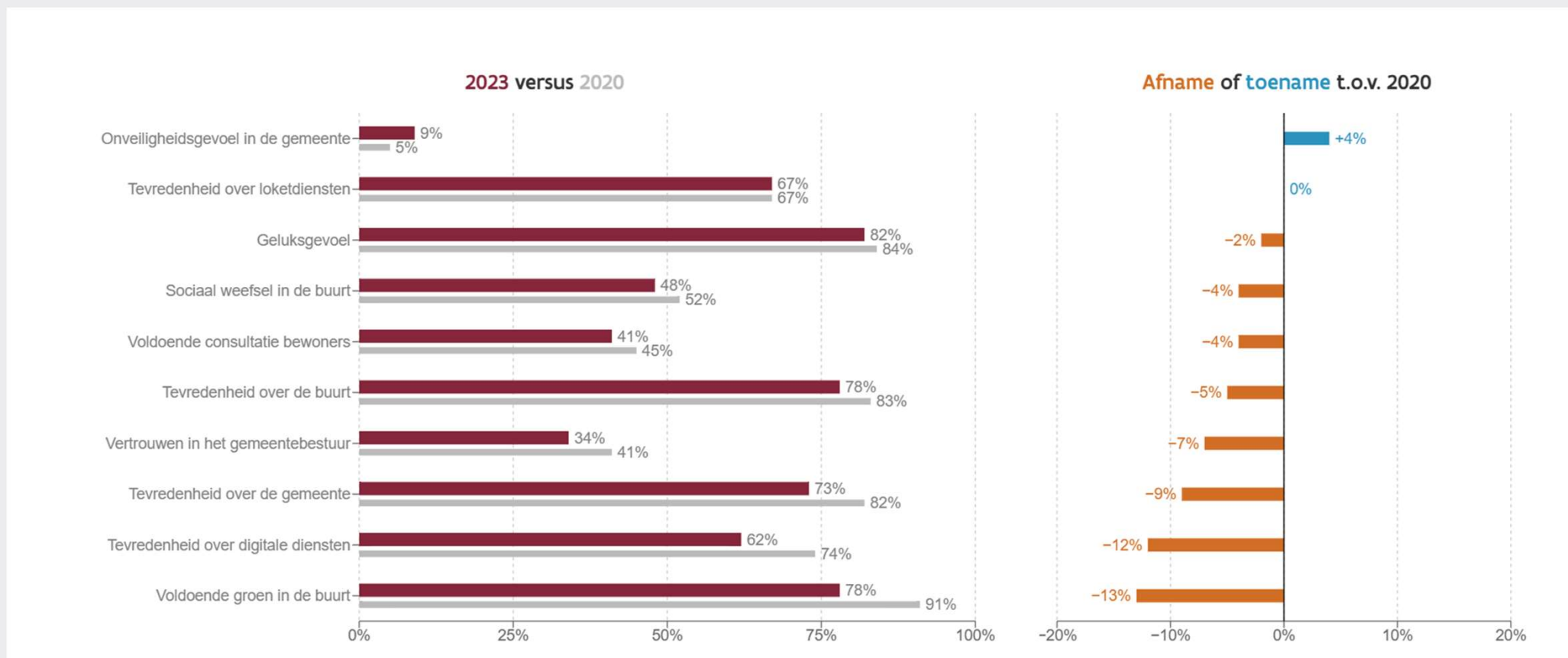

Gemeente-stadsmonitor 2023

2. Belanghebbendenmanagement

Bevragingen Gemeente-stadsmonitor

Gemeente-stadsmonitor 2023

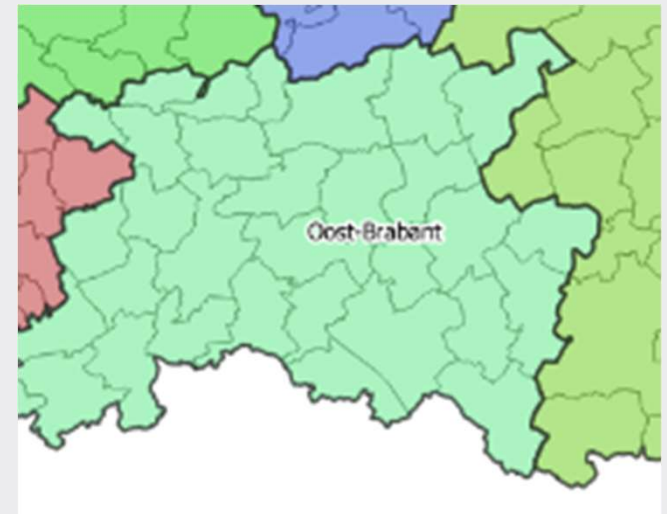
2. Belanghebbendenmanagement

– Adviesraden ([Adviesraden | Stad Diest](#))

- Naast eerder traditionele invulling van adviesraden wordt er in Diest ook al werk gemaakt van vernieuwende vormen van inspraak in de vorm van thematische Sportcafés
- Er zijn nog kansen om de werking van de adviesraden te optimaliseren, herdenken, .. Bv. kwaliteitskamer. Nu veelal eerder ad hoc en dossiergericht.

– Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden

- De verplichte actuele overzichten en de agendering ervan zijn in orde. De afstemming op de Referentieregio (cf. Regiodecreet 2023) loopt nog. Risico: Diest ligt op de grens van een regio.
- Beperkte evaluatie van de samenwerkingsverbanden, beperkte inhoudelijke sturing.

2. Belanghebbendenmanagement

— Politiek-ambtelijke samenwerking

- Er is een afsprakennota die het standaardmodel volgt én de algemeen directeur waakt over de toepassing ervan.
- Diensthoofden of nieuwe medewerkers kennen de inhoud soms onvoldoende; interne communicatie over de inhoud is belangrijk.
- Subsidieverleners verplichten vaak tot samenwerking met **andere partners**, wat zorgt voor complexiteit maar ook vernieuwende inzichten. De rol die het lokaal bestuur opneemt in het netwerkmodel vraagt specifieke competenties. De organisatiestructuur moet daarin ook volgen (netwerkmodel, actor- en regierol).
- Kansen: participatie 'herdenken' o.b.v. *lessons learned*

3. Monitoring

- De beheersmaatregelen voor dit thema hebben een **hoge gemiddelde score**, nl. ‘gedefinieerd’.
- De verplichte beleidsopvolging en rapportering organisatiebeheersing zijn in orde. Het meerjarenplan wordt evenwel inhoudelijk nauwelijks aangepast doorheen de legislatuur.
- Er is een vaste kwartaalrapportering over de acties, de grote projecten, HR en financiën; actieplannen worden halfjaarlijks gerapporteerd. De informatienoden zijn gekend, de monitoring kan nog meer gebruikt worden voor bijsturing van beleid.
- **Kansen:** Expliciteren van het doel van monitoring en de win-win. Er moet een zinvolle set van indicatoren bepaald worden, als basis voor de stap naar een meer datagedreven beleid. Durven differentiëren in manier van monitoring.

4. Financieel management

- Er is een **hoge maturiteitsscores** voor de verschillende beheersmaatregelen voor financiën.
- De financiële planning en rapportage verloopt correct.
- Er wordt een koppeling gemaakt tussen het financieel beheer en het personeelsbeheer, met een duidelijke koppeling tussen het organogram, het meerjarenplan en de budgetuitvoering, ten behoeve van budgetopvolging en managementrapportering. De uitrol van de begrotingsmodule voor HR staat op de planning.
- Er is een uniforme aankoopprocedure.
- De tool 'Subsidiemanager' moet opnieuw onder de aandacht komen. Een (rol van) subsidiemanager zou daartoe kunnen bijdragen.

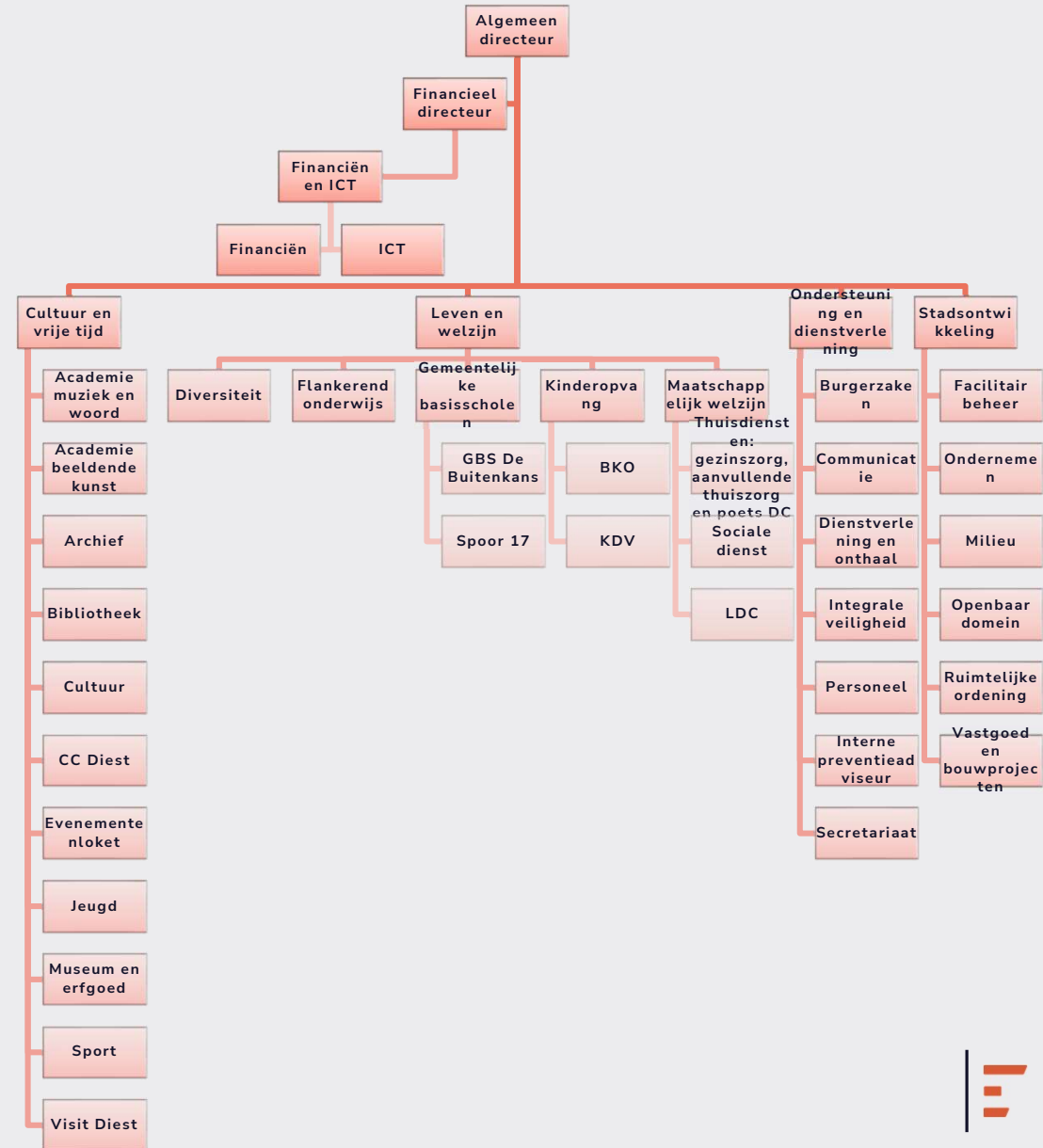
4. Financiën

Financiële kerncijfers - vaststellingen

- Aan te ontvangstenzijde zien we dat:
 - de tarieven APB (7,9%) en OOV (982) hoger zijn dan de clustergemiddelden, vergelijkbaar met het Vlaamse gemiddelde.
De ontvangsten eruit liggen hoger dan de gemiddelden. De impact van de vergrijzing op de ontvangsten APB zal gemiddeld tot sterk zijn.
 - het bestuur de meeste inkomsten heeft uit werkingssubsidies
- Aan de uitgavenzijde zien we:
 - lage schuld per inwoner
 - hoge responsabiliseringsbijdrage (OCMW), in stijgende lijn
 - dat er een eerder hoge graad van financiële beleidsvrijheid is
- Wat het evenwicht betreft:
 - het bestuur een gezonde AFM (autofinancieringsmarge) en gecumuleerd budgettair resultaat heeft
 - een voorzichtig financieel beleid voert
- Financieel management
 - de aankoopprocedure werd recent geüpdatet
 - hoge maturiteitsscores

5. Organisatiestructuur

- Hoge maturiteitsscores voor het thema
- Er is een nieuw organogram sinds eind 2023
- Goede MAT-werking en maandelijks diensthoofdenoverleg
 - clusters met clusterhoofden

6. Personeel

- Zeer hoge maturiteitsscores voor thema Personeel
- Beleid
 - waarden zijn bepaald, waardenambassadeurs
 - bewuste keuze voor contractuelen – statutairen uitdovend
 - keuze voor publiek verlofstelsel
 - inzet op verzuimbeleid (opleiding leidinggevenden, interviews in 2024, uitrol beleid); hoge verzuimcijfers
- Instroom: aandacht voor *employer branding*, gericht zoeken naar juiste profielen, gestructureerde aanpak aanwervingen, kort houden doorlooptijden selecties
- Doorstroom:
 - aandacht voor feedback en opvolging
 - aandacht voor vorming; interview voor leidinggevenden, bevraging leidinggevenden gewenste vormingen
- Uitstroom: er worden exitgesprekken gevoerd bij vrijwillig ontslag
- Monitoring: gebruik CS Analytics voor rapportering uit Lima, organogram in Lima, systematische rapportering
- Op de planning: verdere uitrol onthaalbeleid en verzuimbeleid, proces uitstroom en teruggave werkmiddelen

6. Personeel

- Hoge maturiteitsscores voor HRM
- Er is aandacht voor optimalisaties in de verschillende fasen van de HRM-cyclus: werving en selectie, prestatie, beoordeling, opleiding en ontwikkeling, beloning.
- Personeelsbezetting vergelijkbaar met het gemiddelde bij andere lokale besturen. Het aandeel statutairen neemt af.
- Welzijnsbevragingen elke 5 jaar – resultaten leiden tot actieplannen die uitgevoerd en opgevolgd worden.
- Er is extra aandacht voor de uitrol van een verzuimbeleid: hoge cijfers door aantal langdurig afwezig
- Risico: centralisatie van kennis bij één of enkele personen
- **Kansen:** RPR cf Vlaams kaderbesluit nog uit te werken, opnemen van transversale thema's in HR, nog meer inzetten op de coachende rol van HR naar leidinggevenden, 'klaar' zijn voor de toekomst en de verschillende op te nemen rollen in een netwerkmodel

7. Organisatiecultuur

Samengevat

- hoge maturiteitsscores voor organisatiecultuur
- de waarden zijn bepaald
- ‘waardenambassadeurs’ houden ze levend
- er is communicatie over meldpunten, vertrouwenspersonen
- er is een rapportering over meldingen

**SAMENWERKEN
DAT
IS...**

**BEROEPS
GEHEIM
DAT
IS...**

**LOYAAL
ZIJN
DAT
IS...**

**BETROUWBAAR
ZIJN
DAT
IS...**

**KLANTGERICHT
ZIJN
DAT
IS...**

**OBJECTIEF
ZIJN
DAT
IS...**

8. Informatie en communicatie

- hoge maturiteitsscores voor informatie en communicatie; sterke communicatiedienst
- Er is een communicatieplan en een beleidsplan informatiebeheer. De overstap naar SharePoint loopt.
- recente rebranding; professionele uitstraling
- er is sterk ingezet op communicatiekanalen
- interne communicatie: intranet en interne nieuwsbrieven
- extern: Er is een vernieuwde, toegankelijke website. Het up to date houden van de inhoud is een uitdaging. Er zijn externe nieuwsbrieven.
- er zijn richtlijnen voor socialemidiagebruik, maar geen duidelijke strategie over hoe omgaan met reacties burgers
- archiefbeheer loopt; digitaal archiefbeheer is in voorbereiding
- **kansen:** een stadsapp, antenne-werking (decentrale 'voelsprietten') voor communicatie

9. Facilitaire middelen, opdrachten en contracten

- hoge maturiteitsscores voor facilitaire middelen, opdrachten en contracten
- patrimonium
 - uitgebreid (33-tal gebouwen)
 - veel historische gebouwen
 - er is een haalbaarheidsstudie voor energetische renovaties
 - een vastgoedstrategie is in opmaak
- dienst openbaar domein deed een zelfevaluatie o.b.v. zelfevaluatie-instrument 'werken in eigen beheer'
- Klimaatactieplan 2030 bevat onderdeel 'gemeentelijke gebouwen en voorzieningen'. De doelstellingen zijn bepaald en becijferd.
 - inzetten op duurzaam energieverbruik en energiebesparing + klimaatadaptatie
- contractbeheer en voorraadbeheer worden opgevolgd maar er is nog geen overkoepelend actieplan
- het gebruik van een contractbeheerstool zit in de opstartfase
- er is een actieplan facilitaire middelen, maar het is onvoldoende gekend
- er gebeurt niet altijd tijdig een evaluatie van de lopende overheidsopdrachten – is in opstart om dat nu op te nemen

10. ICT

- hoge maturiteitsscores voor ICT op basis van een zelfevaluatie
- er is een ICT-continuïteitsplan en een informatieveiligheidsplan
- rapportering: kwartaalrapportering wordt uitgewerkt
- inzet op digitalisering, bv deelname aan GzG-projecten, digitale handtekening, ...
- samenwerking: VERA en V-ICT-OR
- performante infrastructuur
- er is een inventaris van de hardware en software
- meldingssysteem wordt gebruikt voor opvolging van meldingen; zeer veel meldingen (te beperkte digitale geletterdheid bij een deel van de organisatie)
- werking IT is operationeel en weinig strategisch

3.2

GEBIEDSANALYSE

Gebiedsanalyse

- *Externe analyse: hieronder verstaan we de externe macro-invloeden op de organisatie. Inzicht in de externe omgeving van een organisatie is van belang om gebruik te maken van de kansen en bedreigingen veroorzaakt door de context waarin de organisatie opereert. Welke invloeden zijn van belang en wat zal de impact zijn op ons grondgebied en onze inwoners? (Uit: document Memorandum Omgevingsanalyse Diest)*
- Fase 1: desk research – bronnenanalyse
- Fase 2: werksessies met leidinggevenden (3 sessies) en MAT (1 sessie)

Demografie

- aangroeiende bevolking
- stijgend aantal 65-plussers
- prognose: grijze druk, verzilvering, hoge(re) afhankelijkheidsratio
- toenemende diversiteit
- stijgend aantal eenpersoonshuishoudens
- hoger dan gemiddeld aantal eenoudergezinnen met minimum 1 minderjarig kind

Mobiliteit

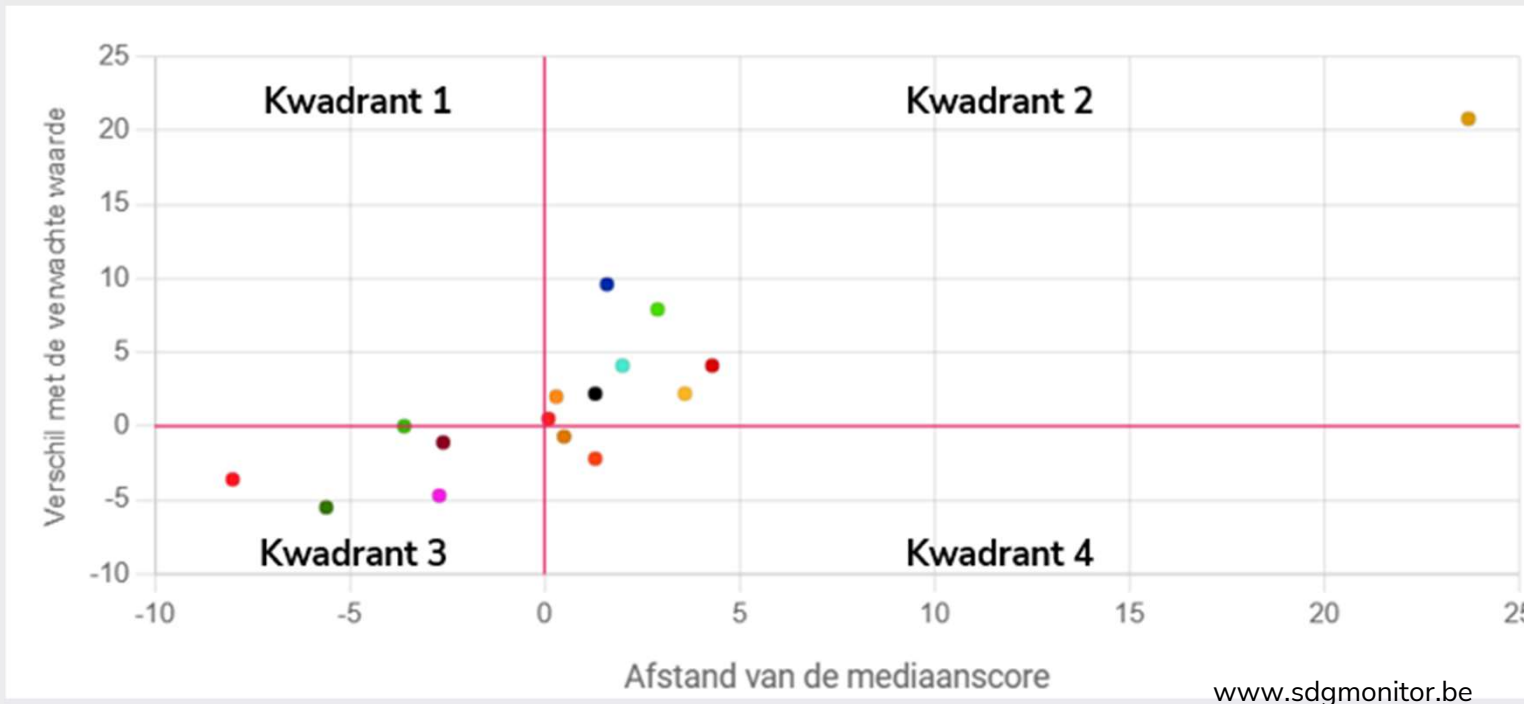
- ondanks goede verbindingen, lichte daling tevredenheid openbaar vervoer
- auto = dominant
- stijgend aantal laadpalen
- stijgende tevredenheid over aanbod fietspaden, staat ervan, fietsveiligheid en stijgend bezit (elektrische) fietsen, uitbouw infrastructuur; stijgende tevredenheid over de staat van de straten
- dalende trend aantal ongevallen met letsel
- inzet op deelmobiliteit
- mobiliteitsbeleid:
 - Mobiliteitsplan binnenstad Diest (2009)
 - Verkeerscirculatieplan binnenstad Diest (2021)
 - Parkeerplan
 - Vervoerregio Leuven Mobiliteitsplan
 - In de uithoek van vervoerregio Leuven op grens met vervoerregio Limburg
 - Nieuwe legislatuur: nieuw mobiliteitsplan?

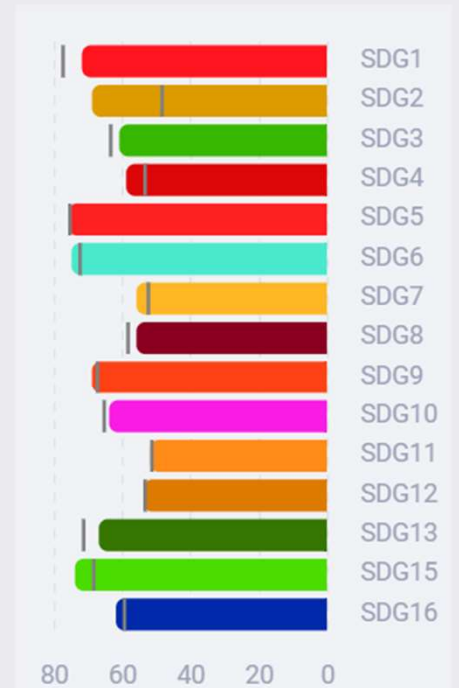
SDG's

Scores Diest per SDG

Afstand van de mediaanscore = het verschil met de mediaangemeente (de middelste score op een bepaalde SDG); Verschil met de verwachte waarde = verschil met de verwachte waarde (rekening houdend met de contextfactoren zoals mediaaninkomen, ligging van de gemeente, leeftijdsstructuur, oppervlakte, ..)

SDG's

SDG-index

- Kwadrant 3: werkpunten
 - SDG1: 'geen armoede', zie thema welzijn, zorg en opvang (aspect armoede)
 - SDG3: 'goede gezondheid en welzijn' (wel volgens verwachting), zie thema welzijn, zorg en opvang
 - SDG8: 'eerlijk werk en economische groei', zie thema ondernemen en werken
 - SDG10: 'ongelijkheid verminderen', zie thema demografie, diversiteit en samenleven
 - SDG13: 'klimaatactie', zie thema natuur, milieu en klimaat

Natuur, milieu, klimaat en duurzaamheid

- Diest = groene stad
- uitgebreid aandeel natuurlijke structuur en beschermingszones; hoog % biologisch waardevol gebied
- klimaatambities zijn er cf. Burgemeestersconvenant, LEKP, Klimaatactieplan 2030
- windturbines
- verleding
- daling CO2-emissie
- productie van hernieuwbare warmte via warmtepompen, zonneboilers en warmtekrachtkoppelingsinstallaties neemt toe; potentieel al lopende wijkrenovatieprojecten + project Bastion duurzame warmte
- duurzaamheid woningen: renovatiegraad kan hoger (zonnepanelen), gebruik regenwater kan hoger
- rioleringsgraad en zuiveringsgraad moet nog hoger
- klimaatscenario's: De belangrijkste effecten voor Diest zijn droogte, overstromingen vanuit waterlopen, wateroverlast ten gevolge van intense buien en hitte. (Klimaatactieplan 2030 – Risico- en kwetsbaarheidsanalyse). Laatste jaren al veel gebeurd, bv. openleggen Demer, project herstellen van de stuwconstructie Grote Steunbeer (VMM), .. Cf. hemelwater- en droogteplan.
- De uitdagingen en de mogelijke maatregelen en acties zijn helder geschetst in het Klimaatactieplan 2030 en de bijlage erbij.
- SDG's: verschillende werkpunten, o.a. klimaatactie

Wonen en RO

- daling huishoudensgrootte; toename 1-persoonshuishoudens
- veel open bebouwing
- opvallend veel oppervlakte ingenomen door wijkgroen; veel inwoners hebben wijkgroen in de nabijheid
- lager dan gemiddeld ruimtebeslag in de harde bestemmingen
- hoog aantal sociale woningen, maar vraag nog groter
- actuele dossiers die aantrekkelijkheid van de stad vergroten (wonen, sporten, erfgoed, historisch hip, groen, ...)
- De komende jaren groeit de bevolking. Tegelijk is er de vraag naar natuur en ruimte voor water. Daarom is het cruciaal om nieuwe bebouwing of infrastructuur binnen het bestaande ruimtebeslag te ontwikkelen. Om kwalitatief te verdichten is het daarnaast belangrijk om voldoende toegankelijk groen op wandelafstand te voorzien.

Ondernemen en werken

- gestegen activiteitsgraad (vnl. stijging in groep 55-64-jarigen)
- werkzoekendengraad (= aandeel werkzoekenden zonder werk ten opzicht van de beroepsbevolking) bedraagt 6,3%, vergelijkbaar met Vlaams gemiddelde, hoger dan provinciaal gemiddelde
- veel tewerkstelling in de categorie overheid, gezondheidszorg, cultuur en recreatie
- positieve netto-groeiratio ondernemingen
- aandeel dat vindt dat er voldoende winkels zijn is iets lager dan gemiddeld, maar tevredenheid over shopping- en winkelvoorzieningen is groot
- dalende leegstandcijfers; binnen die cijfers wel langdurige en structurele leegstand
- dalend aantal landbouwbedrijven (daling veestapel)
- er is een visie op het kernwinkelgebied + te nemen maatregelen en mobiliteit
- succesvolle korteketeninitiatieven
- potentieel in de verdere ontwikkeling van bedrijventerreinen (Webbekom)

Vrije tijd en toerisme

- groot vrijetijdsaanbod; veel inwoners zijn ook lid van een vereniging (hoewel cijfers dalen)
- hoge sportparticipatie en goede tevredenheid sportvoorzieningen, veel sportclubs (hoewel gedaald)
- hoge cultuurparticipatie en tevredenheid over culturele voorzieningen en activiteiten
- dalende tevredenheid over jongerenvoorzieningen en activiteiten voor kinderen en jongeren (vnl. opgroeiende jeugd); waarden nog wel hoger dan Vl gemiddelde
- lager dan gemiddelde tevredenheid over speelplekken voor kinderen
- aandeel inwoners dat vindt dat er voldoende activiteiten zijn voor ouderen ligt lager dan gemiddeld en is gedaald
- rijk erfgoed en veel erfgoedverenigingen
- toerisme: troeven, 'historisch hip'; visiebepaling is gebeurd
- potentieel voor verblijfstoerisme

Leren en onderwijs

- hoge tevredenheid over de onderwijsinstellingen
- sterke aantrekkingskracht secundair onderwijs
- risico-kenmerken: lagere tot gemiddelde OKI (onderwijs kansarmoede-indicator), maar hogere waarden dan de gemiddelden van Vl-Brabant voor de risicokenmerken laagopgeleide moeder en schooltoeslag (dat laatste vnl in secundair onderwijs).
- stedelijk onderwijs: dalend aantal inschrijvingen in de basisscholen
- DKO: HAMW stijgend aantal lln, '18-'19 als sleuteljaar, groei (*rebranding* en modernisering, inzet op visie en communicatie, impact Niveaudecreet)
- DOK: HABK: impact corona in '20-'21, nadien herstel
- uitdagingen DKO: beperkte omkadering (ontbreken van gesubsidieerd middenkader); Diest heeft een rol als schoolbestuur voor meerdere vestigingen in vier gemeenten. Dat stelt specifieke uitdagingen op vlak van verantwoordelijkheden en organisatie in de vier gemeenten.
- sterktes DKO: uitgebreid gesubsidieerd en toegankelijk kwalitatief aanbod; sterke samenwerking tussen de 4 gemeenten; inzetten op levenslang leren

Welzijn, zorg en opvang

- hoge en gestegen kansarmoede-index, vnl. hoog in Webbekom en centrum Diest
- inzet op gezinsondersteuning (HvhK)
- hoog en gestegen aantal inwoners met (eq.) leefloon
- er wordt gewerkt aan een gezamenlijk kader met Aarschot en Scherpenheuvel-Zichem
- stijgend aantal in subjectieve armoede
- wachtlijst sociale woningen: hoog aantal kandidaat-huurders
- grote zorgbehoeften en toenemend door vergrijzing
- veel gepresteerde uren DC; tevredenheid thuisdiensten is hoog
- lage ratio assistentiewoningen; aantal plaatsen in residentiële zorg = beperkt (wel extra plaatsen in de pijplijn)
- ongelijke spreiding aanbod kinderopvang in gemeente, zowel naar aantal plaatsen als inkomensgerelateerd of niet
- tevredenheid kinderopvang gedaald, maar beter dan de benchmarks
- hoog aantal BKO-plaatsen
- buurtgerichte zorg: grote verschillen in noden op wijkniveau
- hoge tevredenheid gezondheidsvoorzieningen

Veiligheid

- hoewel de criminaliteitsgraad daalt, stijgt het onveiligheidsgevoel (vooral op buurniveau)
- eerder hogere %waarden (in vgl met benchmarks) voor diefstal en afpersing, beschadigen van eigendom en vnl drugs
- eerder gemiddelde cijfers voor buurthinder

3.3

HELIKOPTERANALYSE

Onze samenleving verandert razendsnel

- Op bovenlokale evoluties heeft het lokaal bestuur doorgaans weinig rechtstreekse impact, maar toch hebben de evoluties vaak een belangrijke invloed op de keuzen van het lokaal bestuur. Sterke lokale besturen 'ondergaan' namelijk niet alleen de trends, maar spelen er ook proactief op in en weten de regie te houden. Hiervoor gaan ze bijvoorbeeld sterke partnerschappen aan, maken ze gebruik van ICT en technologische mogelijkheden, enz.
- De toekomst is onvoorspelbaar, maar van bepaalde tendensen kunnen we wel de inschatting maken dat ze ook in de toekomst een belangrijke impact zullen hebben. Deze tendensen trachten we in de helikopteraanalyse te vatten.

Samenleven in diversiteit

Anders kijken naar welzijn en gezondheid

'The next economy' vorm geven

Digitalisering

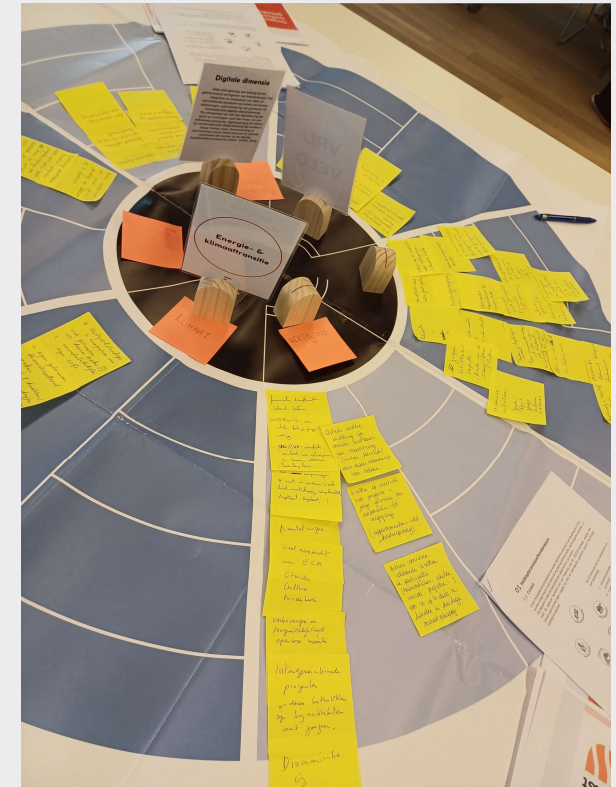

Onze leefomgeving verhoogde aandacht geven

Helikopteranalyse

Methode

- We bouwen de helikopteranalyse op aan de hand van de vier 'dimensies van veerkracht' die de Europese Commissie hanteert: de sociaaleconomische, de geopolitieke, de groene en de digitale dimensie (Europese Commissie, 2020 Strategic Foresight Report, 2020).
- Deze vier dimensies vullen we aan met een vijfde, maatschappelijke dimensie, om zo de ontwikkelingen gerelateerd aan de persoonsgebonden materies ook mee te nemen.
- Op 16, 23 en 30 mei vonden werksessies plaats met leidinggevend en met het MAT.
- Het doel van de werksessie was de data uit de gebiedsanalyse te verrijken met kennis en ervaring van de deelnemers en de algemene evoluties en trends in de ruimere omgeving en samenleving te analyseren en te vertalen naar de context van het eigen lokaal bestuur.

Helikopteranalyse

Methode

- Elke sessie leidde tot een reeks van prioritaire uitdagingen per dimensie (de sociaaleconomische, de geopolitieke, de groene, de digitale en de maatschappelijke dimensie). Er werd een 'vrij veld' voorzien voor andere ideeën.
- de post-its in de bijlage geven een overzicht van de ideeën
- elk individu kon drie ● kleven om de eigen prioriteiten aan te geven
- in een afsluitende sessie met het MAT bundelden we de resultaten

Sociaaleconomisch

- Armoede als uitdaging
- 'Armoedereflex' in heel mjp, in alle acties (transversaal)
- Nood aan kennis en competenties in de eigen organisatie
- Gedifferentieerde aanpak omwille van verschillen in deelgemeenten of wijkniveau

Groen

- Nood aan een duidelijke politieke trekkersrol en engagement
- Transversale aanpak
- Voorbeeldrol opnemen
- Vastgoedstrategie: keuzes maken
- Gedragsverandering burger

Digitaal

- Nood aan IT-visie
- Hoe diensten meekrijgen; nood aan opleiding
- Lokaal e-inclusiebeleidsplan
- Datagedreven werking versterken: data voedt beleid

Maatschappelijk

- Vergrijzing en zorgnoden als uitdaging
- Debat kerntaken: actorrol of regierol opnemen?
- Aantrekken jonge gezinnen
- Buurtgerichte zorg

(Geo)politiek/bestuurlijk

- Moderne visie op participatie
- Kader nodig
- Regierol
- Inzetten op regionale samenwerking

04

BIJLAGEN

4.1

BIJLAGEN: INTERNE ANALYSE

Financiën: evenwicht

- Diest heeft een positief gecumuleerd budgettair resultaat en een gezonde autofinancieringsmarge.

Variabele	Diest	Belfius-cluster	Vlaams gem.
AFM per inwoner 2025	€32,67	€68,26	€78,68
Gecumuleerd budgettair resultaat per inw. 2022	€907,72	€709,23	€516,58

BBC Analysetool

Financiën: ontvangsten

- Diest genereert meer dan gemiddeld inkomsten uit de specifieke werkingssubsidies
- Eerder hoge totale fiscale druk*: 105 (gecentraliseerde belastingen: 108; andere belastingen: 90)
- 2023: hogere ontvangsten uit APB (inflatie: stijgende loonmassa + 14 i.p.v. 12 maanden)
- 2023: hogere ontvangsten uit OOV – geïndexeerd KI stijgt – herschattingen KI (project KI))
- Negatieve invloed op ontvangsten APB: taxshift en vergrijzing
- OOV bedrijven belangrijk

*de fiscale druk van de gecentraliseerde belastingen: de reële ontvangsten uit de APB en de OOV worden geconfronteerd met de theoretische ontvangsten die de gem zou optekenen indien de gemiddelden van het gewest toegepast zouden worden.

Financiën: ontvangsten

CLUSTER V12 = Gemeenten en kleine steden met centrumfunctie en economische activiteit

- Gemeentefonds, andere algemene werkingssubsidies en specifieke werkingssubsidies
- Diest genereert meer dan gemiddeld inkomsten uit de specifieke werkingssubsidies

Gemeenten van de Cluster :

1 - EDEGEM	9 - POPERINGE
2 - WIJNEGEM	10 - KUURNE
3 - MALLE	11 - TIELT
4 - DUFFEL	12 - VEURNE
5 - SINT-KATELIJNE-WAVER	13 - WETTEREN
6 - HOOGSTRATEN	14 - EEKLO
7 - DIEST	15 - BREE
8 - DIKSMUIDE	

Variabele	Diest	Belfius-clust.	Vlaams gem.
Ontvangsten gemeentefonds per inwoner 2022	€388,62	€341,37	€504,14
Specifieke werkingssubsidies per inwoner 2022	€498,33	€352,01	€370,75
Andere algemene werkingssubsidies per inwoner 2022	€159,04	€106,46	€97,11

BBC Analysetool

Financiën: ontvangsten

Belastingen en retributies en andere

Variabele	Diest	Belfius-clust.	Vlaams gem.
Fiscale ontvangsten en boetes per inwoner 2022	€911,31	€856,50	€865,23
Andere exploitatie-ontvangsten per inw. 2022	€102,64	€112,15	€108,13
Ontvangsten uit werking per inwoner 2022	€177,05	€285,86	€254,14

Detail fiscale ontvangsten:

Variabele	Diest	Belfius-clust.	Vlaams gem.
Ontvangsten APB/inw 2022	€375,83	€319,75	€333,47
Ontvangsten OOV/inw 2022	€405,52	€399,40	€387,36
Eigen belasting/inw 2022	€114,77	€117,39	€126,73
Andere aanv belasting/inw 2022	€15,18	€19,97	€17,68

BBC Analysetool

Financiën: ontvangsten

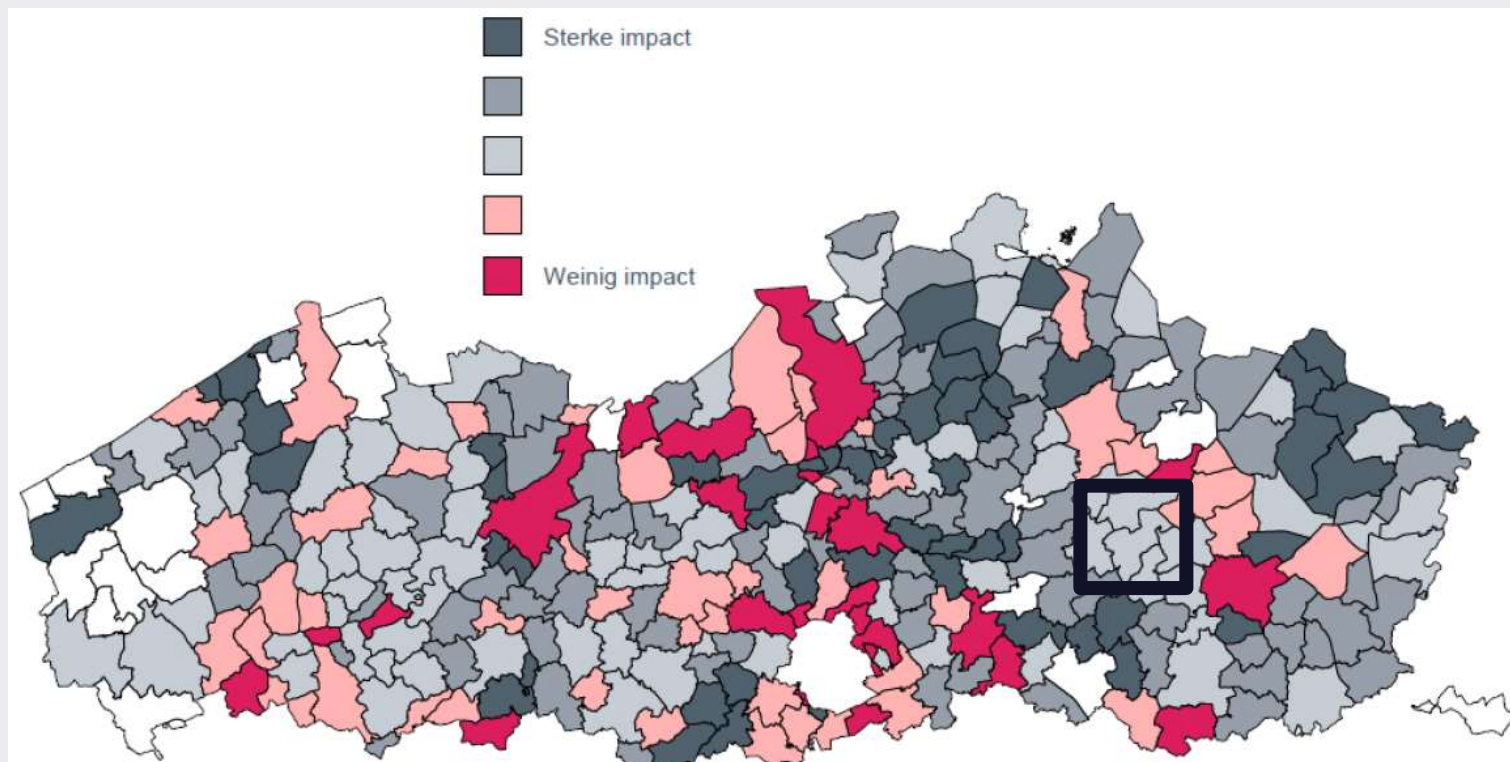
Variabele	Diest	Belfius - cluster	Vlaams gem.	Aarschot	Tienen	Scherpen heuvel- Zichem
OOV 2023	982	921,63	989,52	944,58	982	988
Waarde 100 opcentiemen per inwoner 2022	€41,30	€44,81	€43,83	€37,19	€41,41	€28,17
% APB 2023	7,9	7,09	7,17	8	7,6	8
Waarde 1% APB per inwoner 2022	€47,57	€45,30	€46,24	€48,33	€44,26	€45,36

BBC Analysetool

Impact van vergrijzing op financiën

- Diest bevindt zich in de categorie -10% tot -15%. Het Vlaams gemiddelde is -14,2%
- Gewogen impact tegen 2030 (de wegingsfactor = aandeel van de APB-ontvangsten in de totale gewone werkmiddelen)
- Gemiddelde tot sterke impact

Gradatie van de impact die de vergrijzing heeft op de APB tegen 2030, rekening houdend met het gewicht van de APB in de gemeenten-ontvangsten (Belfius-profiel, 2022)

Financiën: uitgaven

- Exploitatie-uitgaven per inw (obv mjp) iets hoger dan Befiusclustergemiddelde, maar lager dan VL gemiddelde
- Investeringsgraad mjp '20-'25 tussen VL gemiddelde en clustergemiddelde

Variabele	Diest	Befius-cluster	Vlaams gem.
Uitgaven per inw. mjp 20-25	€16.002	€15.570	€16.998
Exploitatie-uitgaven per inw. 20-25	€12.314,45	€11.626,94	€12.343,48
Investeringsuitgaven per inw. mjp 20-25	€2.949,23	€3.081,87	€3.012
Investeringsgraad mjp 20-25 (inv. t.o.v. totale uitgaven)	18,4%	19,8%	17,72%

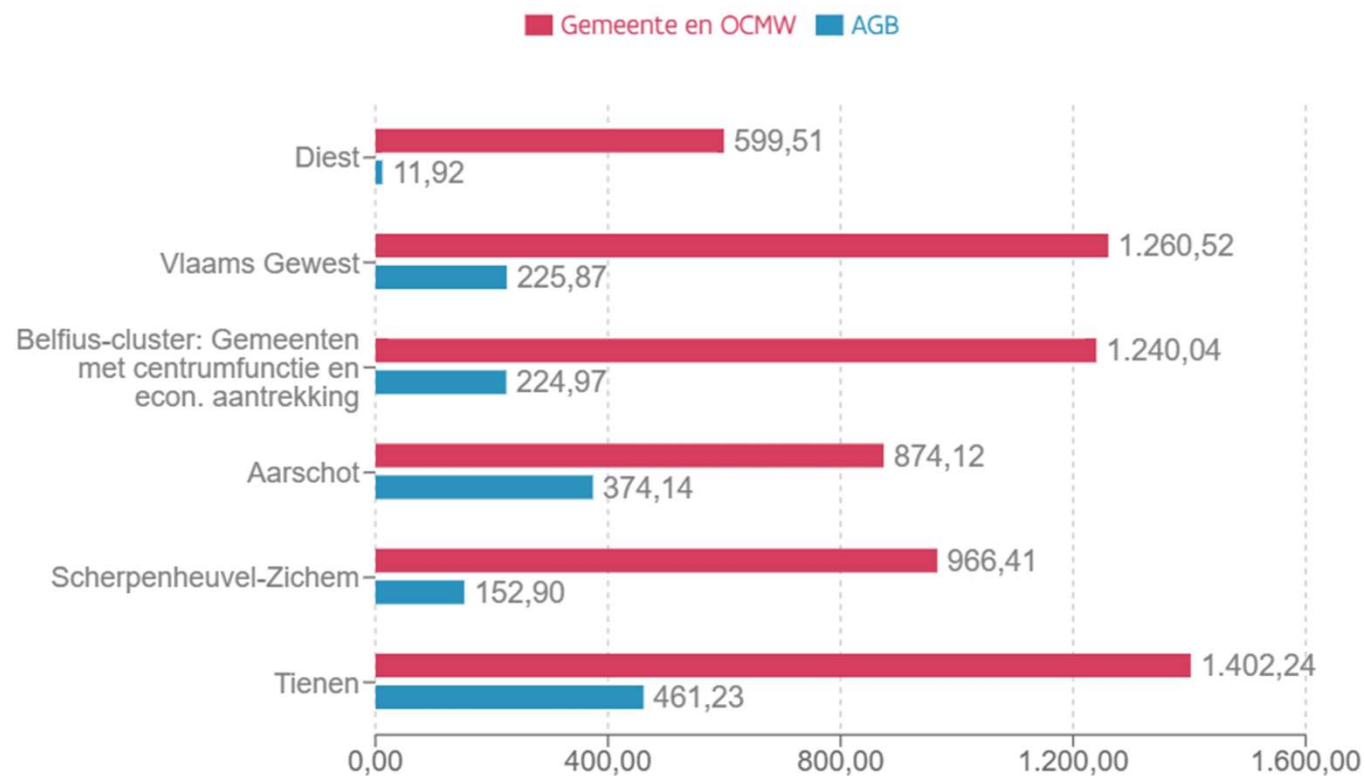
BBC Analysetool

Financiële schuld per inwoner

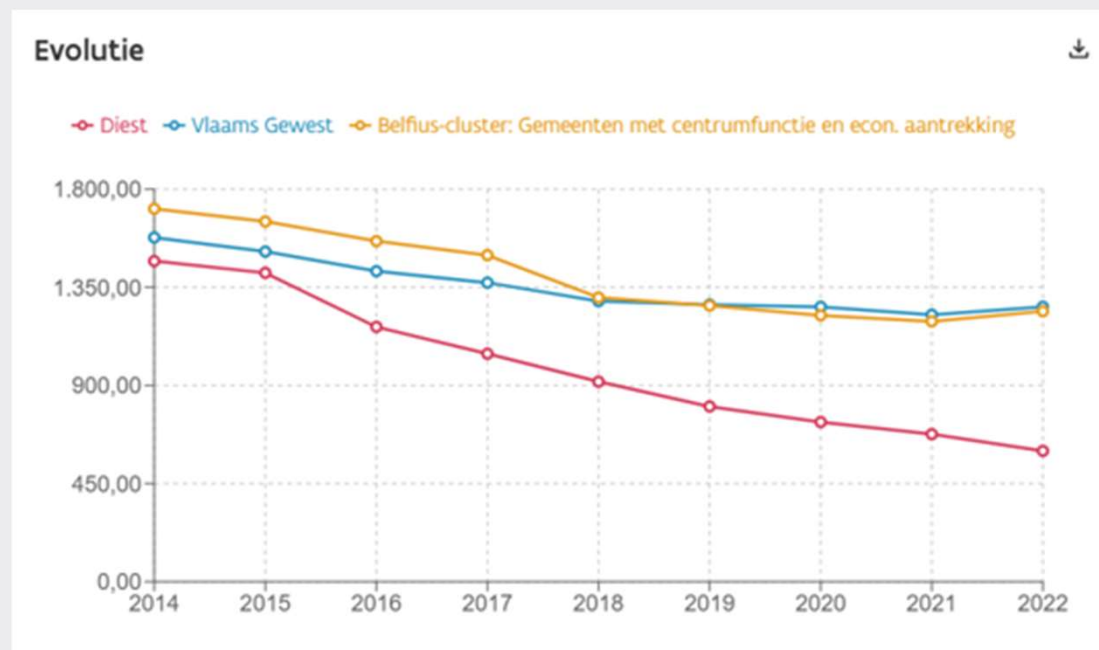
Financiële schuld
Financiële schuld, in euro per inwoner
(Gemeente-stadsmonitor 2023)

Meest recente situatie (2022)

Financiële schuld per inwoner

- De financiële schuld per inwoner kent een dalende trend. De schuld per inwoner is lager dan gemiddeld in Vlaanderen, en lager dan de Belfius-cluster.
- Mjp geraamde wijzigingen van schulden

Gemeente-stadsmonitor 2023

	2023	2024	2025
Schuld per inwoner	1.070,07 €	1.175,11 €	1.287,95 €

Data uit aanpassing mjp (fin risico's) Diest

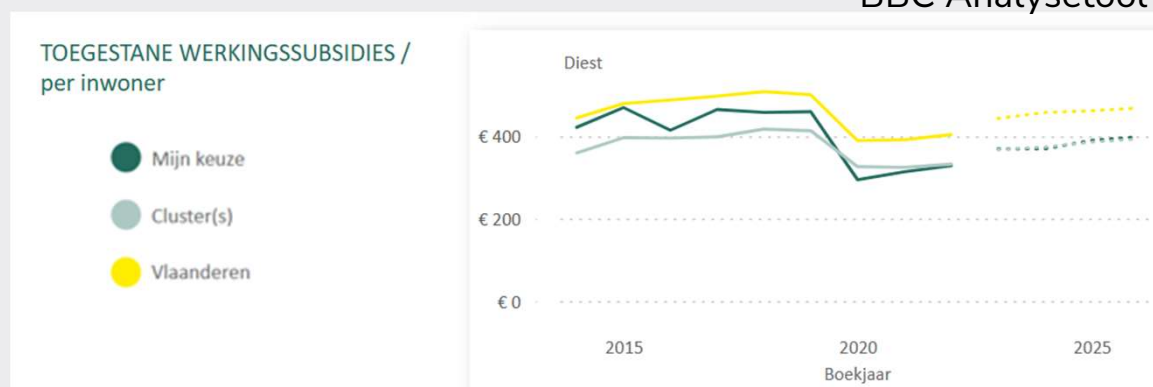

Financiën: uitgaven

- Exploitatie-uitgaven naar soort
 - Eerder hoge personeelskost per inwoner
- Politiezone Demerland en Hulpverleningszone Vlaams-Brabant: stijgende kosten

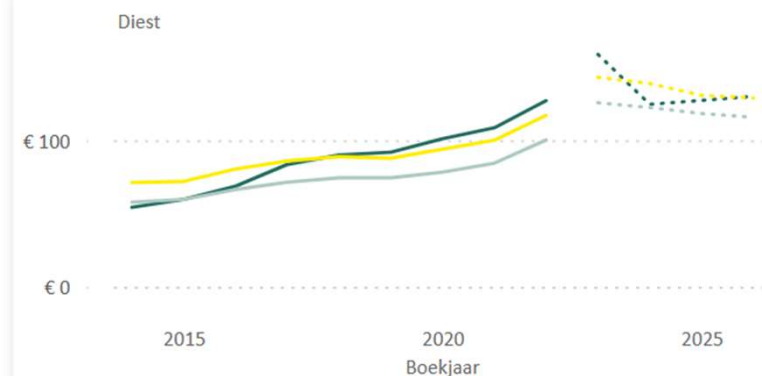
BBC Analysetool

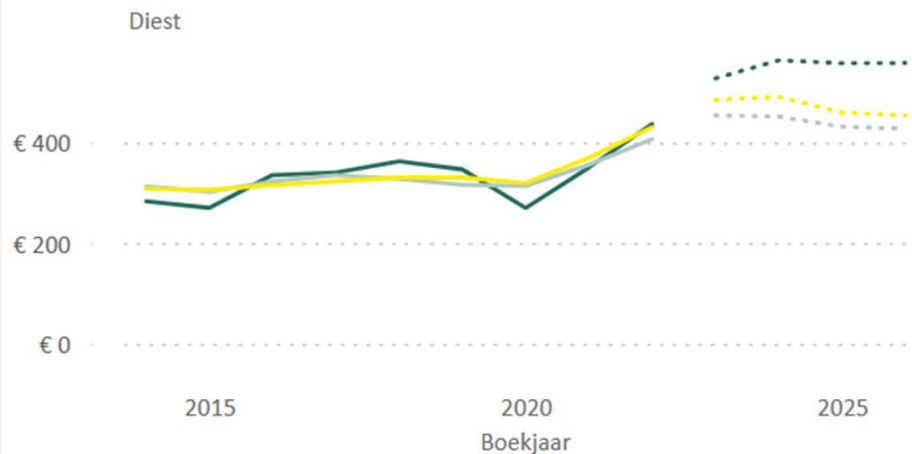
Financiën: uitgaven

- Exploitatie-uitgaven naar soort
 - Hoge uitgaven individuele hulpverlening OCMW en goederen en diensten

INDIVIDUELE HULPVERLENING OCMW / per inwoner

GOEDEREN EN DIENSTEN / per inwoner

BBC Analysetool

Financiën: investeringen

- Realisatiegraad van de investeringen: investeringen hebben vaak een latere start of langere uitvoeringstermijn dan initieel ingeschat

	Uitvoeringspercentage
2018	27%
2019	30%
2020	39%
2021	30%
2022	24%

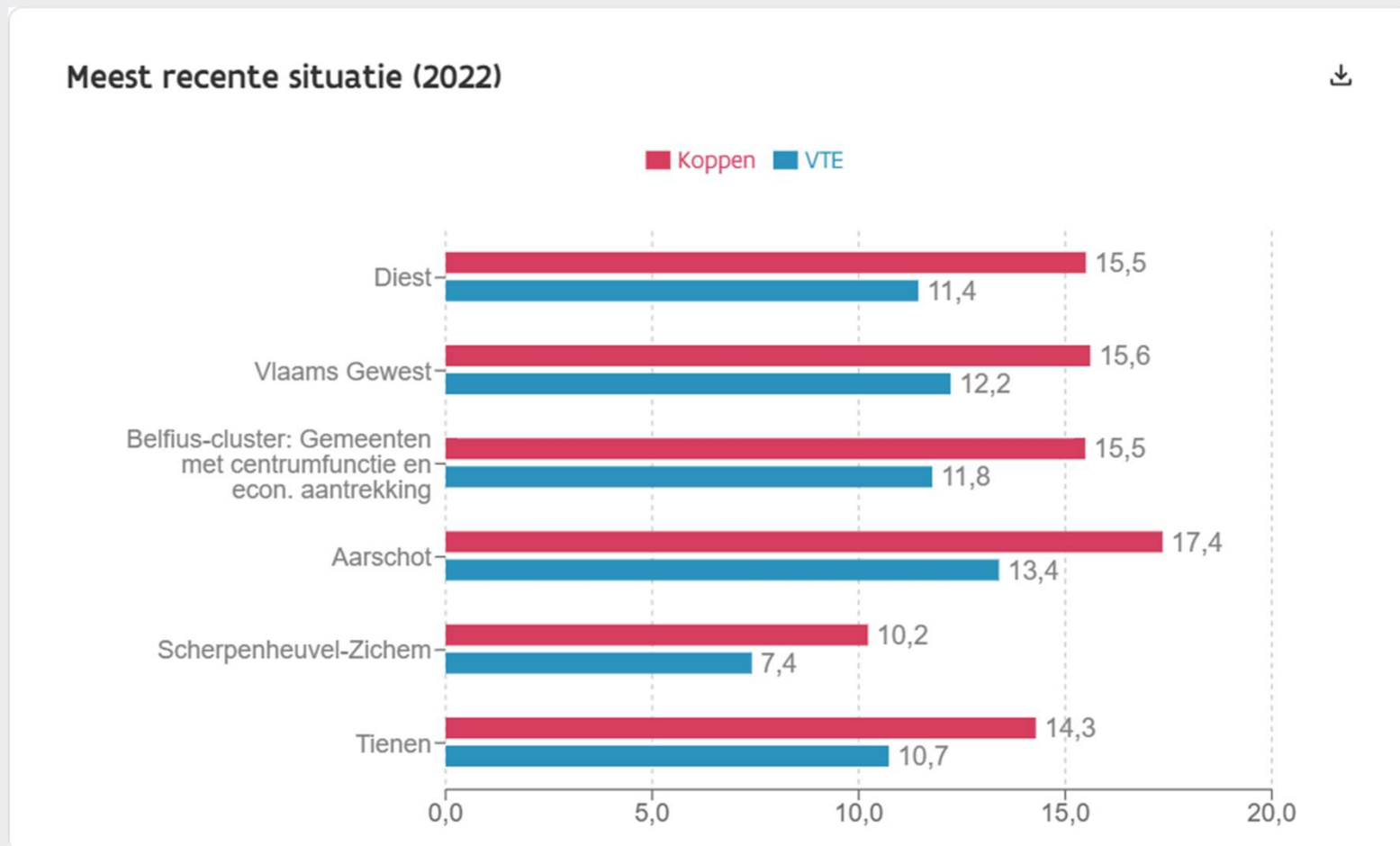

Interne documentatie Diest

Personeel – 2022

- Aantal koppen per 1000 inwoners, ca gelijk aan gemiddelden cluster en VL Gewest

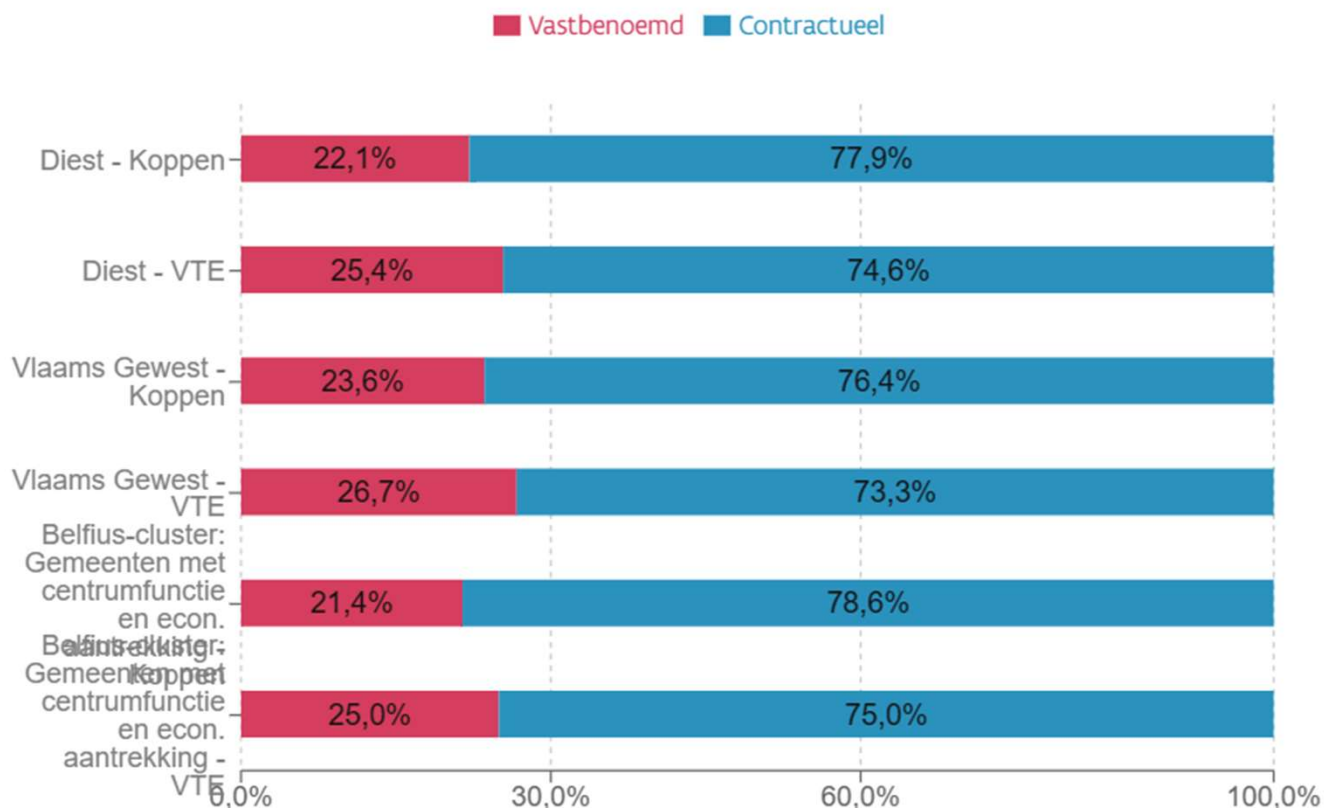

Personeel – statuut

- Vergelijkbare verhouding (cf VL Gewest en cluster)
- Meest recente data (Q4 2023): lager % statutairen (17,3% statutair in koppen; 18,5% statutair in VTE)

Personeelsleden, naar statuut
Aandeel personeelsleden per statuut, naar koppen en VTE, in procenten
Bron: Rijksdienst voor Sociale Zekerheid, bewerking Agentschap Binnenlands Bestuur

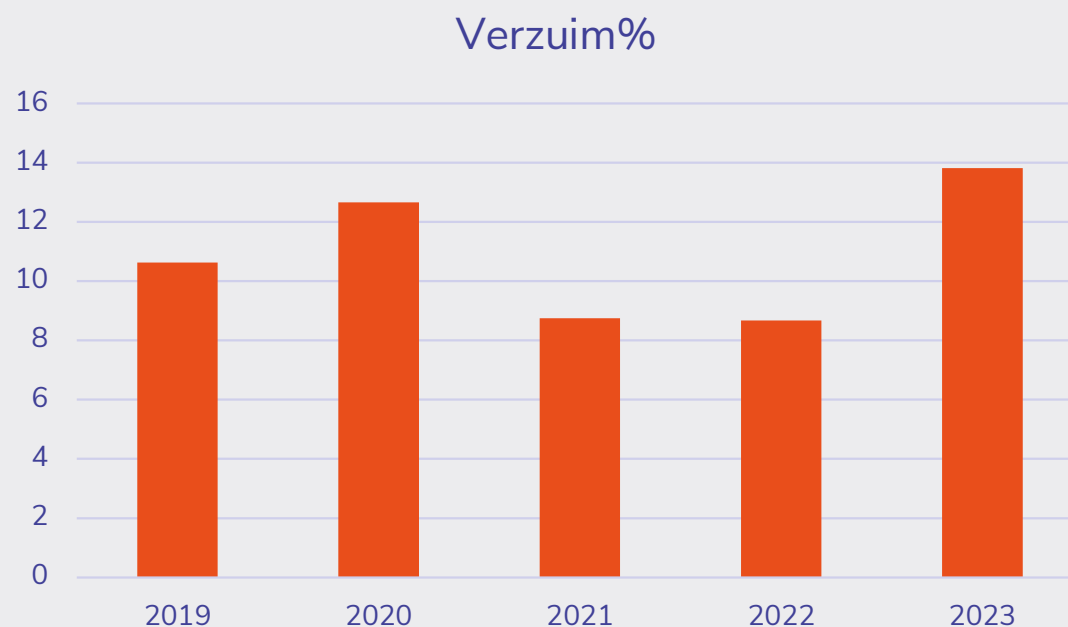
Meest recente situatie (2022)

Personeel - verzuim

— Evolutie verzuimcijfers

— Verzuim%

— Aantal ziektemeldingen personeel dat ziek was dat jaar:

	2019	2020	2021	2022	2023
Gemiddelde	3	5	3	3	3
Mediaan	2	3	2	2	2

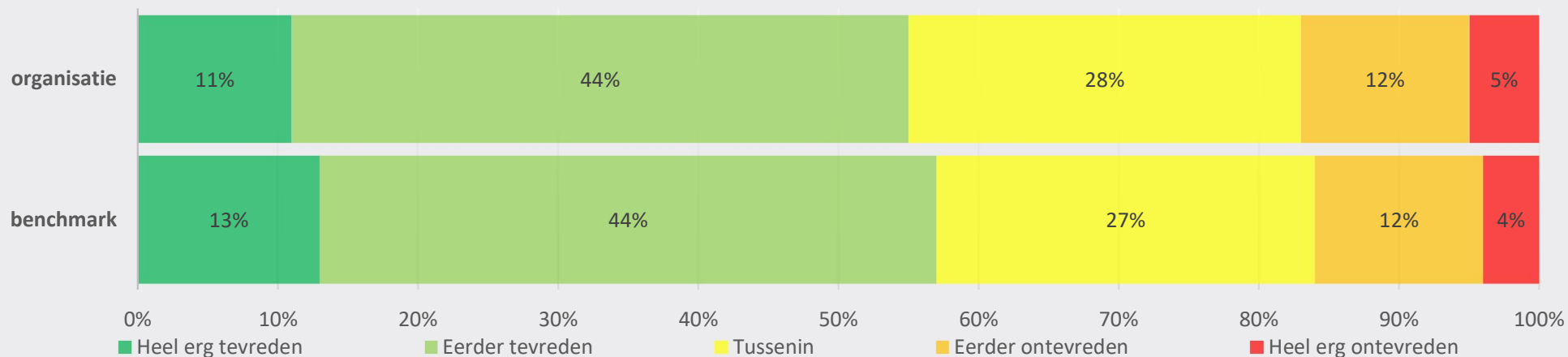
— Inzet op verzuimbeleid

Personeel: Welzijnsbevraging najaar 2021

- 56% responsgraad
- Actieplan met korte- en langetermijnacties
- Scholen: welzijnsbevraging najaar 2023

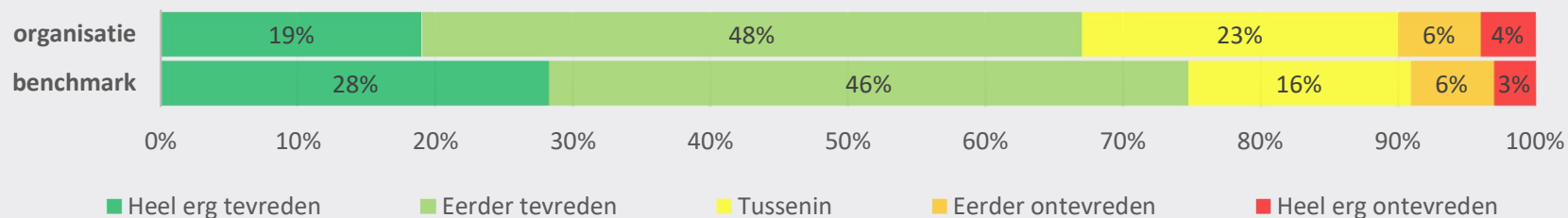
ALGEMENE WERKTEVREDENHEID

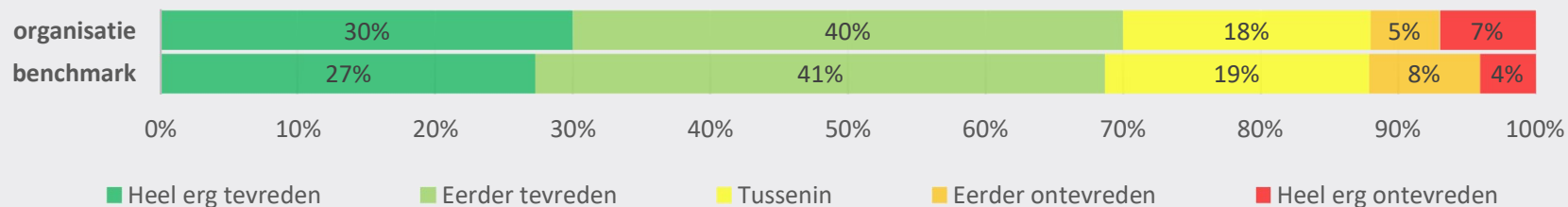
Personeel: Welzijnsbevraging najaar 2021

— Werkrelaties

COLLEGA'S

LEIDINGGEVENDE

ICT

Ook stad Diest is het slachtoffer van een cyberaanval: onder meer stadsdiensten en scholen zijn getroffen

- hacking najaar 2022
- vaststellingen RCCU (Regional Computer Crime Unit) en CERT (Cybercrime Emergency Response Team)
 - *'professioneel uitgevoerde hacking door een organisatie', waarschijnlijk van buitenlandse oorsprong, en met als belangrijkste doelstelling om de betaling van ransomware te bekomen.*
- grote impact
- leidde tot tal van nieuwe beveiligingsmaatregelen in 2023
- nieuwe audit: Diest op beveiligingsvlak nu bij de beste in Vlaanderen

Hacking van computersystemen stad Diest blijft
voor problemen zorgen: noodloket in
Schepensehevel-Zichem verlengd

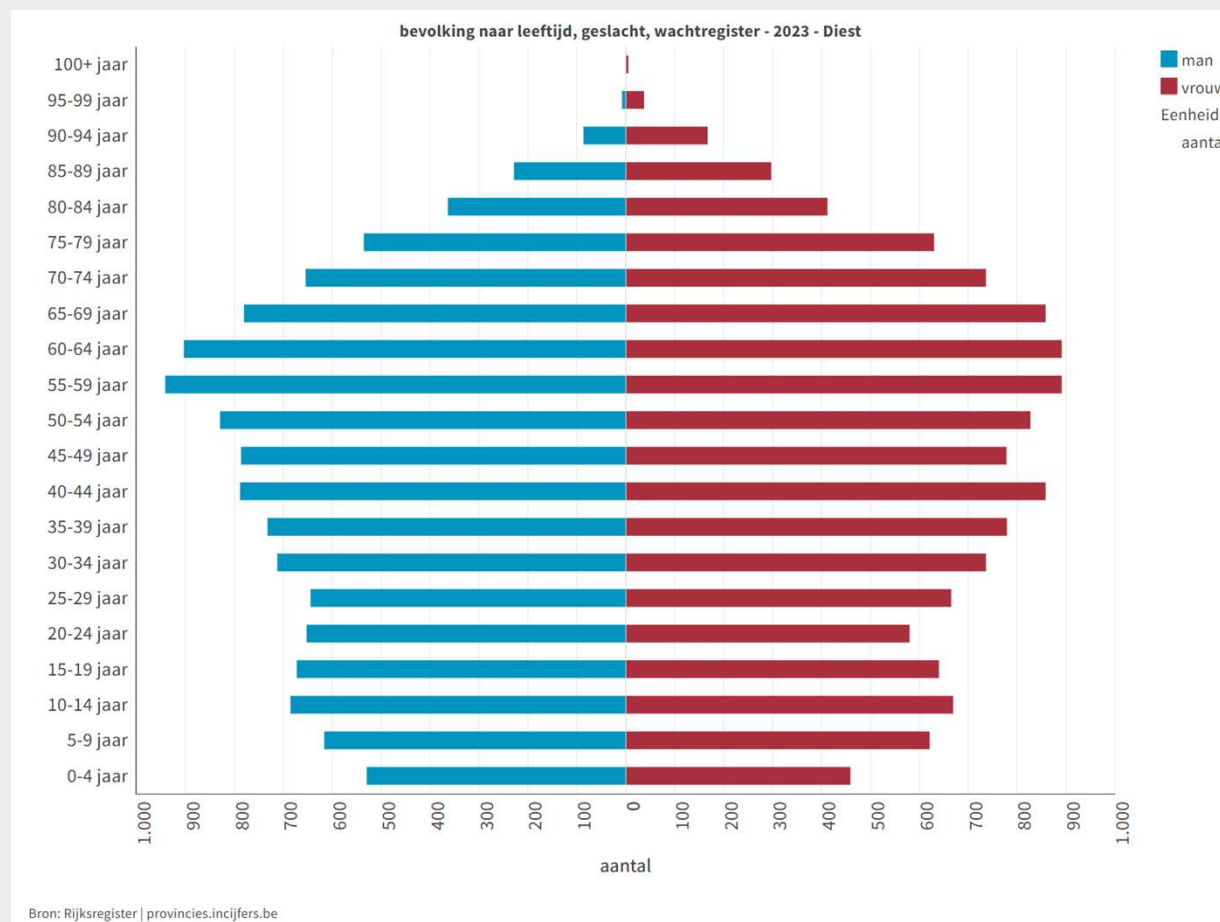
4.2

BIJLAGEN GEBIEDSANALYSE

Demografie

Samenstelling van de bevolking

Bevolkingspiramide per leeftijdsklasse van 5 jaar: bevolking naar leeftijd en geslacht, 2023 (Provincies in cijfers)

Demografie

Samenstelling van de bevolking

— Verouderende en licht diverse samenstelling van de bevolking

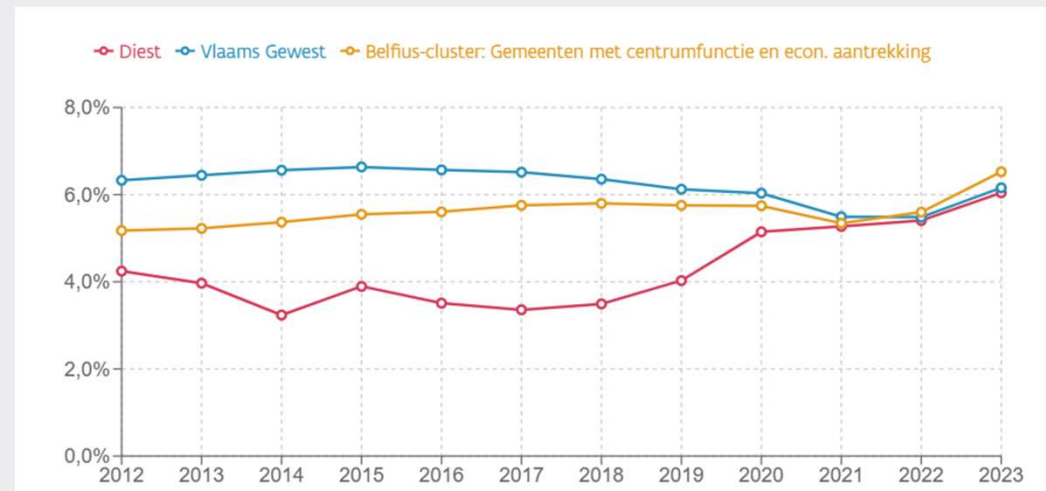
- Diest kent een vergrijzing en verzilvering. 23,5% is 65-plus
- aandeel senioren vooral hoog in het centrum, in de zuidelijke helft van Diest en de noordoostelijke helft richting Paal
- prognose: vooral grijze druk; hogere afhankelijkheidsratio
- 21,6% van de inwoners is van buitenlandse herkomst (Vlaams gemiddelde is 26,3%), een stijging van 4,5% t.o.v. 2017
 - 62% geeft aan het zinvol te vinden als er in de stad activiteiten worden georganiseerd waarbij mensen met een verschillende herkomst elkaar beter leren kennen
 - 27% (t.o.v. 38% in 2017) vindt dat er te veel mensen van een andere cultuur in Diest wonen

Demografie

Loop van de bevolking

— Groei

- Groeiende bevolking (in 2023 6% inwoners meer dan in 2013), maar de groei is trager dan het Vlaams gemiddelde en vergelijkbare gemeenten (zelfde Belfiuscluster)
- Nieuwbouwprojecten cf. stationsomgeving stimuleren groei

Aangroei bevolking 10 jaar

Aangroei van bevolking ten opzichte van 10 jaar eerder, in %

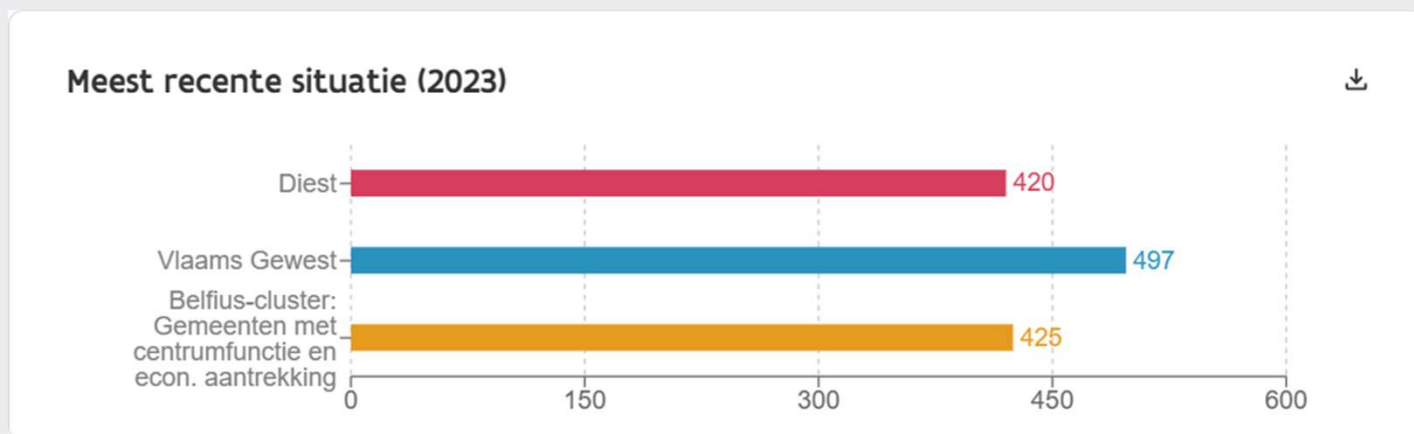
Bron: Statbel, aanlevering Statistiek Vlaanderen, bewerking Agentschap Binnenlands Bestuur

Demografie

Bevolkingsdichtheid

— Lager dan gemiddeld

- Lager dan gemiddelde bevolkingsdichtheid (421 inw per km²) voor kleine steden met centrumfunctie en economische activiteit

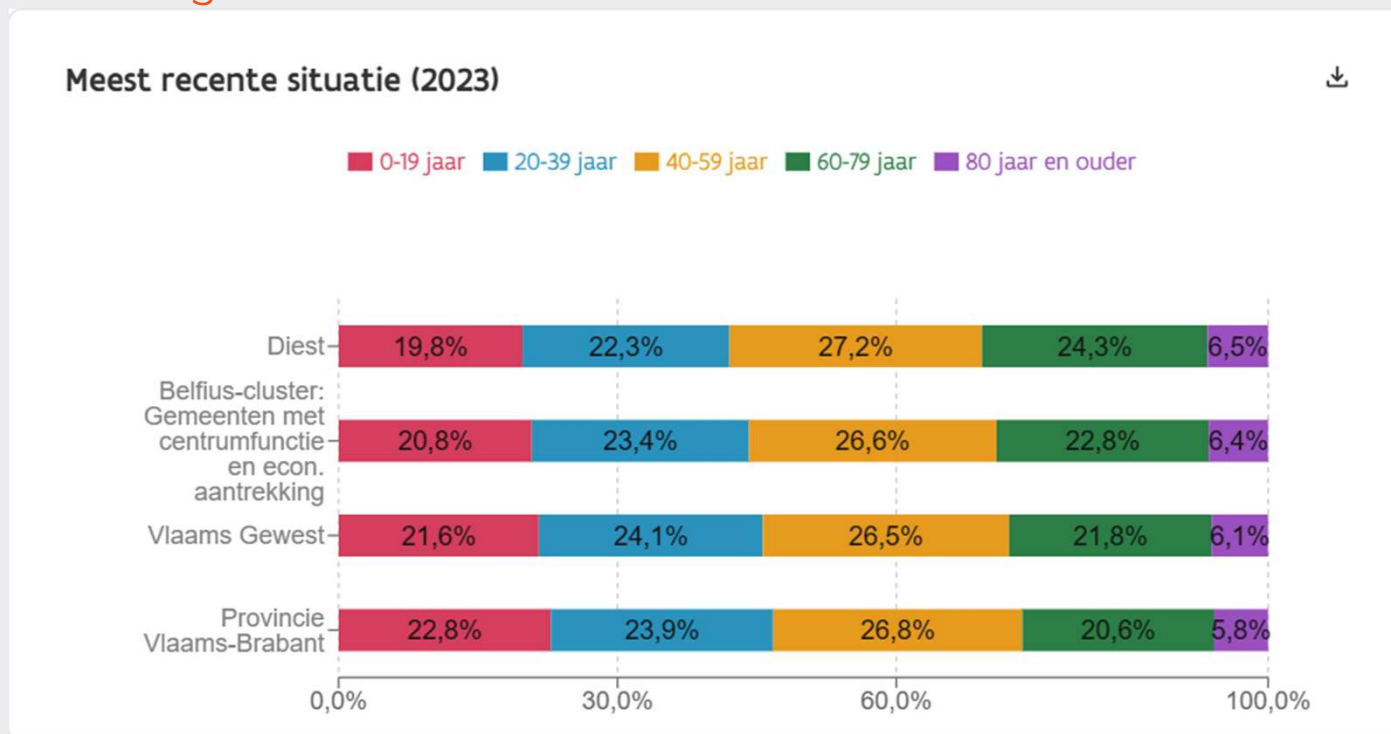
Bevolkingsdichtheid: aantal inwoners per km²

Bron: Statbel, aanlevering Statistiek Vlaanderen, bewerking Agentschap Binnenlands Bestuur

Demografie

Samenstelling van de bevolking

Minder -40'ers dan in de vergelijkingsgebieden; iets meer 40-59-jarigen, en meer 60+-ers. Vergrijzing en verzilvering.

Inwoners, naar leeftijd: aandeel inwoners naar leeftijd, in procenten

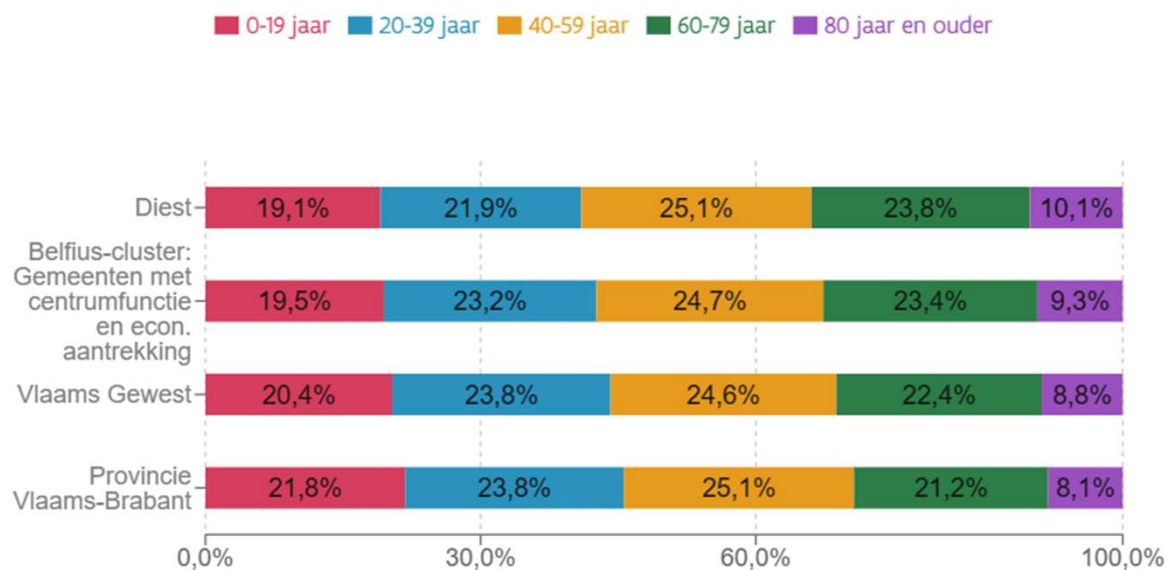
Bron: Statbel, aanlevering Statistiek Vlaanderen, bewerking Agentschap Binnenlands Bestuur

Demografie

Samenstelling van de bevolking

Prognose:
verzilvering.
Toenemende
afhankelijkheidsratio

Meest recente situatie (2040)

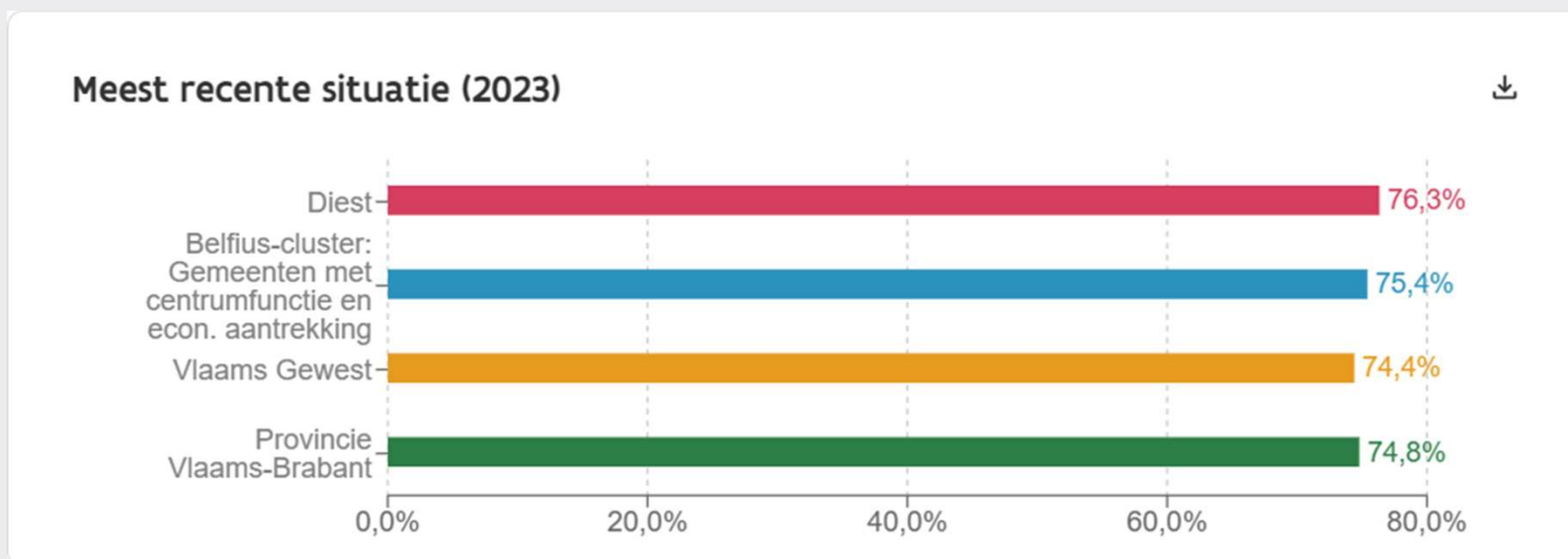
Prognose inwoners, naar leeftijd: projectie van aandeel inwoners naar leeftijd, in procenten

Bron: Vlaamse Statistische Autoriteit, aanlevering Statistiek Vlaanderen, bewerking Agentschap Binnenlands Bestuur

Demografie

Samenstelling van de bevolking: afhankelijkheidsratio

Afhankelijkheidsratio
hoger dan gemiddeld

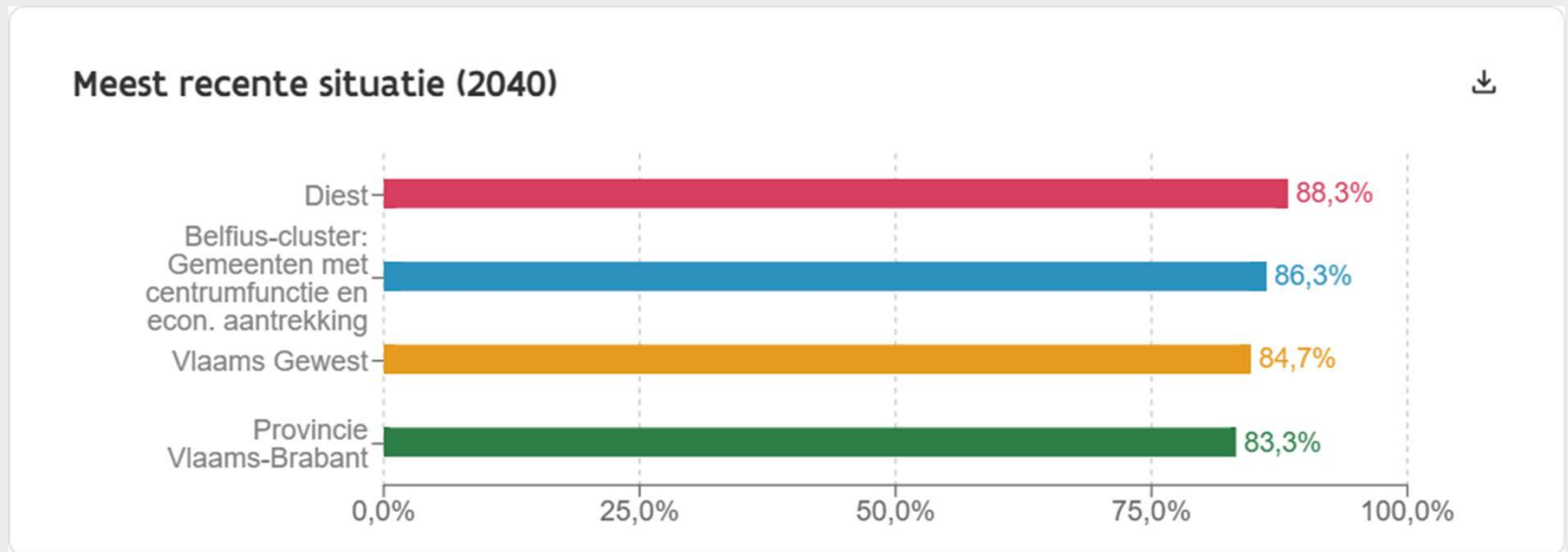
Demografische afhankelijkheidsratio: verhouding tussen aantal 0-19-jarigen en 65-plussers en aantal 20-64-jarigen

Bron: Statbel, aanlevering Statistiek Vlaanderen, bewerking Agentschap Binnenlands Bestuur

Demografie

Samenstelling van de bevolking: afhankelijkheidsratio prognose

Prognose:
Afhankelijkheidsratio
wordt nog hoger

Prognose afhankelijkheidsratio: projectie van verhouding tussen aantal 0-19-jarigen en 65-plussers en aantal 20-64-jarigen

Bron: Vlaamse Statistische Autoriteit, aanlevering Statistiek Vlaanderen, bewerking Agentschap Binnenlands Bestuur

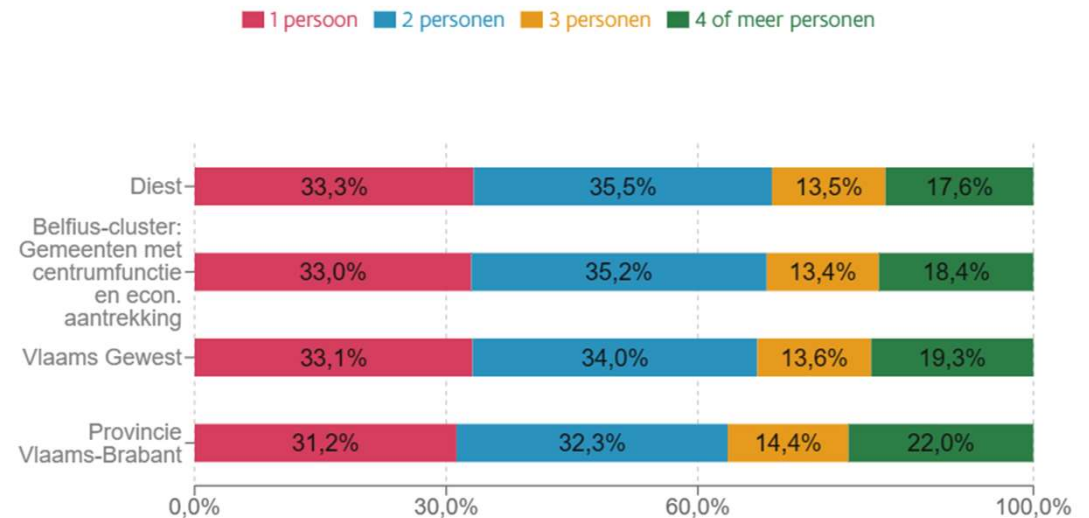
Demografie

Huishoudens

— Huishoudens naar grootte

- Gemiddelde huishoudgrootte bedraagt in 2023 in Diest 2,25; in Vlaams-Brabant gemiddeld 2,39.
- Het aantal 1-persoonshuishoudens kent een stijging.
- In Diest is 19,6% van de gezinnen met minderjarige kinderen een alleenstaande ouder. In Vlaams-Brabant is dat 16,6%
- Vnl rond het centrum kleinere gezinnen (meer senioren, meer alleenstaanden of éénoudergezinnen)

Meest recente situatie (2023)

Huishoudens, naar grootte: aandeel private huishoudens naar grootte, in procenten
Bron: Statbel, aanlevering Statistiek Vlaanderen, bewerking Agentschap Binnenlands Bestuur

Mobiliteit

Duurzame mobiliteit

– Openbaar vervoer

- Goede verbindingen met werkgelegenheidspolen, zoals Leuven en Brussel
- 87,8% van de inwoners in Diest woont in een buffer van 5 km rond een treinstation. 72,2% woont binnen een buffer van 200 m rond een treinstation of halte van het openbaar vervoer (data 2021!).
- 54% is tevreden over aanbod openbaar vervoer (Vlaams gemiddelde is 59%), een lichte daling (in 2020: 58%)
- Vervoerregio Regionaal Mobiliteitsplan: versterken multimodale assen en aanvullende netwerken

– Vervoer op maat

- Wordt nog verder uitgerold; flexbus

– Deelmobiliteit

- 6% heeft een lidmaatschap voor autodelen; 35% vindt dat er voldoende deelsystemen (auto, fiets) aanwezig zijn
- 7 deelauto's

– Hoppinpunten, vervoersknooppunten waar men vlot kan overstappen van de ene vervoersmodus op de andere

– Blue-bikes aan station Diest (combinatie trein-fiets)

– Diest telt 30 publieke en 23 semipublieke laadpunten voor elektrische voertuigen; uitrol loopt.

– Elektrificatie eigen wagenpark loopt (4 wagens, uitbreiding geleidelijk aan)

Mobiliteit

Duurzame mobiliteit

— Fiets

- 51% vindt het veilig om te fietsen in Diest, een stijging t.o.v. 2017 met 5% (Vlaams gemiddelde is 49%)
- 54% vindt dat er voldoende fietspaden zijn, een stijging met 19% t.o.v. 2017 (Vlaams gemiddelde is 52%); 29% vindt dat er voldoende fietsenstallingen in de buurt zijn
- 44% is tevreden over de staat van de fietspaden, een stijging t.o.v. 2017 met 11% (Vlaams gemiddelde is 45%)
- 77% verplaatst zich minstens wekelijks op met de fiets of te voet voor korte afstanden (toename met 3% sinds 2020 en hoger % dan Vlaams gemiddelde, 71%)
- Het aandeel inwoners waarvan het gezin in bezit is van een elektrische fiets kent een sterke stijging, van 20% in 2017 tot 43% in 2023.

Mobiliteit

Auto, infrastructuur en bereikbaarheid

— Auto

- Auto is (net als gemiddeld in Vlaanderen) het dominant vervoersmiddel, goed voor 64% van de woon-werk/school verplaatsingen
- 94% bezit een eigen wagen (daling van 1% t.o.v. 2017)

— Infrastructuur

- Eerder hoge dichtheid van de weginfrastructuur in eigen beheer (4,4 lopende km/totale oppervlakte, vergelijkbare steden halen gemiddeld 3,4)
- 53% is tevreden over de staat van de straten en pleinen, een stijging van 16% t.o.v. 2017, maar lager dan het Vlaams gemiddelde (59%).
- 32% vindt dat er niet genoeg parkeerplaatsen voor bewoners zijn (gelijk aan het Vlaams gemiddelde)
- fietssnelwegen: cf Mobiliteitsplan Vervoerregio: fietssnelweg F26 (Aarschot-Diest), visiebepaling verbinding Testelt-Zichem
- Uitbreiding gewestelijke en gemeentelijke fietspaden

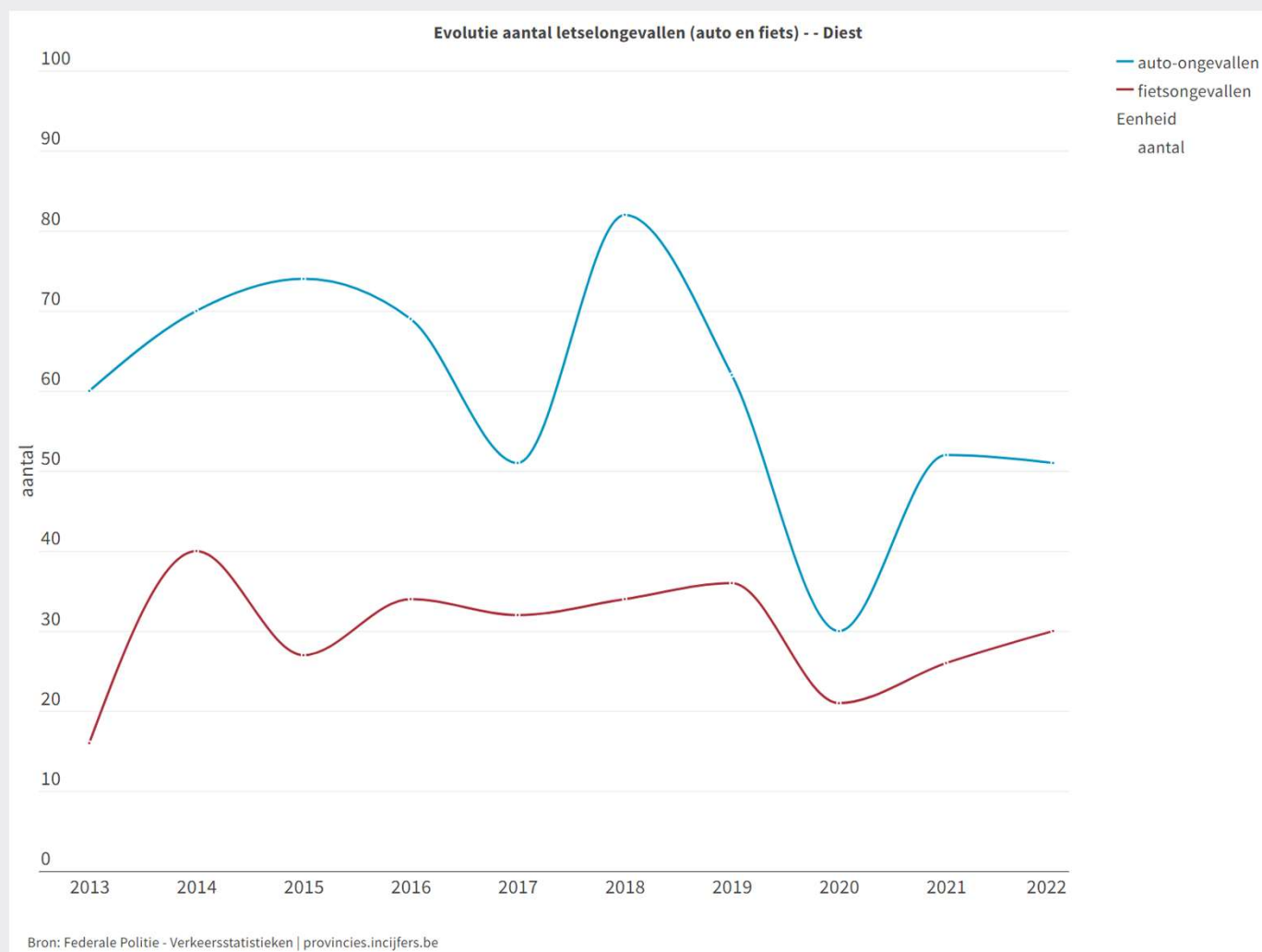
— Bereikbaarheid

- slechte ontsluiting Deurne

Mobiliteit

Veiligheid

- Daling aantal letselongevallen
- Fietsongevallen: ook rekening houden met stijgend gebruik elektr. fiets

Mobiliteit

Beleid

- Verkeerscirculatieplan binnenstad Diest (2021): de kern vrijwaren van onnodige autobewegingen; enkel bestemmingsverkeer
- Parkeerplan
- Vervoerregio Leuven: Regionaal Mobiliteitsplan
 - Kennisdeling en –uitwisseling
 - Multimodale assen
 - Versterking AN (aanvullend net) & snelbus
- Specifieke situatie van Diest: in de uithoek van Vervoerregio Leuven, op de grens met Vervoerregio Limburg

Natuur en milieu

Groene stad

— Groen

- 97% van de inwoners vindt op minder dan 800m van zijn woonplaats een gezonde dosis (wijk)groen. Dat (wijk)groen beslaat 44% van het grondgebied, dit is meer dan het dubbele van het Vlaamse gemiddelde (20,9%).
- 78% vindt dat er voldoende aanbod aan groen is in de buurt en in de gemeente (gelijk aan het Vlaams gemiddelde), een daling van 12% t.o.v. 2017. 89% is tevreden over het groen en de natuurvoorzieningen dat er is (stijging met 2% t.o.v. 2017).
- Ongeveer 46% van de totale oppervlakte van Diest is bedekt met bomen, gras en struiken (In Vlaams-Brabant is dit 38,6%, in het Vlaams Gewest 33,4%). Als ook akkerland, braakliggend, duinen en moeras meegeteld worden bedraagt het 67% (= open ruimte).
- 55% bezocht meer dan 12 keer een bos, park of groenzone in Diest het afgelopen jaar (Vlaamse gemiddelde is 44%)

Natuur en milieu

Ecologische infrastructuur

– Natuurlijke structuur en beschermingszones

- 14,9% van het grondgebied van Diest is afgebakend als VEN (Vlaams Ecologisch Netwerk) (VL-Brabant gemiddeld: 7,7%; Vlaams Gewest 6,8%).
- 22,3% van de totale oppervlakte is afgebakend als speciale beschermingszone (SBZ) (In VL-Brabant 9,1%, in het Vlaams Gewest 12,2%).
- De % biologisch waardevol gebied liggen ook hoger dan bij de vergelijkingsgebieden VL-Brabant en VL Gewest
- 12,9% van de oppervlakte valt onder een natuurbeheerplan (tov VL-Brabant gemiddelde 6,9%; VL Gewest 7,9%).

Natuur en milieu

Afval

- In 2022: 152kg restafval per inwoner (doel: 141 kg)
- Wekelijkse afvalophaling (extra kost voor de stad)
- 88% van de inwoners is tevreden over de huisvuilvoorzieningen

Klimaat

Klimaatmitigatie en duurzaamheid

- Diest ondertekende het Burgemeestersconvenant (40% CO₂-besparing tegen 2030 en klimaatadaptatiebeleid) en het lokaal energie- en klimaatpact (LEKP2020).
- Er is een Actieplan voor Duurzame Energie en Klimaat (SECAP)
- Klimaatactieplan 2030
- Hemelwaterplan: ontharden en maximaal opvangen regenwater
- SECAP Diest: Mitigatie: energiebesparing (verminderen energievraag), hernieuwbare energie, energie-efficiëntie (schone technieken) om te voldoen aan de resterende energievraag

Klimaat

Klimaatmitigatie en duurzaamheid

- 44,9% van het totale elektriciteitsverbruik in Diest komt van hernieuwbare energie
- Doelstelling: tegen 2030 100% openbare ledverlichting. Evolutie van 0,9% in 2014 naar 33,2% in 2022
- Project 'Bastion Duurzame Warmte' (duurzame warmtetoepassingen voor de restauratie van het beschermd erfgoed) (Demer, rioolconnector Aquafin, ondergrond Allerheiligenberg)
- Er is nog veel plaats voor zonnepanelen. In Diest wordt geschat dat 7,9% van het zonnepotentieel van de daken benut is. (Vl-Brabant: 7,1%, Vl Gewest 7,4%)
- 6 grote windturbines
- De productie van hernieuwbare warmte via warmtepompen, zonneboilers en warmtekrachtkoppelingsinstallaties (WKK) in Diest neemt toe, maar is nog beperkt.
- daling van de CO₂-uitstoot met 10,0% (-12.301 ton) in 2021 t.o.v. 2011, vnl in de sector huishoudens, de sector niet toegekend en de landbouw

Klimaat

Duurzaamheid

- 30% van de inwoners vindt dat de stad meer moet inzetten op klimaatvriendelijke investeringen
- 29% geeft aan zelf in hoge mate milieubewust te handelen, 53% gemiddeld (het gaat dan vnl om: minstens wekelijks korte afstanden te voet afleggen, weggooien van eten beperken en kraanwater als drinkwater)

Klimaat

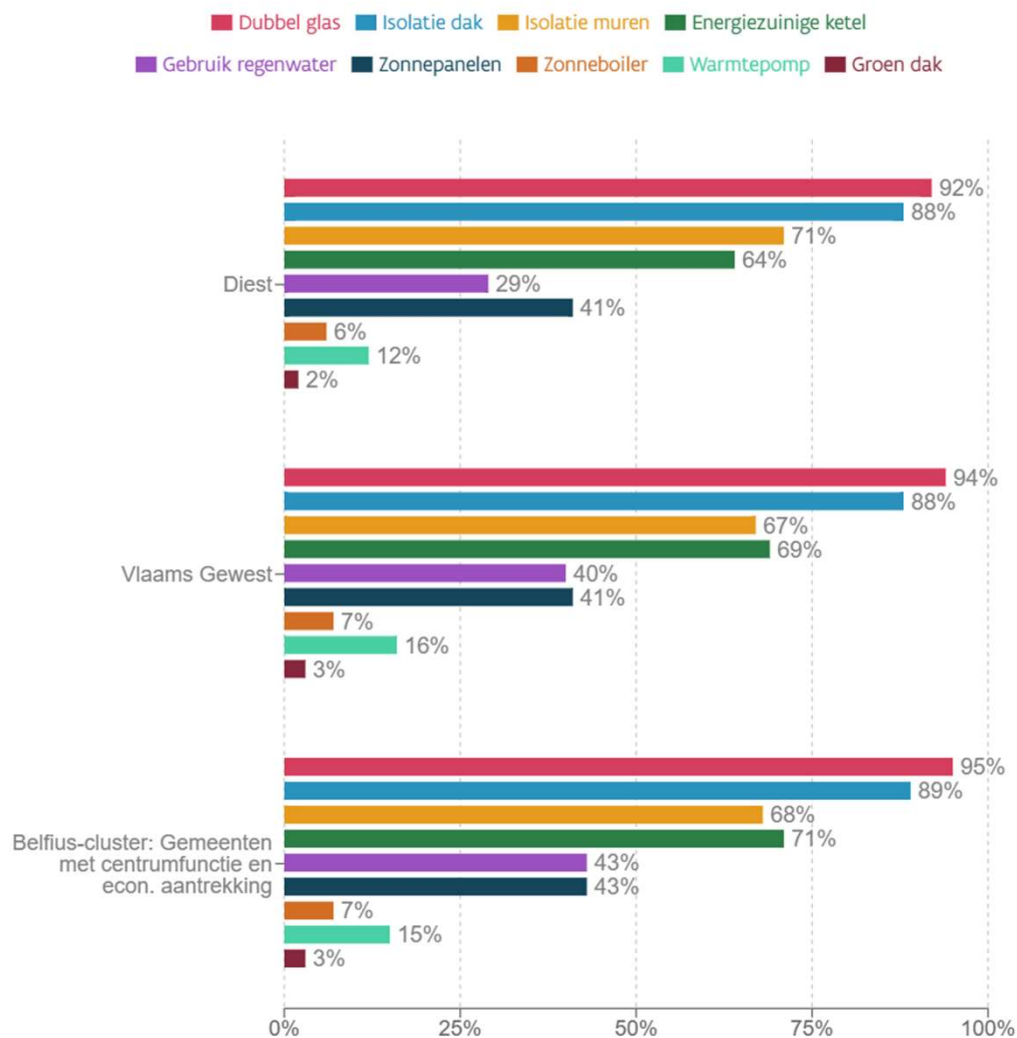
Duurzaamheid van de woningen

Duurzaamheid van de woning (detail)

Aandeel inwoners dat woont in een woning met energiezuinige en energierecupererende elementen, in procenten

Bron: Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor, Agentschap Binnenlands Bestuur

Meest recente situatie (2023)

Klimaat

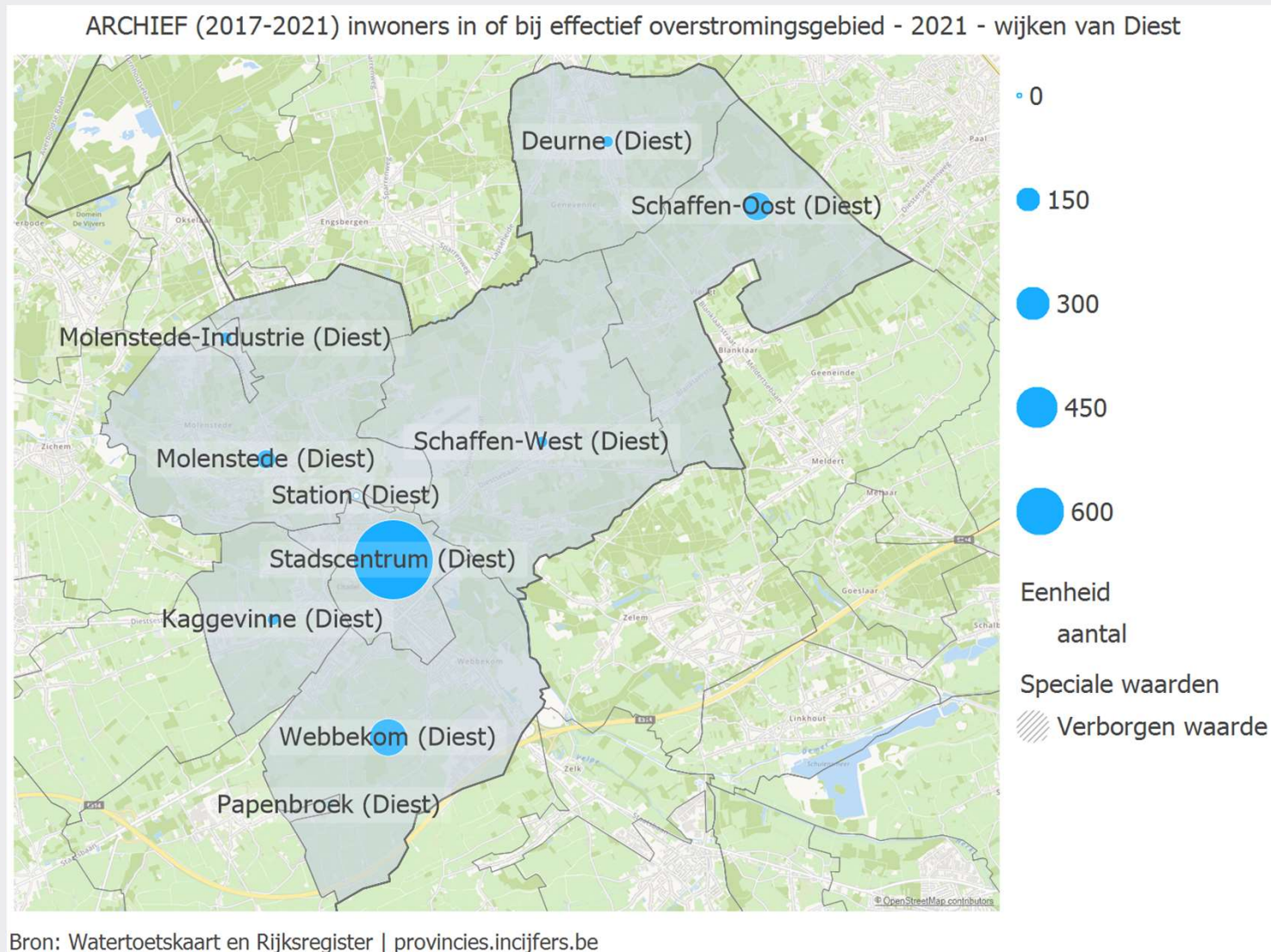
Ruimtebeslag en riolering

- Diest kent een ruimtebeslag van 33%. De verhardingsgraad binnen het ruimtebeslag is 40,1%.
- In de periode 2013 – 2022 ging in Diest elke dag 177m² open ruimte verloren (0,02 ha/dag).
- Het ruimtebeslag is vergelijkbaar met Vl-Br en Vl Gewest, de verhardingsgraad ligt beetje lager en het verlies open ruimte ligt lager (Vl-Br tussen 2013 en 2022: 0,54 ha/dag en Vl Gewest tussen 2013 en 2022: 4,58 ha/dag).
- De hogere verhardingsgraad in de kernen en het risico op bijkomende verharding wanneer de onbebouwde percelen verder worden ingevuld, kunnen droogtestress nog verder doen toenemen.
- De rioleringsgraad bedroeg in 2022 76,02%, de zuiveringsgraad 69,83% (doelen: 97,39% en 97,35%). In eigen beheer, meer controle maar trager tempo.

Klimaat

Water

- Diest heeft 13,4% effectief overstroombaar gebied (2019). 9,9% van de bewoners woont in of bij effectief overstromingsgevoelig gebied. (hoger dan Vl-Brabant (6,5%) en Vl Gewest (5,1%)) (afb)

Klimaat

Water

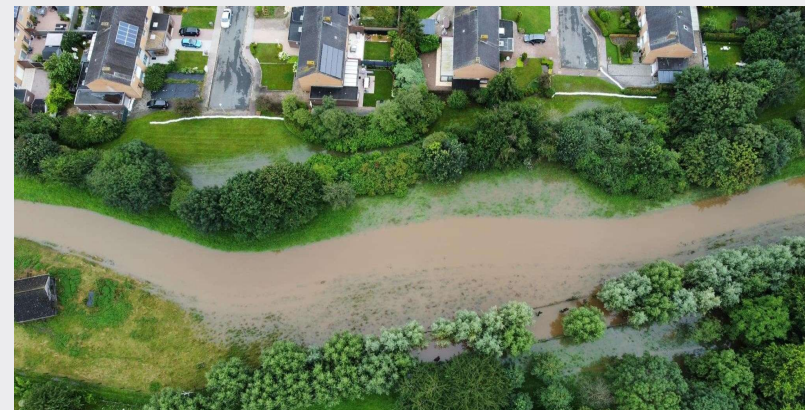
- Uit presentatie ‘Wateroverlast 15-16 juli 2021’:
- Gekende probleemlocaties:
 - Papenbroekstraat – Beringenbaan
 - Bredestraat – Tessenderloseweg - Korte Heide – Zichemseweg/ Dongelstraat - Diestersteenweg –
 - Hasseltsebaan Rothstraat – Lindenboomstraat – Tuinwijk – Driesstraat - Bredastraat – Broekstraat – Azalealaan - Pater Daemsstraat -Berkstraat – Asdonkstraat – Grootveld
 - Korte Heide – Fabiolalaan/Reustraet – Narcisstraat – Krokusstraat
 - Engelbeekstraat – Halensebaan – Jozef Van Zeerstraat

Klimaat

Water

- Uit presentatie ‘Wateroverlast 15-16 juli 2021’:
 - Lokale neerslag opgevangen via lokale waterlopen/grachten
 - Problematiek grachten – erosie – slikkers -> onderhoud
 - Vb: Veldbeek Schaffen, Gorenvliet Deurne, Opendeurkeloop
 - Neerslag op ruimere gebieden opvangen via grotere waterlopen
 - Vb: Begijnenbeek, Demer
 - ! Traject van het water is een aandachtspunt:
 - Begijnenbeek vangt water Opendeurkeloop en andere kleinere (hoger gelegen) grachten op
 - = Veldgrachten -> Opendeurkeloop -> Begijnenbeek -> Demer

Klimaat

Water

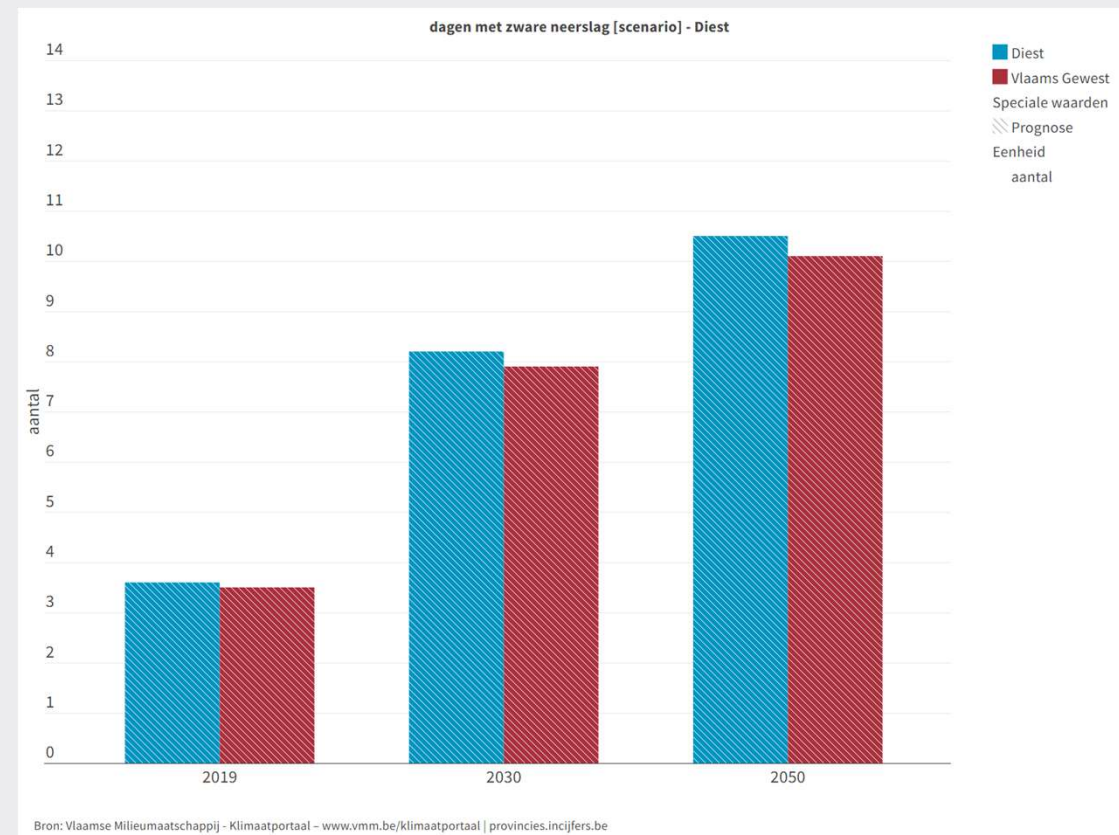
- Met de aanleg van het gecontroleerd overstromingsgebied Webbekoms Broek, wachtbekkens zoals op de Begijnebeek, het openleggen van de Demer in de stad en andere projecten om ruimte te geven aan water, tracht de stad, samen met andere overheden en partners, de impact zoveel mogelijk te beperken.
- Een analyse van de huidige toestand, knelpunten en oplossingen per deelgemeente is in detail uitgewerkt in het hemelwater- en droogteplan van Diest.

Klimaat

Klimaatscenario's

- Het aandeel (%) landbouwpercelen met significante droogtestress kent ook een stijging in de scenario's van 1,4% (2019) naar 14,3% (2050), vergelijkbaar met de gemiddelde stijging.
- Pluviaal: In de scenario's veranderen de neerslagpatronen: een daling van het aantal neerslagdagen, maar een toename van de hoeveelheid neerslag. Dat wil zeggen dat het op kortere tijd heviger zal regenen. Dat zal zich vnl tijdens de zomermaanden voordoen.

Provincies in cijfers

Klimaat

Klimaatscenario's

- **Fluviale** overstromingen (vallei van de Demer en de Begijnebeek): De maximale waterdiepte van zones die kunnen overstroomd vanuit waterlopen stijgt van 96,1 cm naar 133,6 cm tegen 2050 in Diest. Daarmee scoort Diest in 2050 veel hoger in vergelijking met het Vlaams Gewest. Impact op gebouwen neemt toe van 1,7% naar 3,7% (2050) overstroombare gebouwen. Vnl impact op natuur en landbouw, maar ook impact mogelijk in residentieel gebied en bij bedrijven in en nabij de kern van Diest.
- **Pluviale** overstromingen: Grote impact pluviale wateroverlast na intense buien over het volledige grondgebied, in alle kernen (treft potentieel 4836 inwoners tegen 2050, ruim 8 keer hoger dan het aantal getroffen inwoners ten gevolge van fluviale wateroverlast). Ook kwetsbare instellingen.

Betonrapport Diest 2024 (NP)

OPGAVE IN DIEST

Te ontharden anno 2021, doel 2050	103,4 ha
waarvan in harde bestemming	56,2 ha
waarvan in zachte bestemming	47,2 ha
Prioritaire herbestemming	35,6 ha

Te beschermen meest waardevolle, bedreigde open ruimte

ONTHARDEN =
meer natuur
meer grondwater
minder overstromingen
minder hitte-eilanden

Klimaat

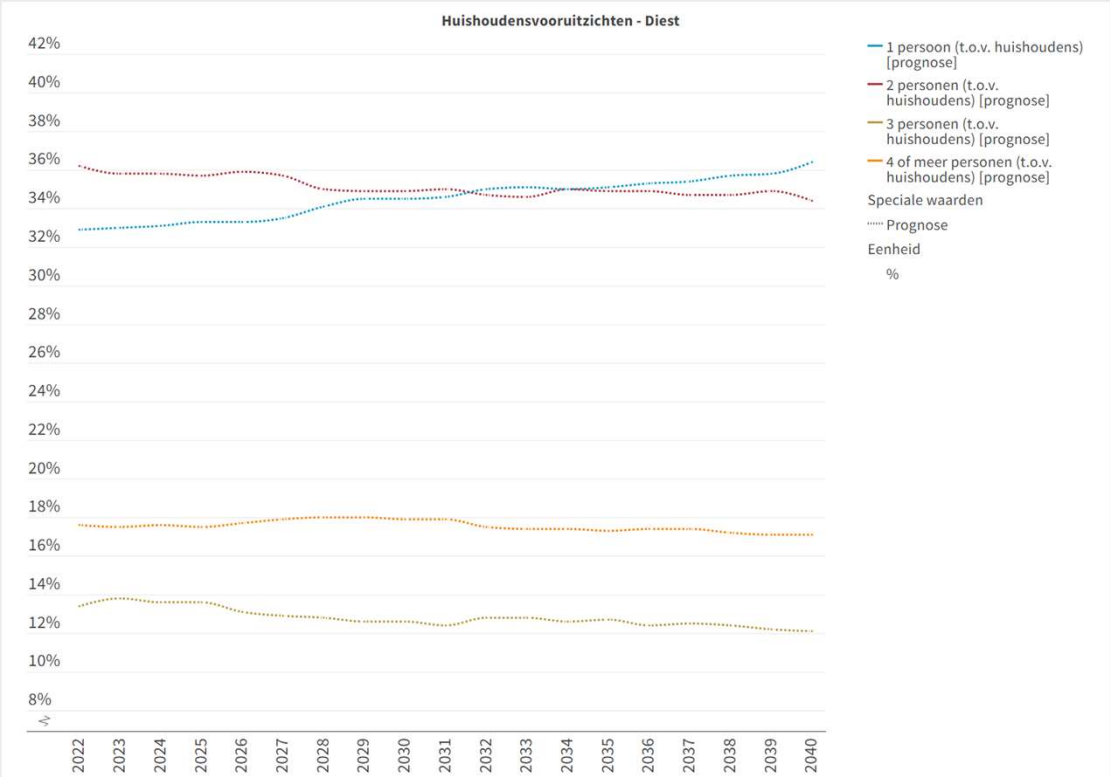
Klimaatscenario's

- Het aantal hittegolfdagen zal cf de scenario's toenemen (scenario van 5,0 nu tot 20,5 in 2050). Het aantal hittegolfgaaddagen bedraagt nu 18,1 en zal toenemen tot 104,4 in 2050.
- Gevolgen vnl voor de kwetsbare groepen, maar hittestress zal op termijn alle inwoners in Diest treffen. De plaatsen met de hoogste hittestress zijn Diest en Schaffen
- Bevolkingstoename en potentiële toenemende bebouwingsgraad verhogen het risico.
- Impact op natuur en landbouw. Potentiële verschuiving in soorten, biodiversiteitsverlies en mogelijke toename van ziekten en plagen in de natuurgebieden en de landbouw vormen de grootste risico's.
- In het huidig klimaat krijgt de Demer al te kampen met lage waterstanden en dit neemt sterk toe. In de verdere toekomst wordt ook het Zwart Water getroffen door hydrologische droogte.
- Agrarische droogte treedt in het huidig klimaat op in de binnenstad en op de hoger gelegen zandige plaatsen zoals de citadel. De droogte breidt tegen 2050 verder uit naar de heuvels in Molenstede en treft tegen 2100 de meeste plaatsen in de stad, hoofdzakelijk in het noorden.

Wonen

Huishoudens

- Daling van de gemiddelde huishoudensgrootte (2023: 2,25) door toename huishoudens van 1 of twee personen en daling huishoudens met drie personen.
- Prognoses: vnl toename 1 persoonshuishoudens

Huishoudensvooruitzichten - Diest

	1 persoon (t.o.v. huishoudens) [prognose]	2 personen (t.o.v. huishoudens) [prognose]	3 personen (t.o.v. huishoudens) [prognose]	4 of meer personen (t.o.v. huishoudens) [prognose]
2023	33%	35,8%	13,8%	17,5%
2030	34,5%	34,9%	12,6%	17,9%
2040	36,4%	34,4%	12,1%	17,1%

Provincies in cijfers

Wonen

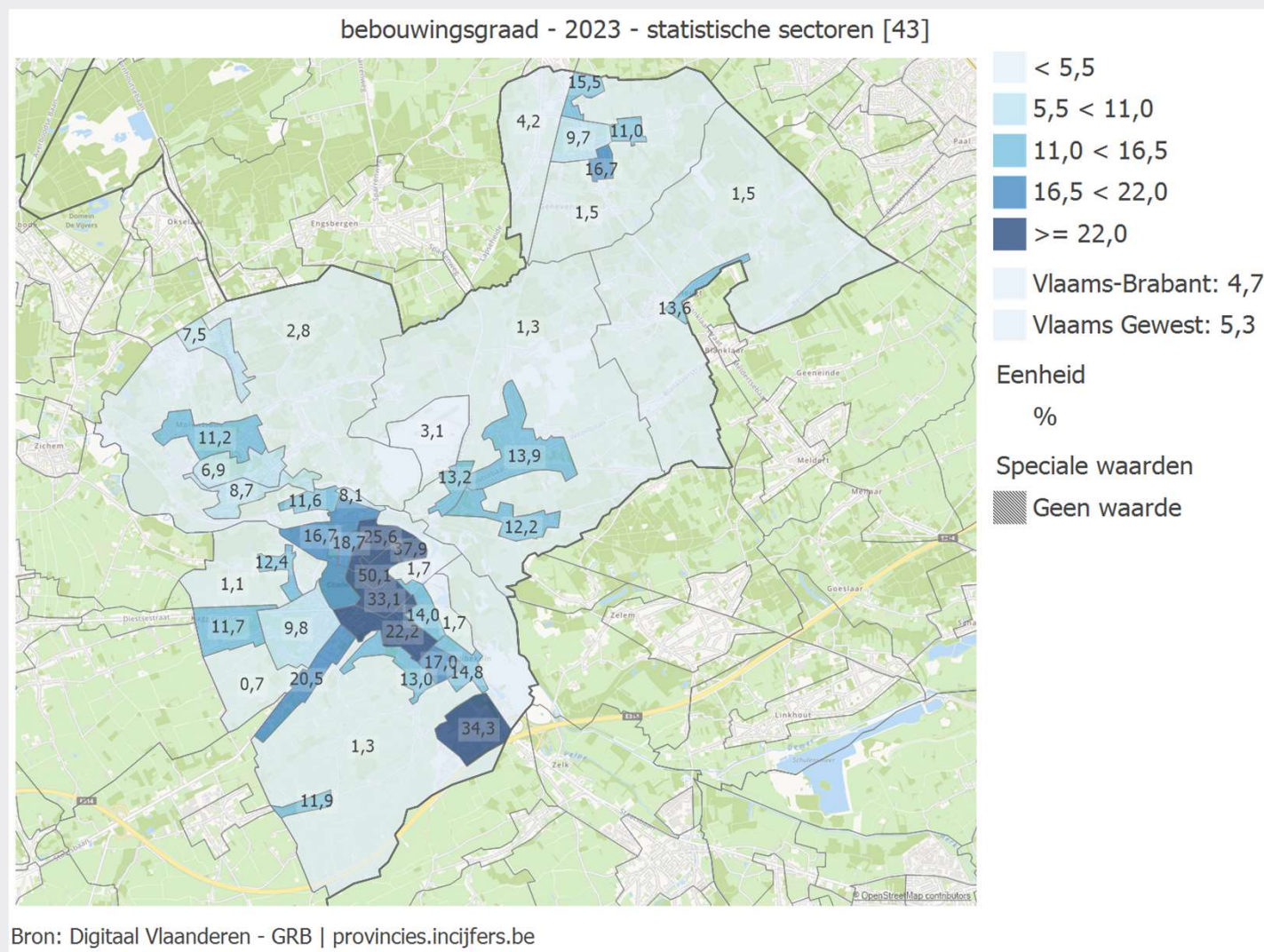
Woonstabiliteit

- Positief migratiesaldo (meer immigratie = verhuizingen naar, dan emigratie = verhuizingen vanuit): vijfjarig gemiddelde (2018-2022): 9,4 (per 1000 inwoners) (t.o.v. gemiddelde Vl-Brabant: 8,1).

Wonen

Bebouwingsgraad

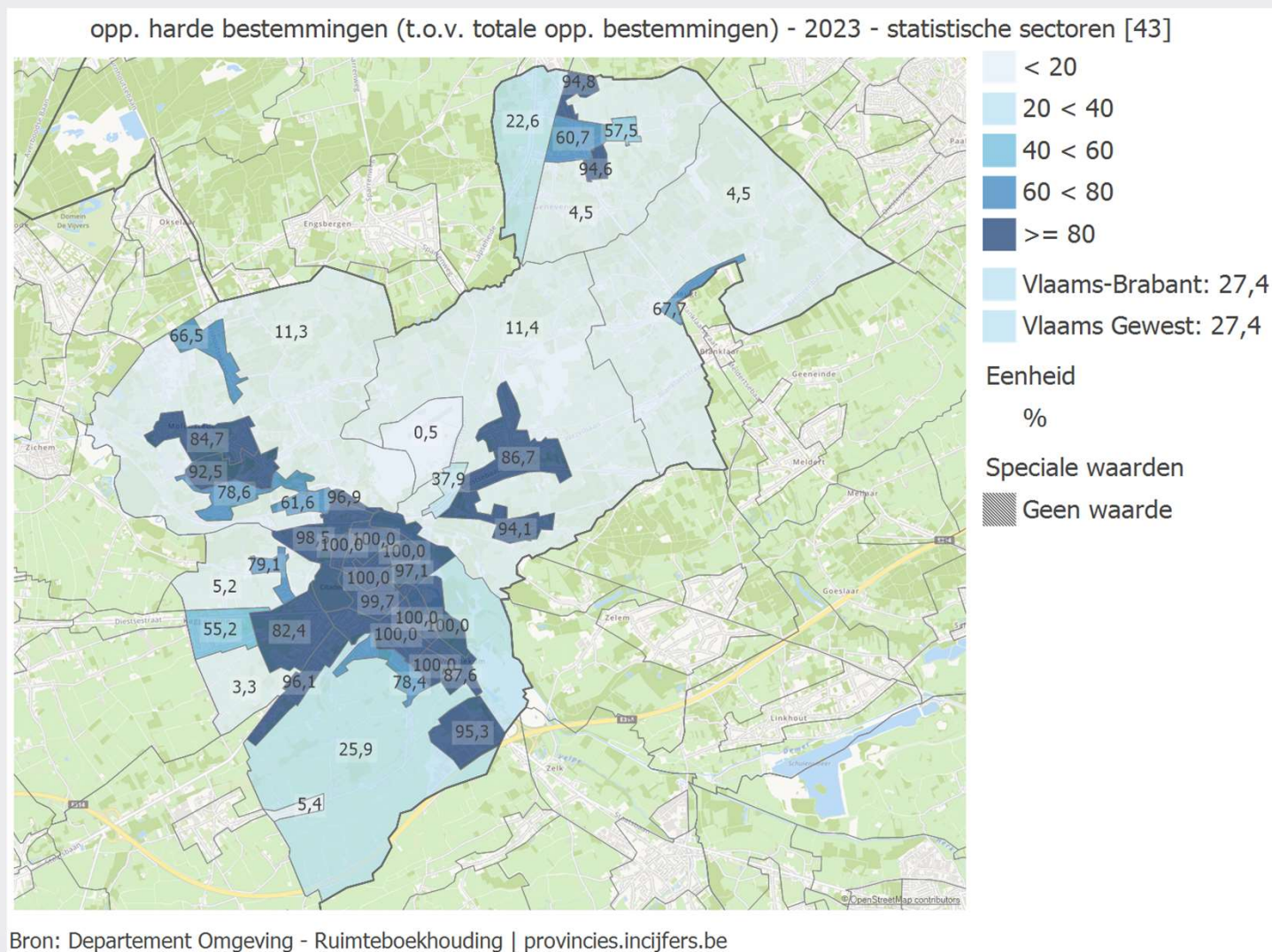
- 2023: bebouwingsgraad van 4,6% t.o.v. 4,7% in VL-Brabant en 5,3% in het VL Gewest.

Wonen

Bestemmingen

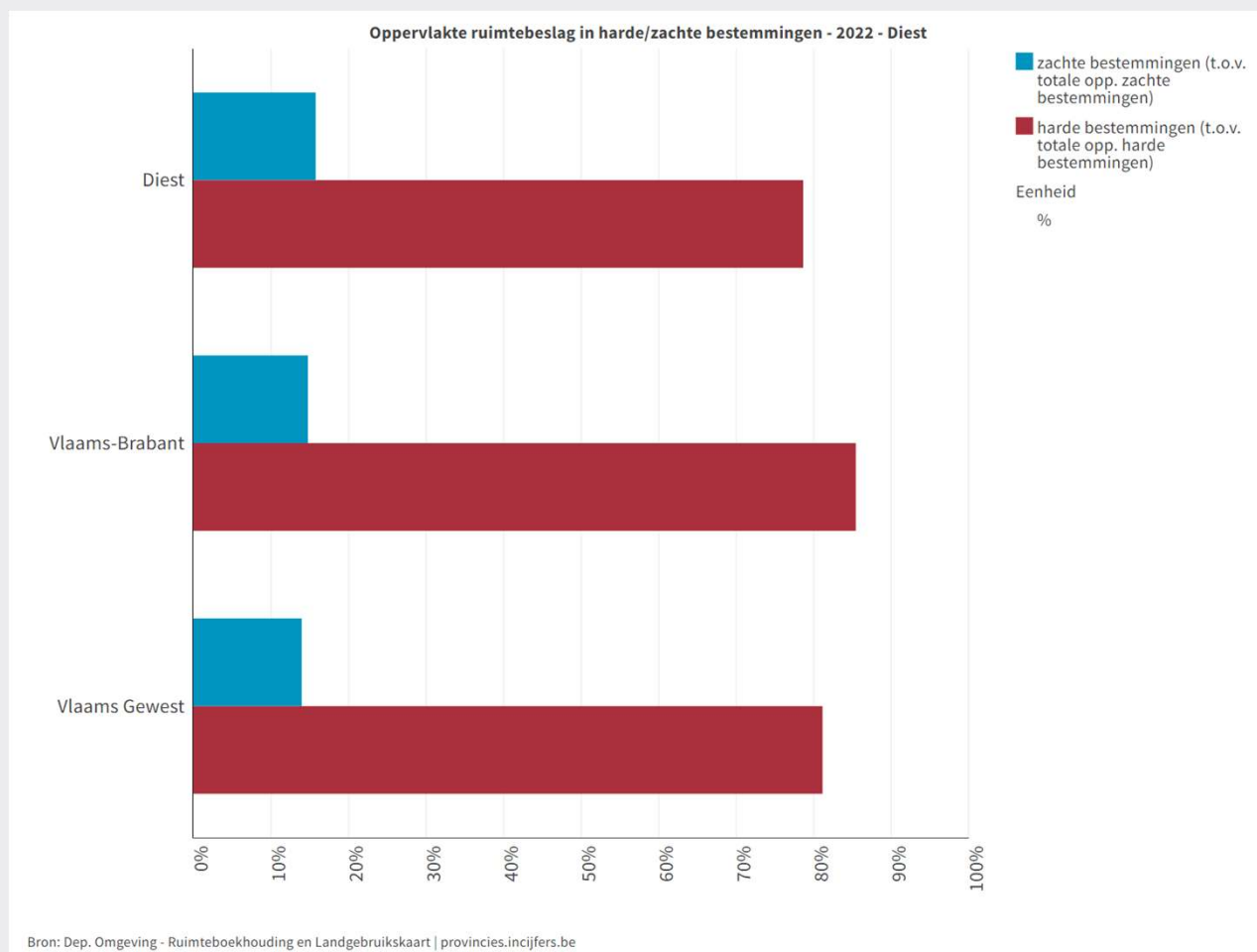
- In Diest is 27,3% van de totale planologisch bestemde oppervlakte hard bestemd (t.o.v. 27,4% in Vl-Brabant en 27,4% in het VL Gewest).

Wonen

Bestemmingen

- In Diest is 15,8% van de zacht bestemde oppervlakte ingenomen door ruimtebeslag en 78,7% van de hard bestemde oppervlakte.

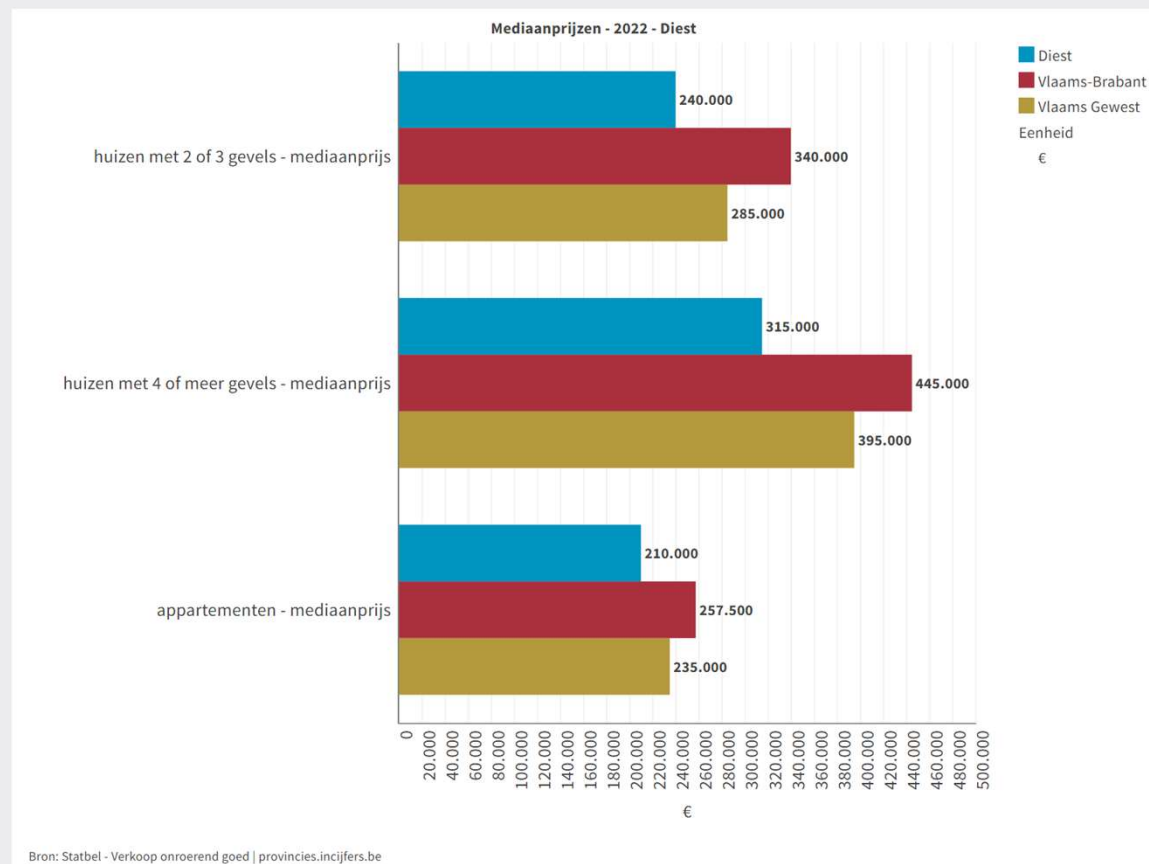

Provincies in cijfers

Wonen

Woningtypes en mediaan verkoopprijzen

- 72% van de woongelegenheden zijn ééngezinswoningen en 28% meergezinswoningen (stijgend)
- 51,5% van de woongelegenheden voor de ééngezinswoningen betreffen een open bebouwing; 22,3% halfopen en 25% gesloten bebouwing (kleine restcategorie ongekend)
- Prijzen: lager dan gemiddelden van provincie en Vlaanderen

Wonen

Sociale huisvesting

- BSO (bindend sociaal objectief): doel was 172 bijkomende sociale huurwoningen tussen 2009 en 2025.
- Op 31/12/2022: netto toename gerealiseerd sociaal huuraanbod van 135 sociale huurwoningen. Op de planning (reeds ingediend door de sociale woonactoren en gekend door Wonen in Vlaanderen): 47 sociale huurwoningen. Som: 182.
- In 2023 stonden in Diest 969 unieke gezinnen op een wachtlijst van een sociale huisvestingsmaatschappij. Dit is 8,9% van het totaal aantal particuliere huishoudens (hoger dan de gemiddelde waarden van Vl-Brabant (3,9%) en het Vl Gewest (5,8%)). In de afgelopen jaren zien we een stijgende trend van het aantal gezinnen dat op een wachtlijst van een sociale huisvestingsmaatschappij staat.
- 1 januari 2023: 765 sociale huurwoningen in Diest

Wonen en leven

— Actuele dossiers

- Herbestemming citadel met mix van functies
 - Fase 1: verhuis Hagelandse academie voor beeldende kunst en toeristisch onthaal
 - Fase 2: o.a. zware investering in nieuw politiegebouw; wonen en private ontwikkeling
- Heraanleg stationsomgeving (NMBS)
- Waterbeheersing: herstellen van de stuwconstructie Grote Steunbeer (VMM); nieuwe fietsers- en voetgangersbrug
- Nieuw ziekenhuis (2025)
 - Ontwikkeling op oude site ziekenhuis: parken en (bovenwinkel)wonen, doorsteken met publiek groen
- Sportpark Warande
 - Gunning september 2024; klaar in 2027
- Halve Maan: studie (zwembad of waterbeleving) – provinciaal

Ondernemen en werken

Tewerkstelling

- Activiteitsgraad is gestegen de laatste 10 jaar, van 70,5% in 2011 naar 72,9% in 2021 (lager dan VL-Brabant: 74% en VL Gewest 74,4%).
- Verschillen volgens leeftijd: hoogst (87,8%) in de leeftijdsgroep 35-54 jaar. Sterke stijging in de groep 55-64 jaar (toename van 46,8% naar 63,4%).
- Werkzaamheidsgraad: toename van 71,0% in 2011 tot 74,5% in 2021 (ter vgl VL-Brabant 76,9% en VL Gewest 76,0%).
- Werkzoekendengraad: 6,3% in 2023 (VL-Brabant: 5,2% en VL Gewest 6,3%)

Ondernemen en werken

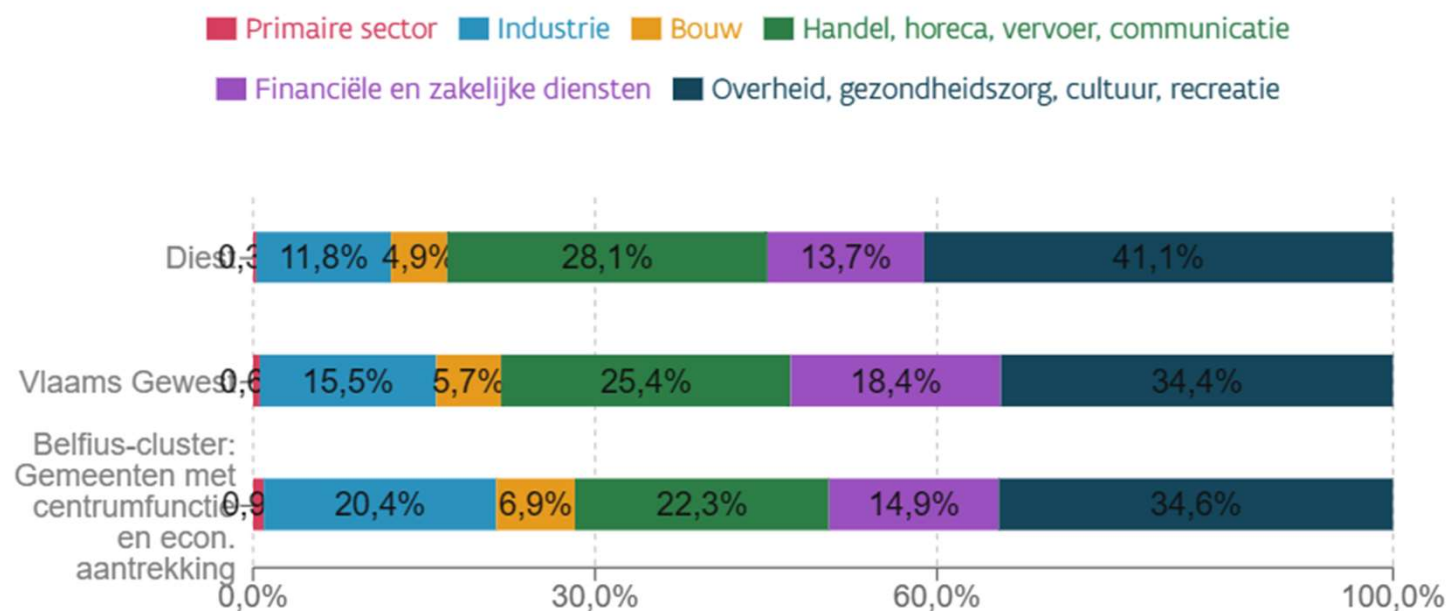
Tewerkstelling

- Jobratio: 76,7% in 2022 (toename van 3% sinds 2017) (VL-Brabant: 70,50% en VL Gewest: 73,3%)
- De arbeidsmarkt in Diest wordt steeds krappere. Spanningsratio 2023: 4,5 (slechts 4,5 werkzoekenden zonder werk per openstaande vacature, ter vgl: 11,8 in 2013) (VL-Brabant: 3,7 in 2023; VL Gewest 3,1 in 2023)
- 25% van de Diestenaren werkt in de eigen gemeente.

Ondernemen en werken

Tewerkstelling

Meest recente situatie (2021)

Tewerkstelling, per sector

Aandeel van de werkende bevolking (20 tot 64 jaar) in de diverse economische sectoren, in procenten

Bron: Enquête naar de Arbeidskrachten, Statbel en Labour Force Survey, bewerking Steunpunt Werk en Statistiek Vlaanderen, aanlevering Statistiek Vlaanderen, bewerking Agentschap Binnenlands Bestuur

Ondernemen en werken

Ondernemerschap

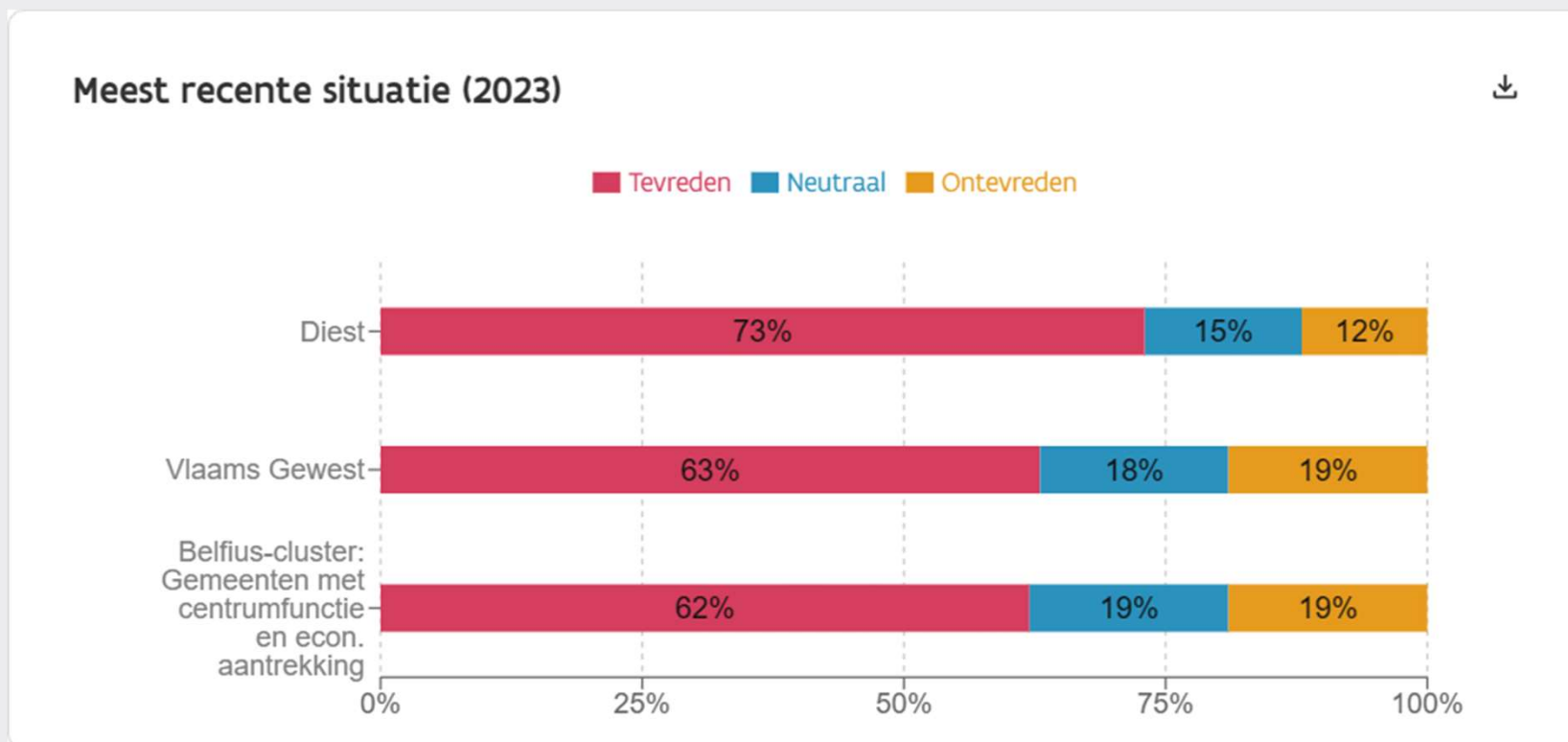
- Diest kent met 12,1 (2022) een hoge ondernemingsratio (aantal oprichtingen per 100 bestaande ondernemingen). De stopzettingsratio bedraagt 6,4. De netto-groeiratio bedraagt 5,7 en ligt hoger dan de waarden voor gemeenten uit dezelfde cluster (4,4) en Vl Gewest (4,8). Stijging gedurende de laatste jaren.
- Potentieel in de verdere ontwikkeling van bedrijventerrein Webbekom

Ondernemen en werken

Detailhandel

Hoger dan gemiddeld aantal detailhandelszaken (9,6 per 1.000 inwoners, Vlaams gemiddelde is 6,2)

- De tevredenheid over shopping- en winkelvoorzieningen is groot.
- Het aandeel inwoners dat vindt dat er voldoende winkels zijn in de buurt ligt iets lager: 67% (VL Gewest 72%)

Tevredenheid over winkelvoorzieningen

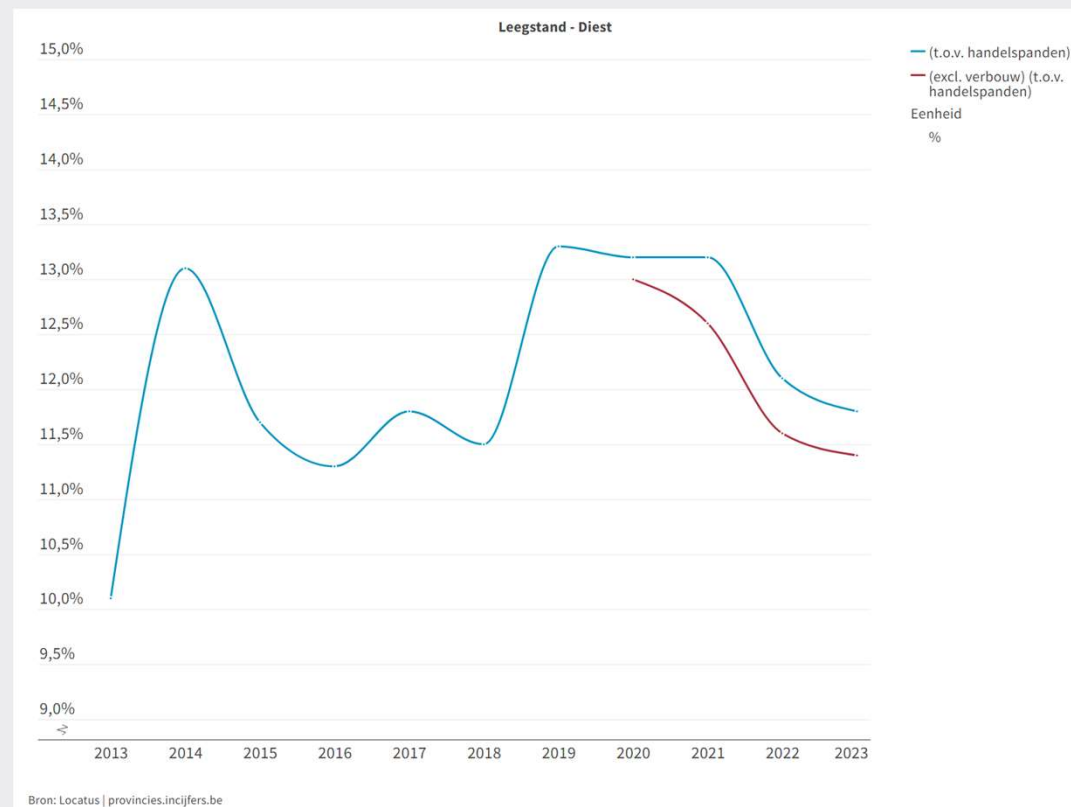
Aandeel inwoners dat tevreden is over shopping- en winkelvoorzieningen, in procenten

Bron: Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor, Agentschap Binnenlands Bestuur

Ondernemen en werken

Leegstand

- 11,4% van de handelspanden staat leeg (cijfer excl. de panden in verbouwing). Een daling t.o.v. 2020 (13%)
- Ter vgl: Aarschot 13,5%, Tienen 11,7%, Scherpenheuvel-Zichem 15,1%

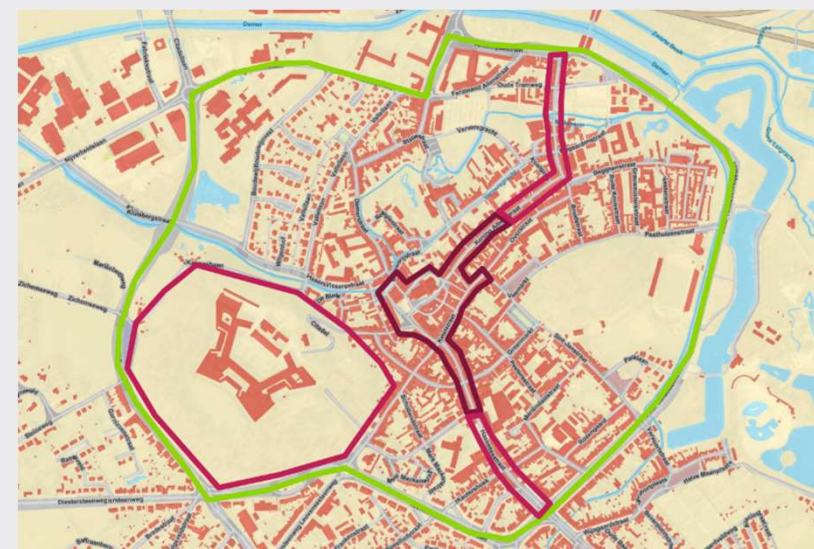
aanvangs- en frictieleegstand (<1 jaar) (t.o.v. leegstand) [%]	langdurige leegstand (1-3 jaar) (t.o.v. leegstand) [%]	structurele leegstand (>3 jaar) (t.o.v. leegstand) [%]	verbouw (t.o.v. leegstand) [%]
26,8%	31%	39,4%	2,8%

Provincies in cijfers

Ondernemen en werken

Beleid

- Visie kernwinkelgebied
 - beleving
 - geclusterde compacte zone met grote verweving aan commerciële functies
 - werkingsgebied centrummanagement (events, ...)
- Visie aanloopstraten
 - functionele straten met verbindingsfunctie
- Visie kerngebied
 - deelplannen
 - complementariteit
 - buiten de deelplannen: lokaalverzorgende functies (bv bakker, slager, ..)

Ondernemen en werken

Landbouw

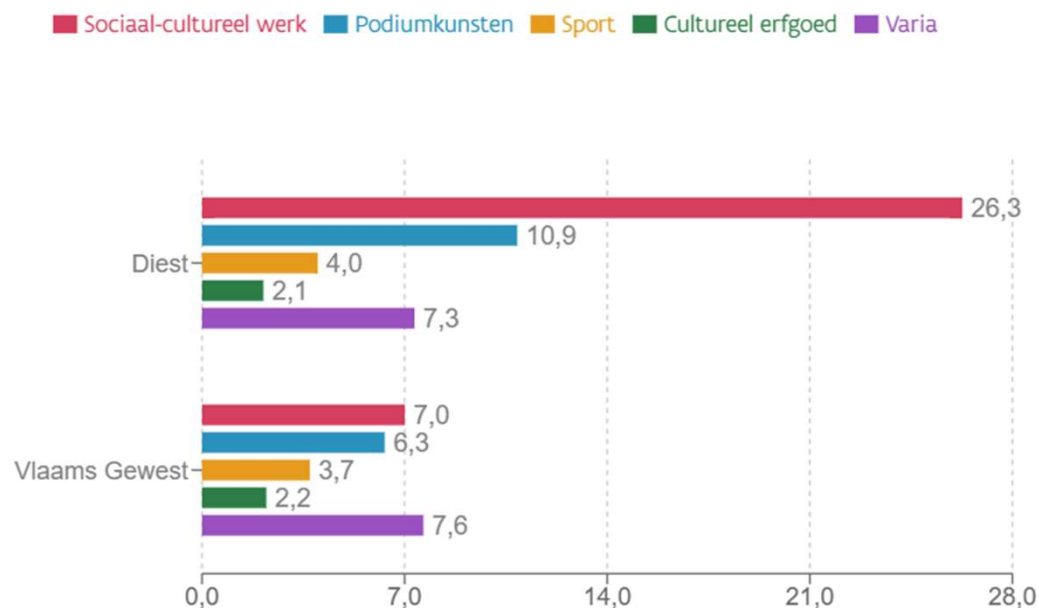
- in 2022: 50 landbouwbedrijven in Diest (34 beroepsmatige en 16 kleine landbouwbedrijven)
- sinds 2011 is er een daling van het aantal met 7,4% (Vl-Brabant: daling van 8,2%; Vl Gewest: 7,4%)
- landbouwgebruikspcelen: 41,0% landbouwgebruik in 2022 tov de totale opperlakte (Vl Gewest: 49,5%) (51,8% heeft de bestemming agrarisch gebied)
- landbouwgrond: vier grote teeltgroepen: akkerbouw (38,6%), grasland (49,5%), tuinbouw (8,5%) en overige (4%, bos, gebouwen, onbekend)
- veestapel: afname runderen en varkens, stijging kippen
- 2 biologische landbouwbedrijven
- 4 hoeveproducenten (bewerken producten en verkopen ze rechtstreeks aan de consument) (stijgend aantal, van 1 naar 4 van 2013 naar 2023)
- succesvol korteketeninitiatieven: korteketenautomaten en Smaakhal
- van 5 (2019) naar 3 zorgboerderijen (2023)

Vrije tijd

Verenigingen

- 59% is lid van een vereniging (Vl Gewest 57%), een lichte daling t.o.v. 2020 (toen 61%; Vl Gewest: 63%).
- groot vrijetijdsaanbod

Meest recente situatie (2022)

Vrijetijdsaanbod

Aantal vrijetijdsactiviteiten, per 1.000 inwoners

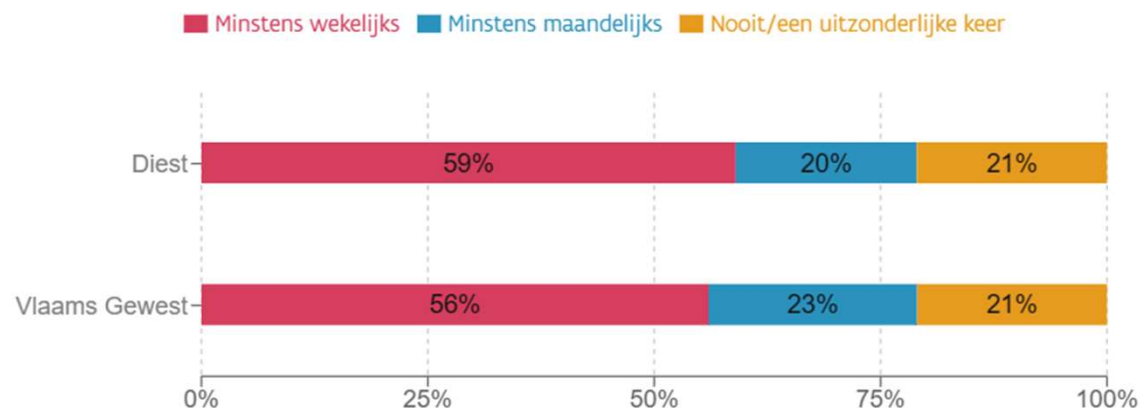
Bron: UiT-databank, Cultuurnet, aanlevering Statistiek Vlaanderen, bewerking Agentschap Binnenlands Bestuur

Vrije tijd

Sport

- Hoge sportparticipatie, hoger dan bij de vorige bevraging.
- Per 1000 inwoners is 229,3 lid van een sportclub (meer dan VL gemiddelde).
- Er zijn 3,5 sportclubs per 1000 inwoners in 2022 (daling t.o.v. 2019: 4,5) (meer dan VL gemiddelde: 3)

Meest recente situatie (2023)

Sportparticipatie

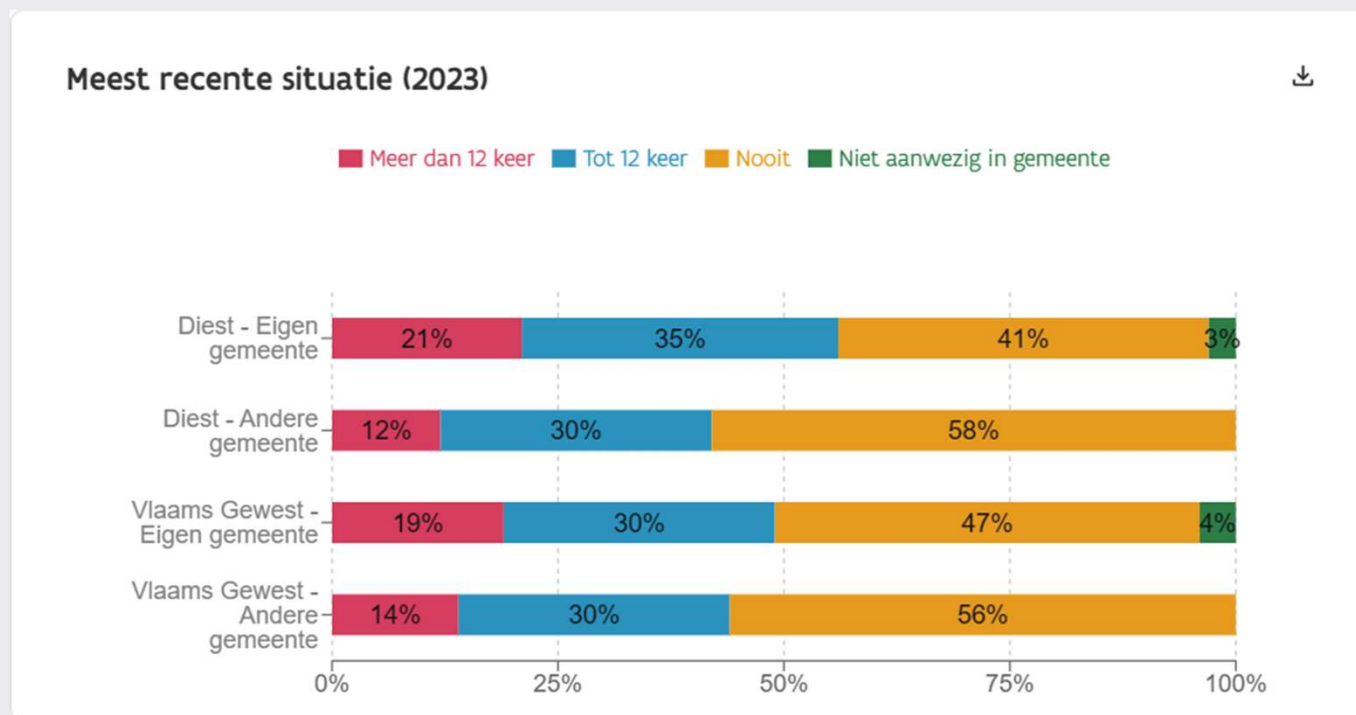
Aandeel inwoners dat regelmatig actief aan sport doet, in procenten

Bron: Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor, Agentschap Binnenlands Bestuur

Vrije tijd

Sport

- Meer dan de helft gebruikte het voorbije jaar de sportvoorzieningen in de eigen stad.

Sporten in eigen of andere gemeente

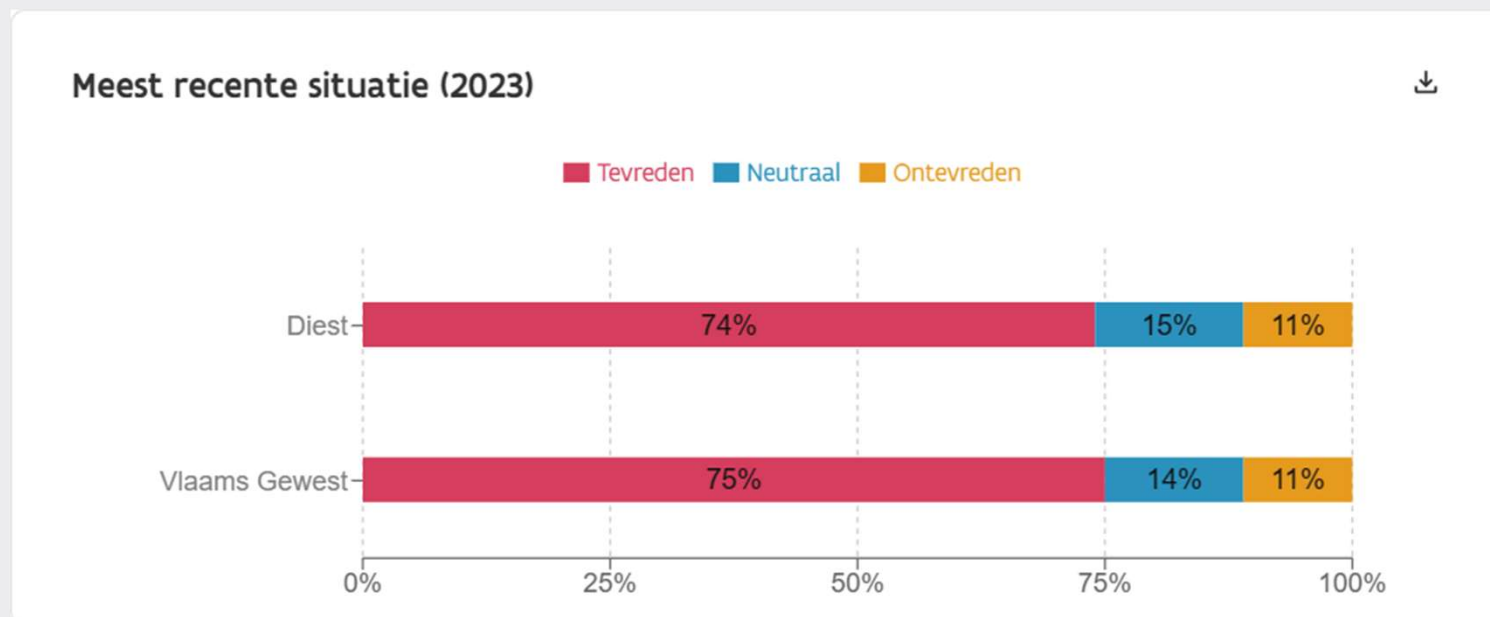
Aandeel inwoners dat het afgelopen jaar gebruik heeft gemaakt van sportvoorzieningen in eigen of andere gemeente/stad, in procenten

Bron: Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor, Agentschap Binnenlands Bestuur

Vrije tijd

Sport

- 74% is tevreden over de sportvoorzieningen (t.o.v. 77% in 2020) (VL Gewest 75%)

Tevredenheid over sportvoorzieningen

Aandeel inwoners dat tevreden is over sportvoorzieningen, in procenten

Bron: Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor, Agentschap Binnenlands Bestuur

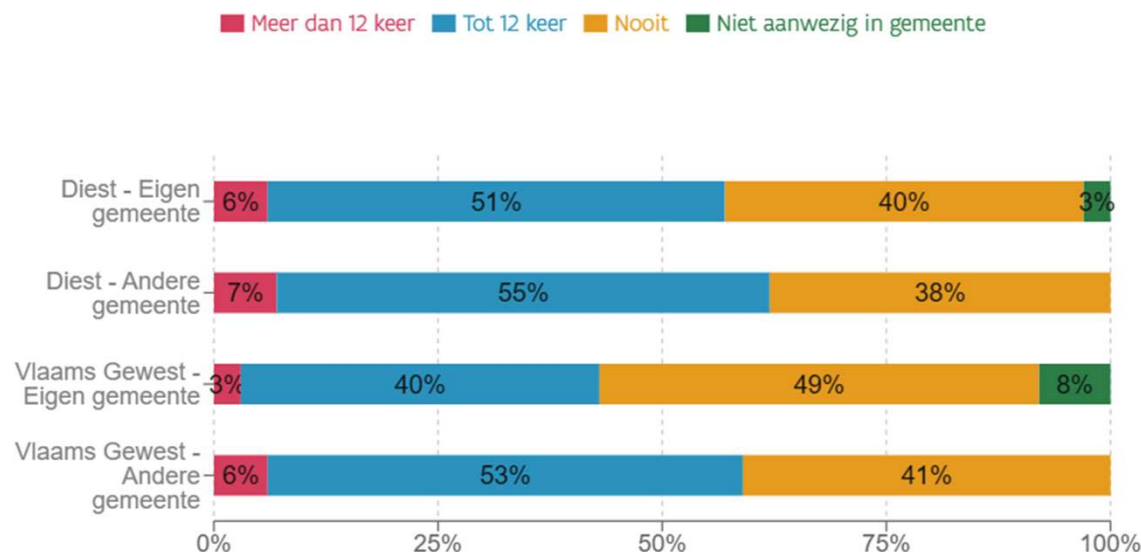
Vrije tijd

Cultuur

— Bezoek

museum/tentoonstelling
in eigen gemeente ligt
hoog en is gestegen t.o.v.
de vorige bevraging (meer
dan 12 keer van 3% naar
6% en tot 12 keer van
46% naar 51%)

Meest recente situatie (2023)

Bezoek museum, tentoonstelling in eigen of andere gemeente
Aandeel inwoners dat het afgelopen jaar een museum, tentoonstelling, galerij of historisch gebouw heeft bezocht in eigen of andere gemeente/stad, in procenten
Bron: Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor, Agentschap Binnenlands Bestuur

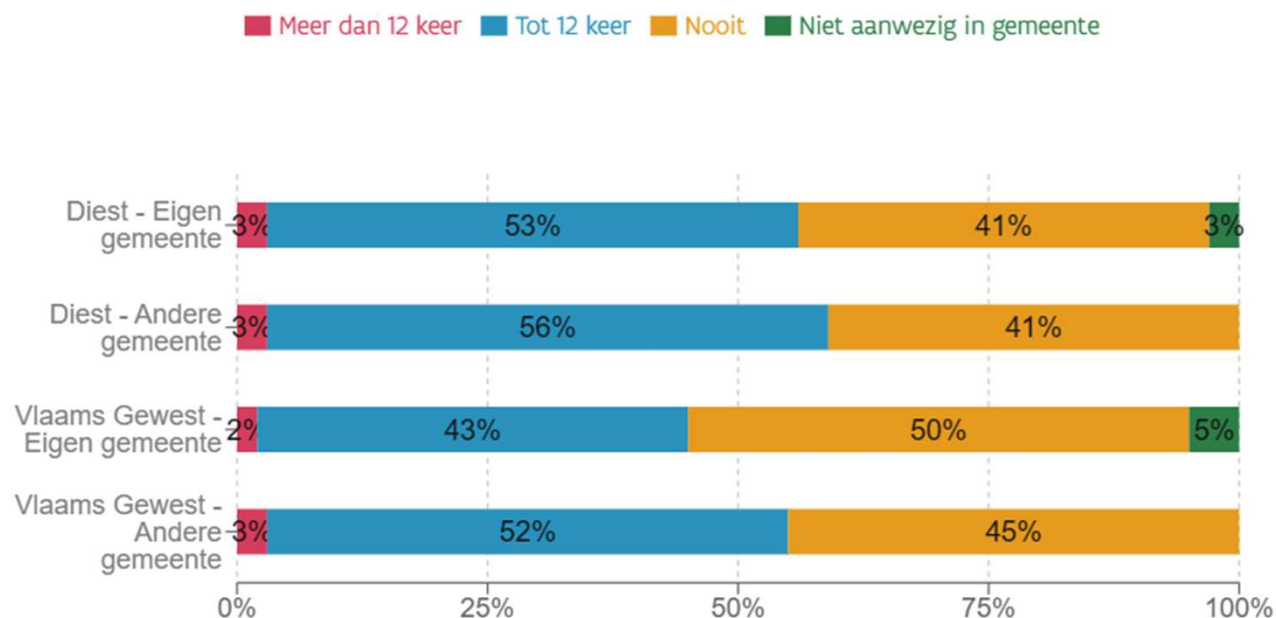

Vrije tijd

Cultuur

- Bezoek podiumkunsten en/of concerten: hoger dan VL gemiddelde

Meest recente situatie (2023)

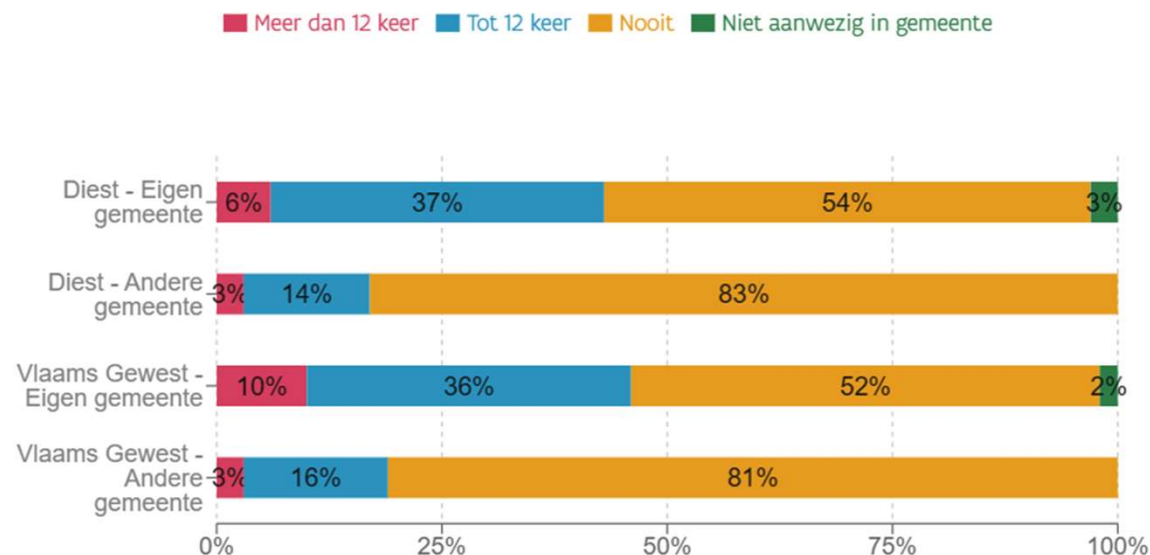
Bezoeken podiumkunsten, concert in eigen of andere gemeente
Aandeel inwoners dat het afgelopen jaar een toneel-/dansvoorstelling, concert... heeft bijgewoond in eigen of andere gemeente/stad, in procenten
Bron: Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor, Agentschap Binnenlands Bestuur

Vrije tijd

Cultuur

- Bezoek bibliotheek: daling van het aantal bezoekers dat meer dan 12 keer per jaar gaat (van 14% naar 6%), wel stijging van degenen die tot 12 keer gaan (van 29% naar 37%).

Meest recente situatie (2023)

Bibliotheekbezoek in eigen of andere gemeente

Aandeel inwoners dat het afgelopen jaar een bibliotheek heeft bezocht in eigen of andere gemeente/stad, in procenten

Bron: Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor, Agentschap Binnenlands Bestuur

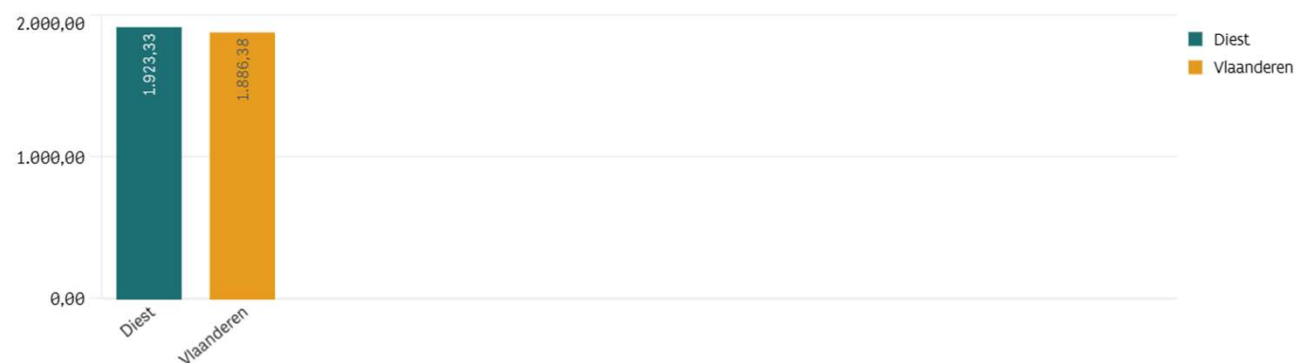
Vrije tijd

Cultuur

- Actieve leners (bron: Vrijetijdsmonitor): te vgl met VL gemiddelde.

Totaal aantal actieve leners van de openbare bibliotheken

Een vergelijking per 10.000 inwoners

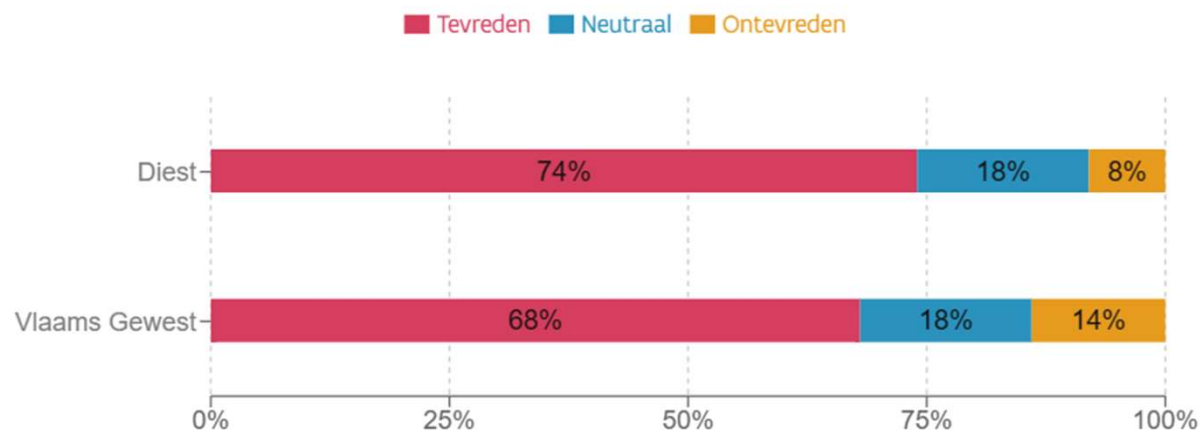
Bronnen: provinciale bibliotheeksystemen en WISE van Cultuurconnect en Checkmarketbevraging bibliotheken van Departement Cultuur, Jeugd en Media

Vrije tijd

Cultuur en activiteiten

- De tevredenheid over de culturele voorzieningen is groot (74%).
- Dat geldt ook voor de tevredenheid over uitgaansgelegenheden (67%).
- 70% vindt dat de stad voldoende activiteiten organiseert.

Meest recente situatie (2023)

Tevredenheid over culturele voorzieningen

Aandeel inwoners dat tevreden is over culturele voorzieningen, in procenten

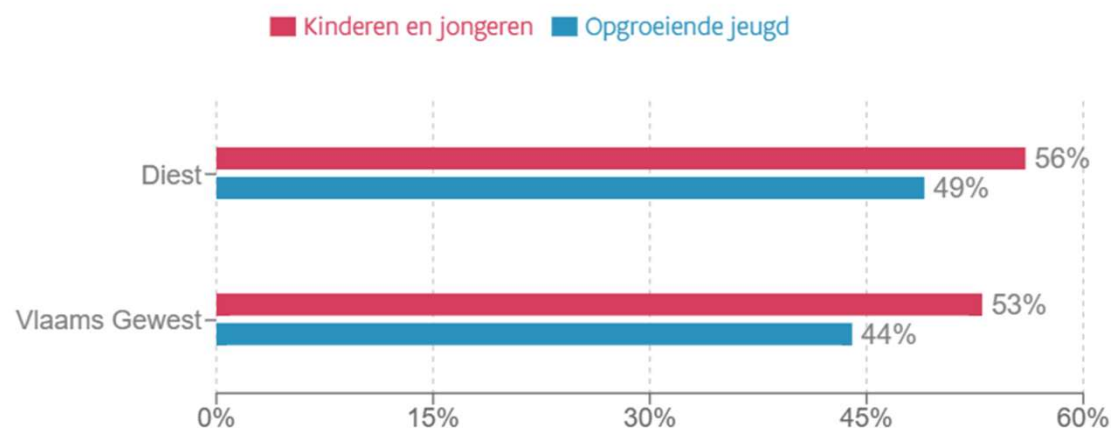
Bron: Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor, Agentschap Binnenlands Bestuur

Vrije tijd

Jeugd

- 53% is tevreden over de jongerenvoorzieningen (Vl Gewest: 50%), daling t.o.v. de vorige bevraging (2020: 60%)
- 57% is tevreden over de speelplekken voor kinderen (Vl Gewest: 62%)
- 56% geeft aan dat er voldoende activiteiten zijn voor kinderen en jongeren; 49% voor de opgroeiende jeugd. Dalende cijfers t.o.v. de vorige bevraging (71% en 63%)

Meest recente situatie (2023)

Voldoende activiteiten voor kinderen en jongeren

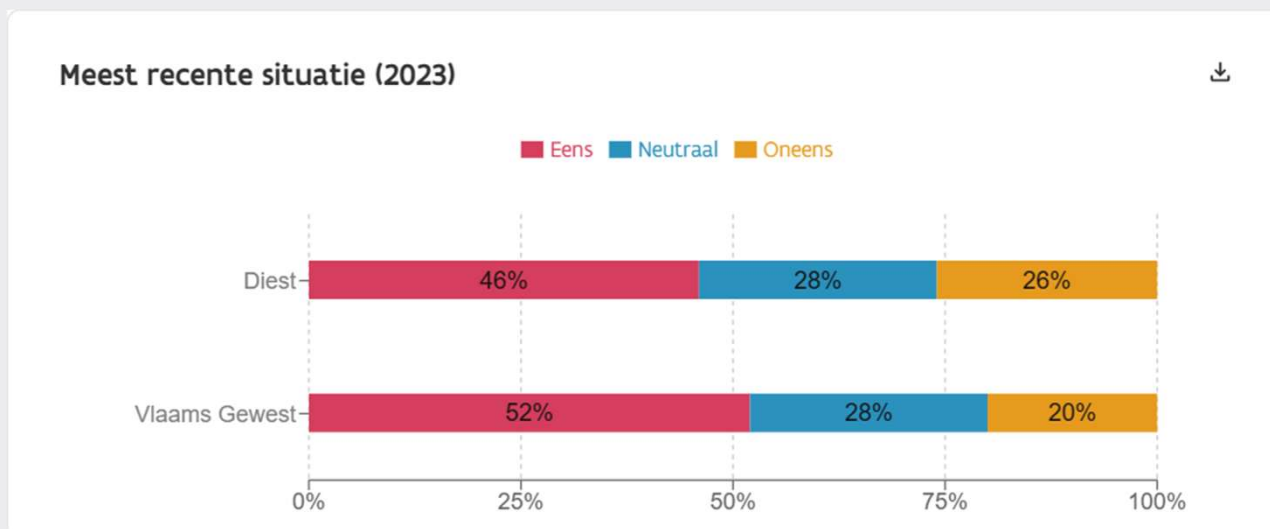
Aandeel inwoners dat vindt dat er voldoende activiteiten zijn voor kinderen en jongeren, in procenten

Bron: Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor, Agentschap Binnenlands Bestuur

Vrije tijd

Senioren

- 46% vindt dat er voldoende activiteiten zijn voor senioren, een daling t.o.v. de vorige bevraging (2020: 59%) en lager dan het Vl gemiddelde (52%; ook dalend t.o.v. 2020:63%)

Voldoende activiteiten voor senioren

Aandeel inwoners dat vindt dat er voldoende activiteiten zijn voor ouderen, in procenten

Bron: Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor, Agentschap Binnenlands Bestuur

Vrije tijd

Toerisme

- 2022: 1240 overnachtingen in logiesverstrekkende bedrijven per 1.000 inwoners. Evolutie: hoger dan het pre-coronacijfer (2019: 1094; 2020: 540; 2021: 985)
- 2023: capaciteit is 30,6 bedden per 1.000 inwoners
- Toekomstvisie
- Er is een uitgebreide analyse gemaakt en een toekomstvisie geschreven
 - ‘historisch hip’ = fusie van erfgoed en natuur, met een hedendaagse creativiteit en durf
 - *Diest doet er goed aan om te kiezen voor toerisme dat duurzaam is, en verankerd is in de identiteit van de stad en de eigenheid van haar inwoners, zodat zij met trots hun stad kunnen laten zien aan anderen.*
Toerisme Diest gelooft daarbij sterk in een de uitbouw van de positionering “historisch hip”

Vrije tijd

Erfgoed

- Meer dan gemiddeld aantal erfgoedverenigingen (5,5 per 10.000 inwoners; VL Gewest: 2,2)
- Zeer rijk aan onroerend erfgoed (Begijnhof van Diest, tal van historische gebouwen, kerken en pleinen)

Vrije tijd

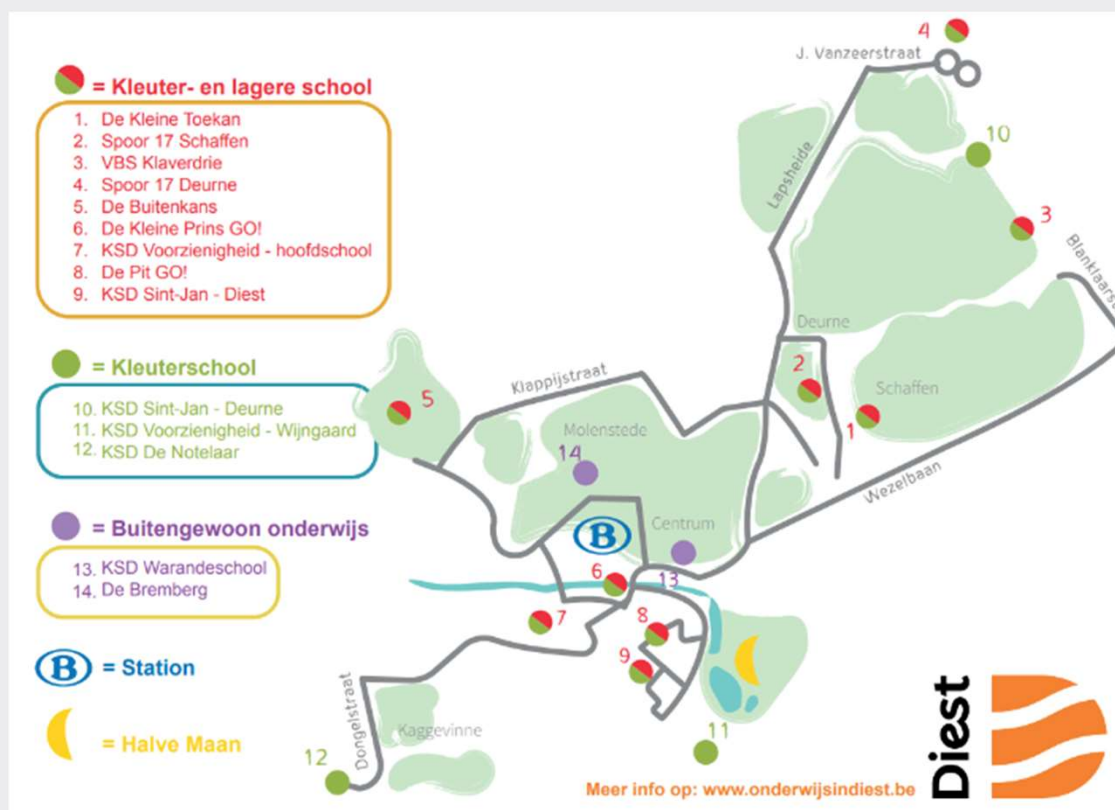
Erfgoed

- ☒ Beschermd Onroerend Erfgoed
- ☒ cultuurhistorische landschappen
- ☒ archeologische sites
- ☒ stads- en dorpsgezichten
- ☒ monumenten
- ☒ overgangszones
- ☒ Unesco Werelderfgoed
- ☒ kernzones
- ☒ bufferzones

Leren en onderwijs

Kleuterscholen en basisscholen

Leren en onderwijs

Secundaire scholen

— Gewoon secundair onderwijs

- GO! Scholengroep 12 Adite
 - De Prins, campus Antwerpsestraat
 - De Prins, campus Boudewijnvest
 - De Prins, campus Weerstandspaleis
 - De Prins eerste graad

— Katholieke Scholen Diest

- KSD, eerste en tweede graad
- KSD derde graad
- KSD OKAN

— Buitengewoon secundair onderwijs

- BuSo De Bremberg

Leren en onderwijs

DKO in Diest, locaties

- HAMW: Hagelandse Academie voor Muziek en Woord
 - Peter Dorland
 - Sint-Annendael
 - GBS Schaffen (Spoor 17)
- HABK: Hagelandse Academie voor Beeldende Kunsten:
 - Citadel
 - GBS Schaffen (Spoor 17)

Leren en onderwijs

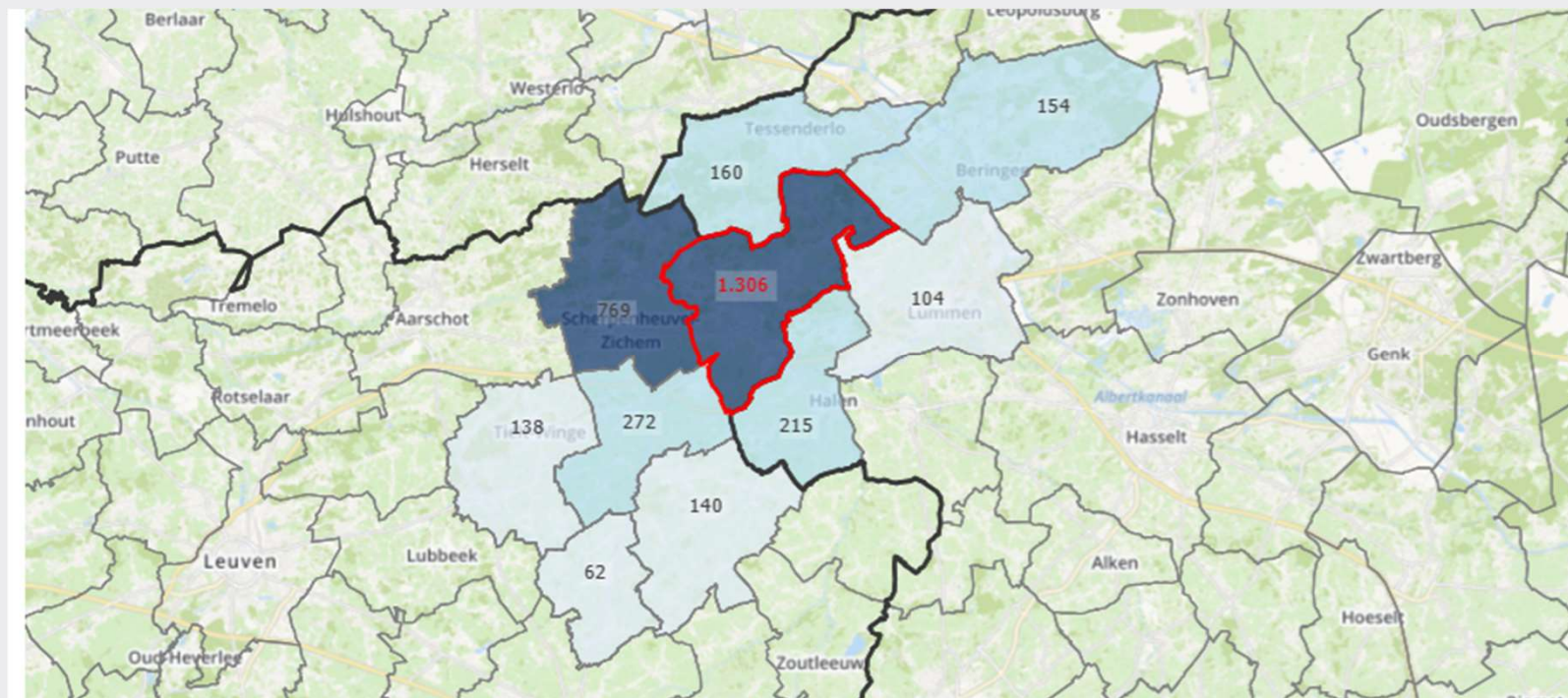
Onderwijs in eigen stad

- Van de 2.320 lln bassionderwijs die in Diest wonen gaat 87,9% naar school in Diest.
- Van de 1.711 lln secundair onderwijs gaat 76,3% naar school in Diest.
- Zeer hoge tevredenheid over de onderwijsvoorzieningen: 92%
- Risico-kenmerken: lagere tot gemiddelde OKI (onderwijs kansarmoede-indicator), maar hogere waarden dan de gemiddelden van Vl-Brabant voor de risicokenmerken laagopgeleide moeder en schooltoeslag (dat laatste vnl in secundair onderwijs).

Leren en onderwijs

Aantrekkingskracht

- Instroomratio = aandeel niet-inwoners t.o.v. het totale aantal lln dat naar een school gaat
 - Kleuters: 12,8%
 - Lager onderwijs: 21,4%
 - Secundair onderwijs: 64,4%
- Pendelsaldo = aantal instromende lln verminderd met aantal uitstromende lln
 - Secundair onderwijs: 1.961
- Hoge aantrekkingskracht (secundair: 2,15)

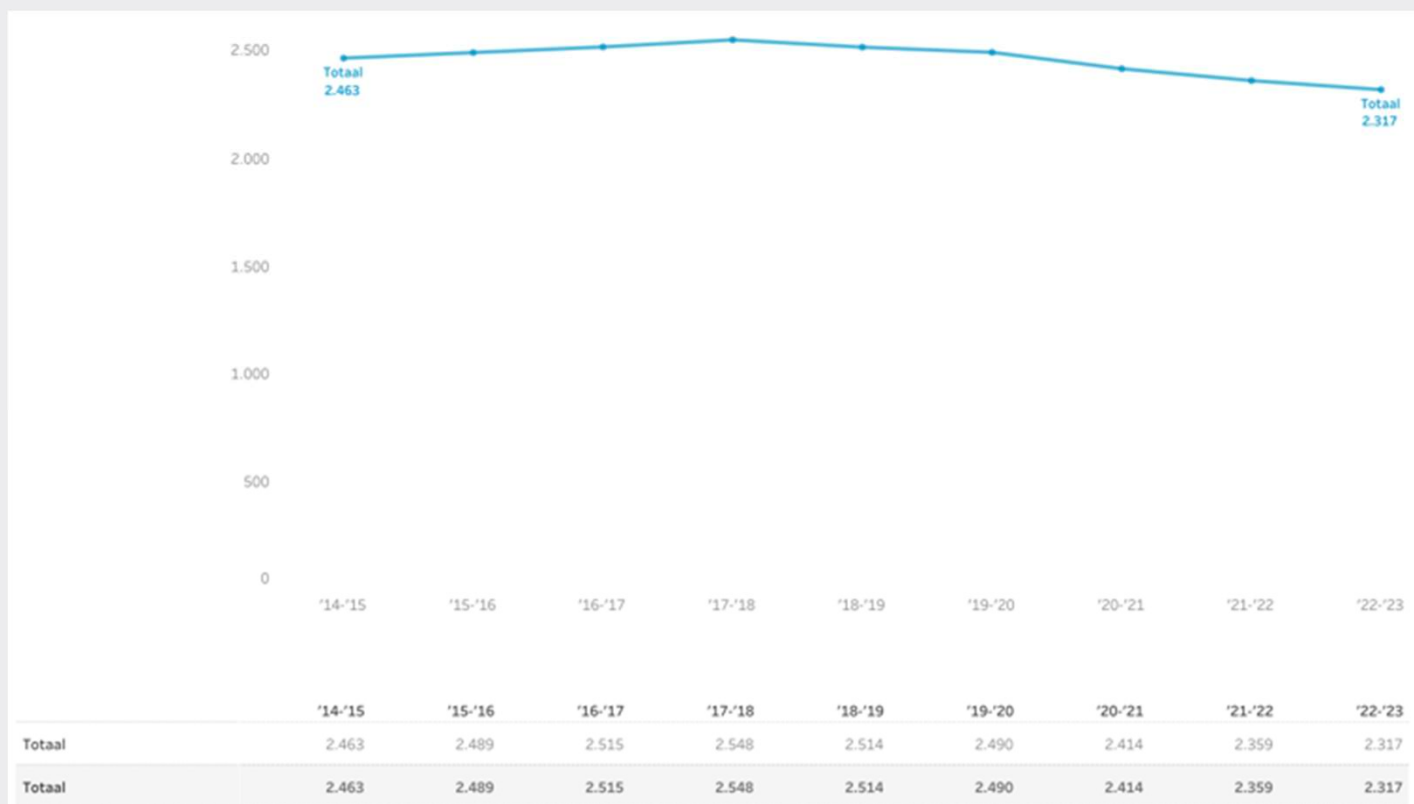

Provincies in cijfers

De 10 belangrijkste pendelstromen naar secundair onderwijs in Diest in aflopende volgorde: Diest, Scherpenheuvel-Zichem (769 of 20,9%), Bekkevoort, Halen, Tesselenderlo, Beringen, Kortenaken, Tieltinge, Lummen, Glabbeek (bron: PIC).

Gewoon kleuter en lager onderwijs

evolutie aantal inschrijvingen

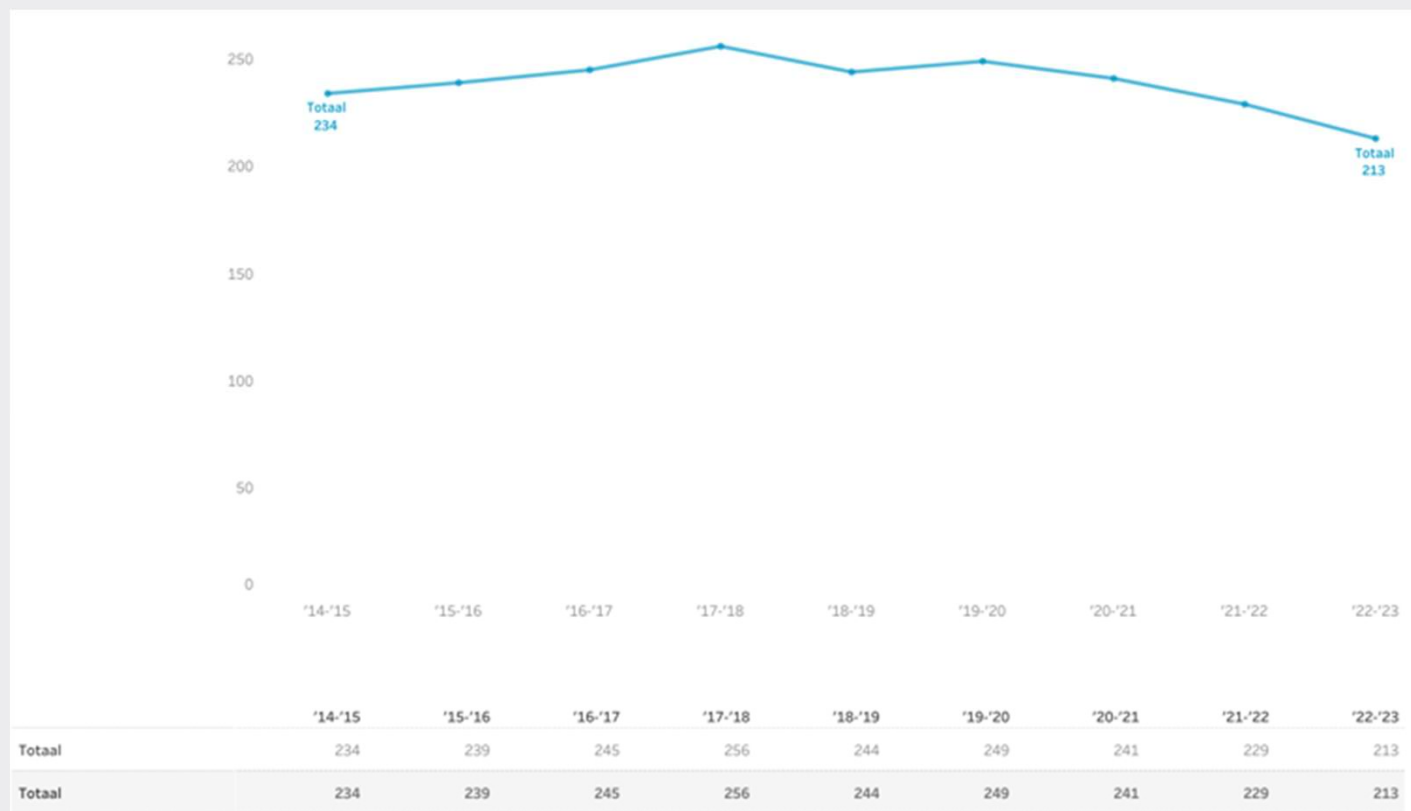

Dataloep

Gewoon kleuter en lager onderwijs

Gemeentelijk onderwijs – evolutie aantal inschrijvingen

- Gemeentelijke basisschool Spoor 17 Schaffen-Deurne
- Evolutie totaal aantal inschrijvingen

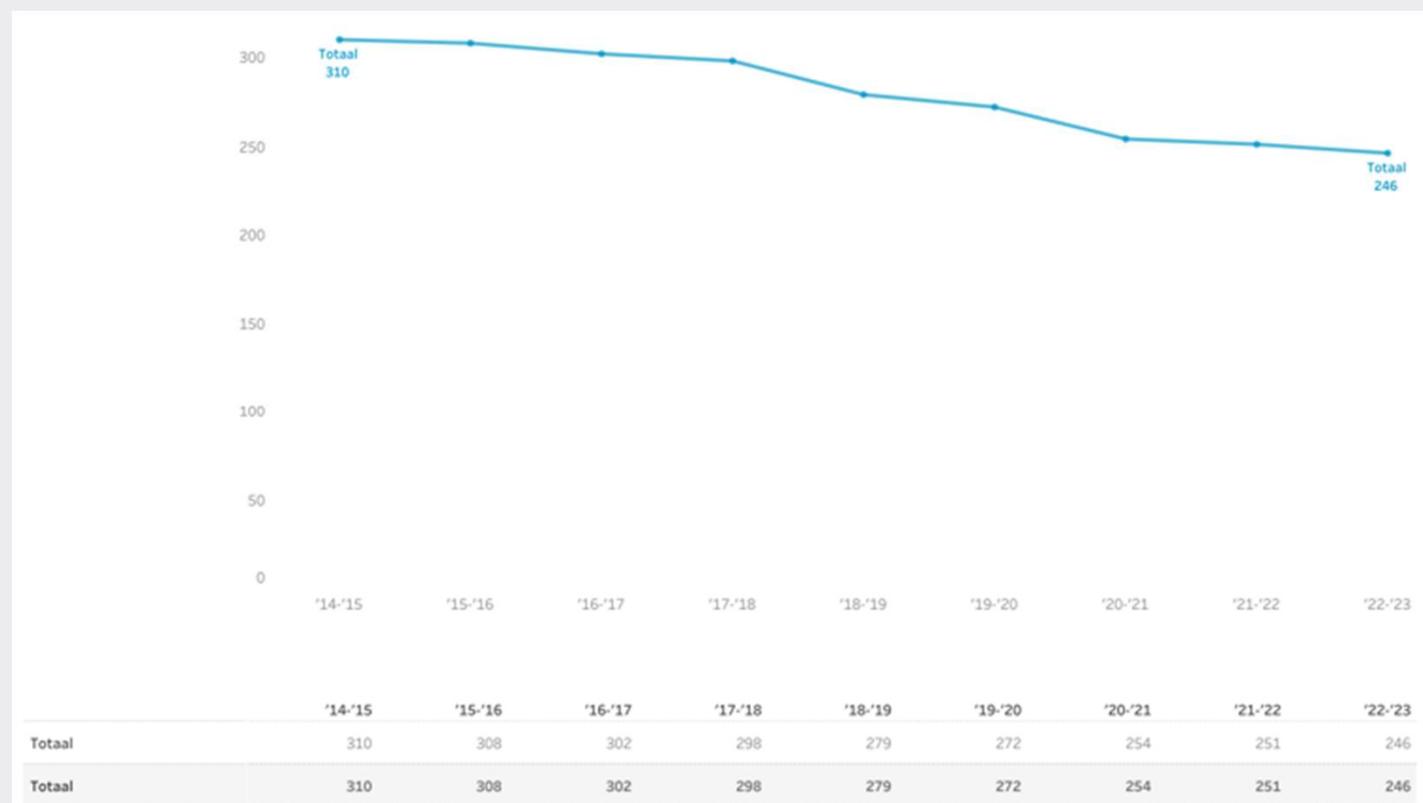

Dataloep

Gewoon kleuter en lager onderwijs

Gemeentelijk onderwijs – evolutie aantal inschrijvingen

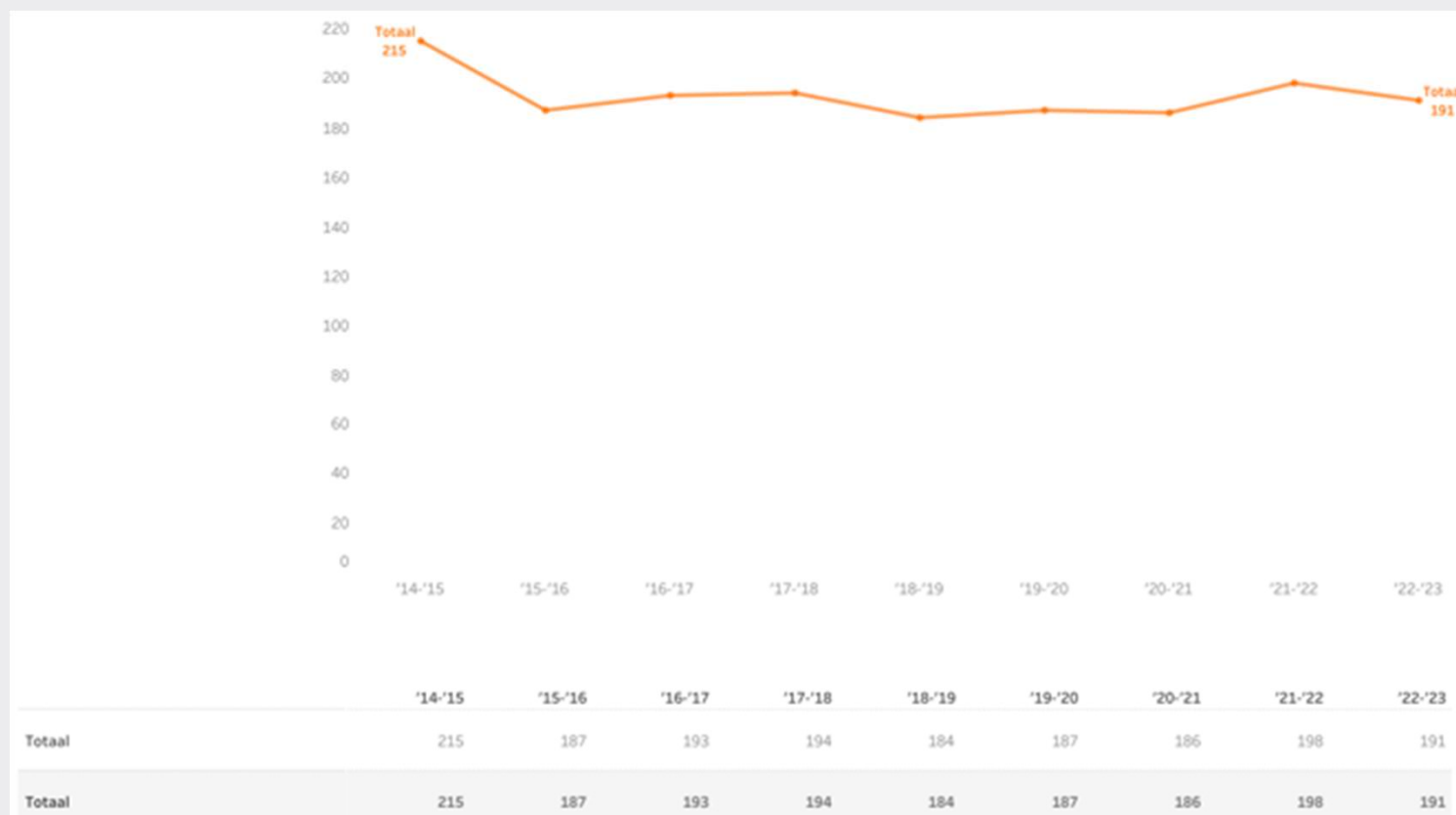
- Gemeentelijke basisschool De Buitenkans
- Evolutie totaal aantal inschrijvingen

Dataloep

Buitengewoon onderwijs

evolutie aantal inschrijvingen – basisscholen voor buitengewoon onderwijs

Dataloep

Voltijds gewoon secundair onderwijs

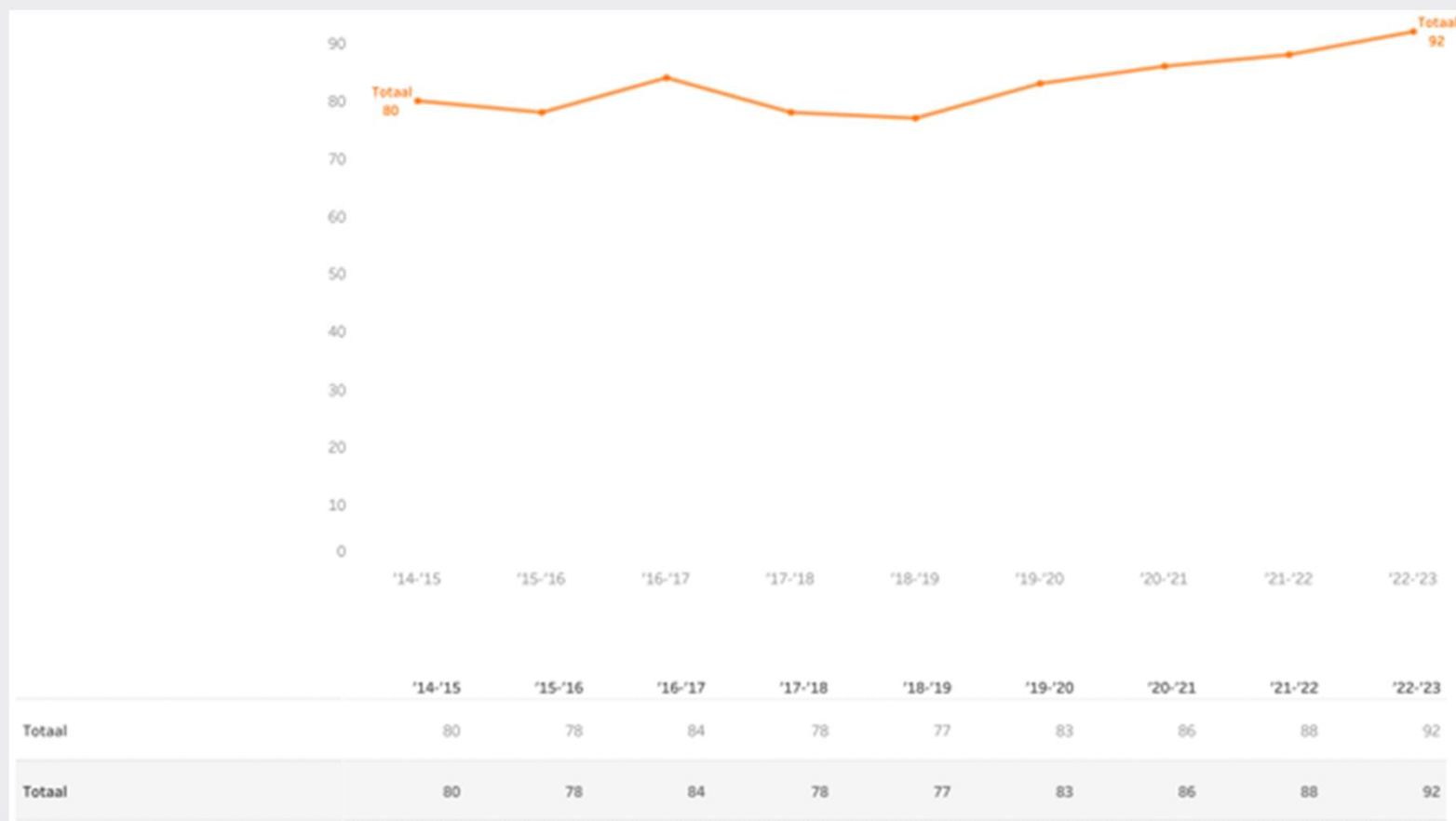
evolutie aantal inschrijvingen – totaal (alle netten)

Dataloep

Buitengewoon onderwijs

evolutie aantal inschrijvingen – buitengewoon secundair onderwijs

Dataloep

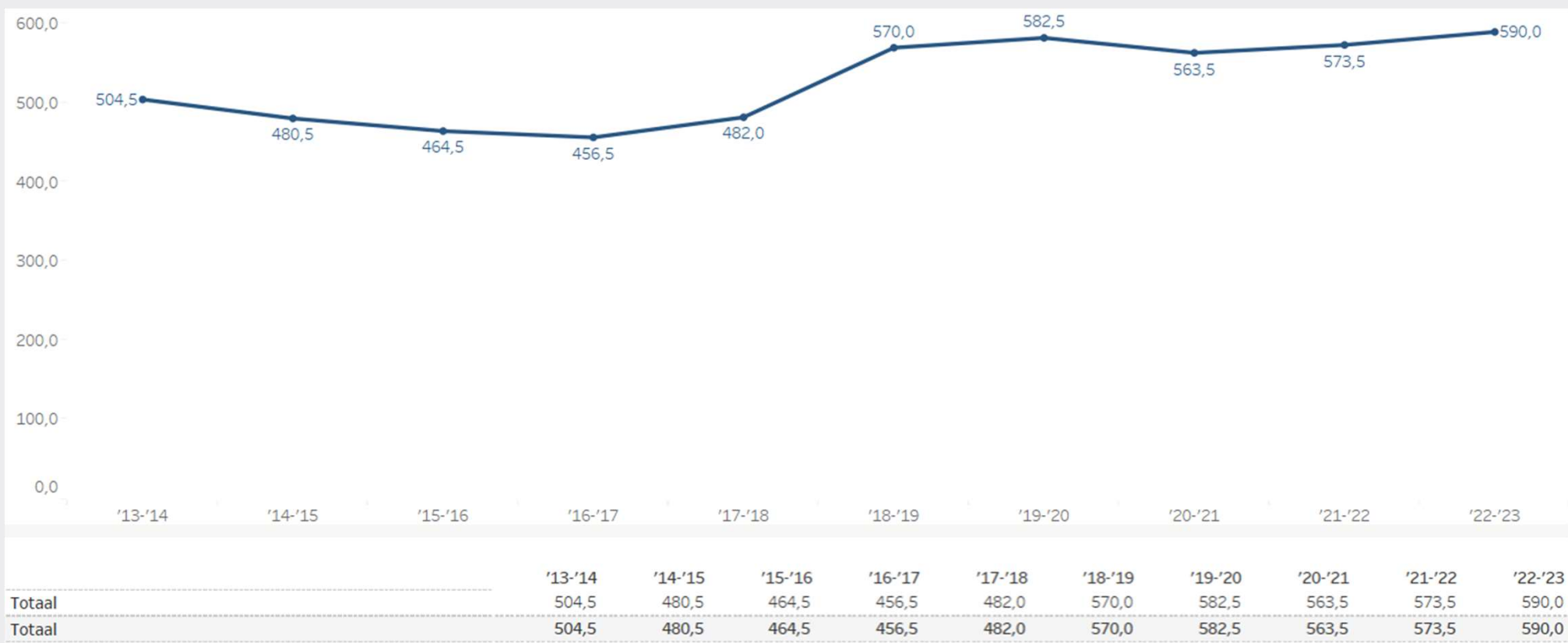
Leren en onderwijs

DKO – HAMW en HABK

- Interlokale verenigingen tussen de gemeentebesturen van Aarschot, Diest, Rotselaar en Scherpenheuvel-Zichem
- HAMW: Hagelandse Academie voor Muziek en Woord; Diest = schoolbestuur
- HABK: Hagelandse Academie voor Beeldende Kunsten; Aarschot = schoolbestuur

Leren en onderwijs

DKO – gemeente Diest – HAMW – muziek, woordkunst-drama, domeinoverschrijdend
- Evolutie aantal financierbare inschrijvingen

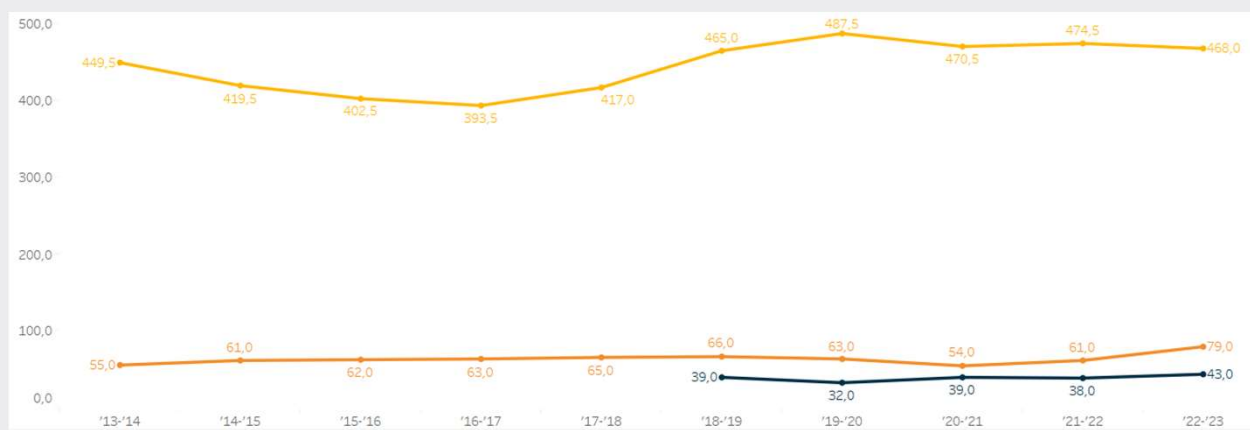
Dataloep

Leren en onderwijs

DKO – gemeente Diest - HAMW

- Aantal financierbare inschrijvingen opgesplitst naar domein

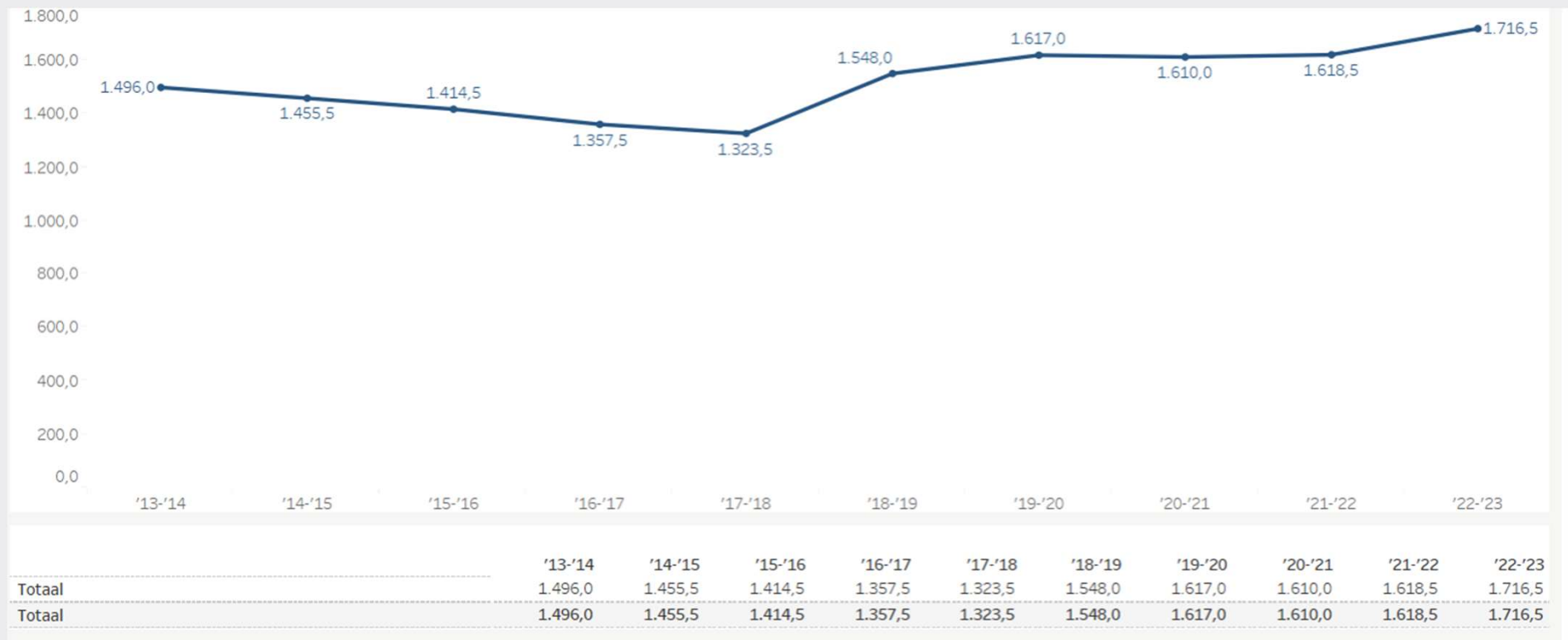

Dataloop

	'13-'14	'14-'15	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20	'20-'21	'21-'22	'22-'23
woordkunst-drama	55	61	62	63	65	66	63	54	61	79
muziek	449,5	419,5	402,5	393,5	417	465	487,5	470,5	474,5	468
domein-overschrijdend						39	32	39	38	43

Leren en onderwijs

DKO – HAMW – muziek, woordkunst-drama, domeinoverschrijdend - Evolutie aantal financierbare inschrijvingen Diest, Aarschot, Scherpenheuvel-Zichem, Rotselaar

Dataloep

Leren en onderwijs

DKO — HAMW – muziek, woordkunst-drama, domeinoverschrijdend - Evolutie aantal financierbare inschrijvingen volgens de domeinen in Aarschot, Diest, Scherpenheuvel-Zichem en Rotselaar

	'13-'14	'14-'15	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20	'20-'21	'21-'22	'22-'23
woordkunst-drama	287	278	265	274	260	248	252	231	206	238
muziek	1209	1177,5	1149,5	1083,5	1063,5	1231	1294	1282	1329,5	1328,5
domein-overschrijdend						69	71	97	83	150

Dataloep

Leren en onderwijs

DKO — HAMW – muziek, woordkunst-drama, domeinoverschrijdend - Evolutie aantal financierbare inschrijvingen in Aarschot, Diest, Scherpenheuvel-Zichem, Rotselaar

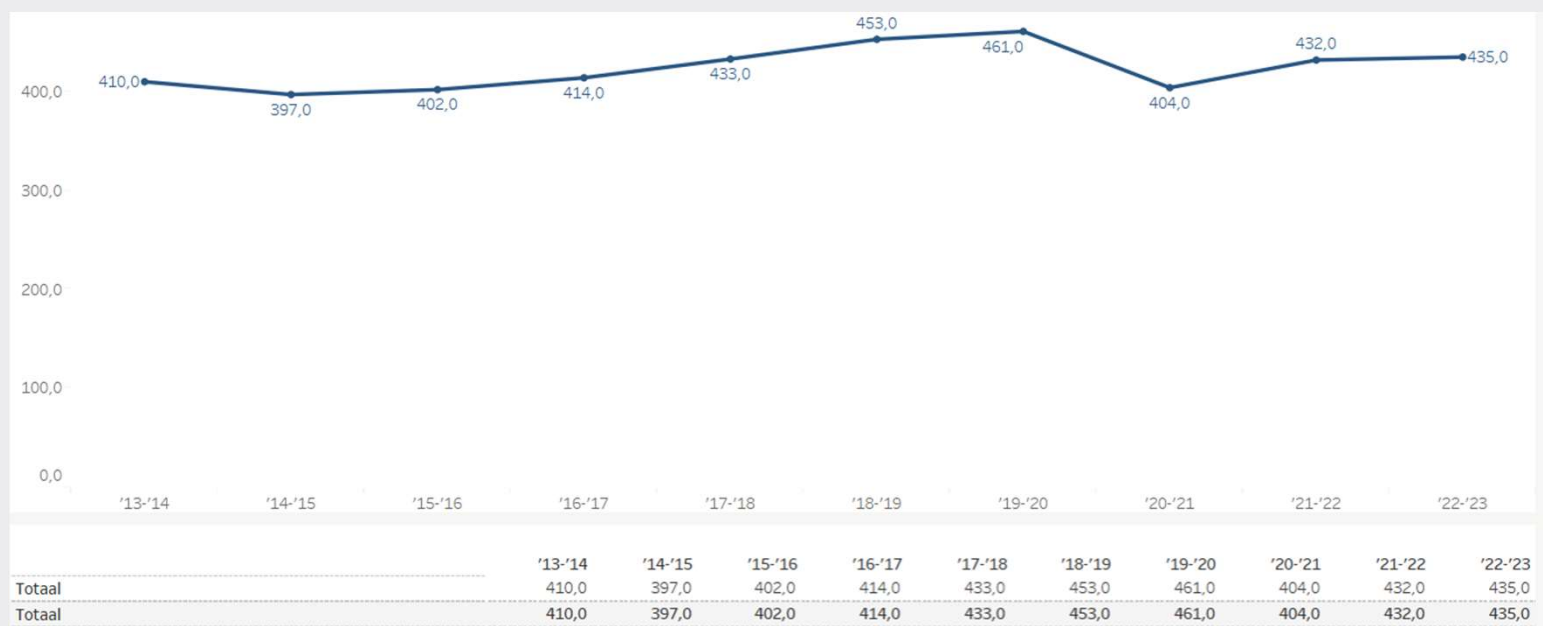
	'13-'14	'14-'15	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20	'20-'21	'21-'22	'22-'23
Aarschot	594,5	585	578,5	554,5	519	560	604,5	631,5	634	645
Diest	504,5	480,5	464,5	456,5	482	570	582,5	563,5	573,5	590
Rotselaar	116,5	121	121	106,5	114	187,5	223,5	209	226	258
Scherpenheuvel-Zichem	280,5	269	250,5	240	208,5	230,5	206,5	206	185	223,5
totaal	1496	1455,5	1414,5	1357,5	1323,5	1548,0	1617	1610	1618,5	1716,5

Dataloep

Leren en onderwijs

DKO – vestiging gemeente Diest - HABK

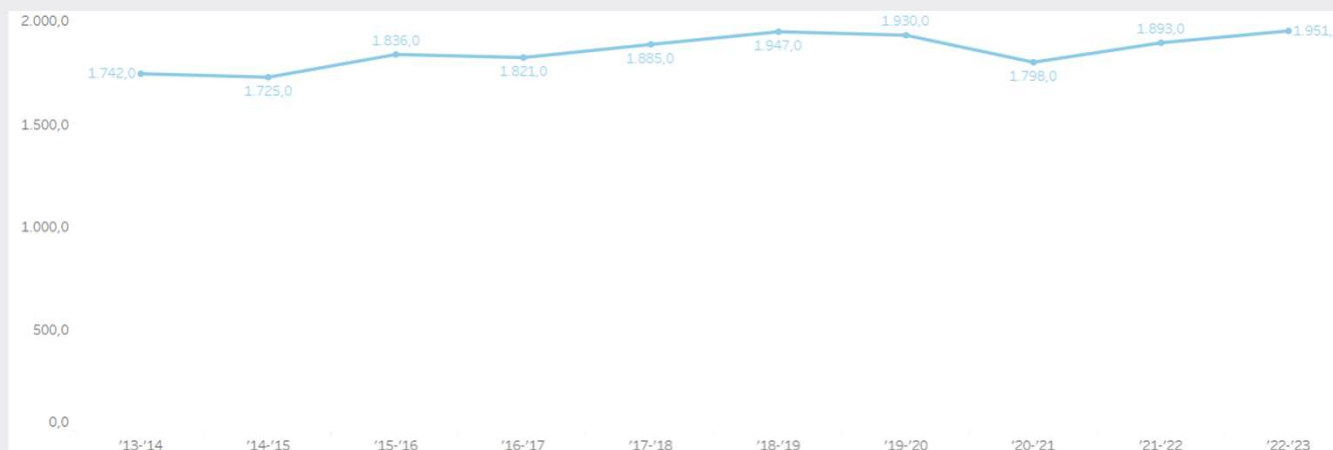
— Aantal financierbare inschrijvingen – beeldende kunst

Dataloep

Leren en onderwijs

DKO – HABK - Aantal financierbare inschrijvingen beeldende kunst voor Diest, Aarschot, Scherpenheuvel-Zichem en Rotselaar

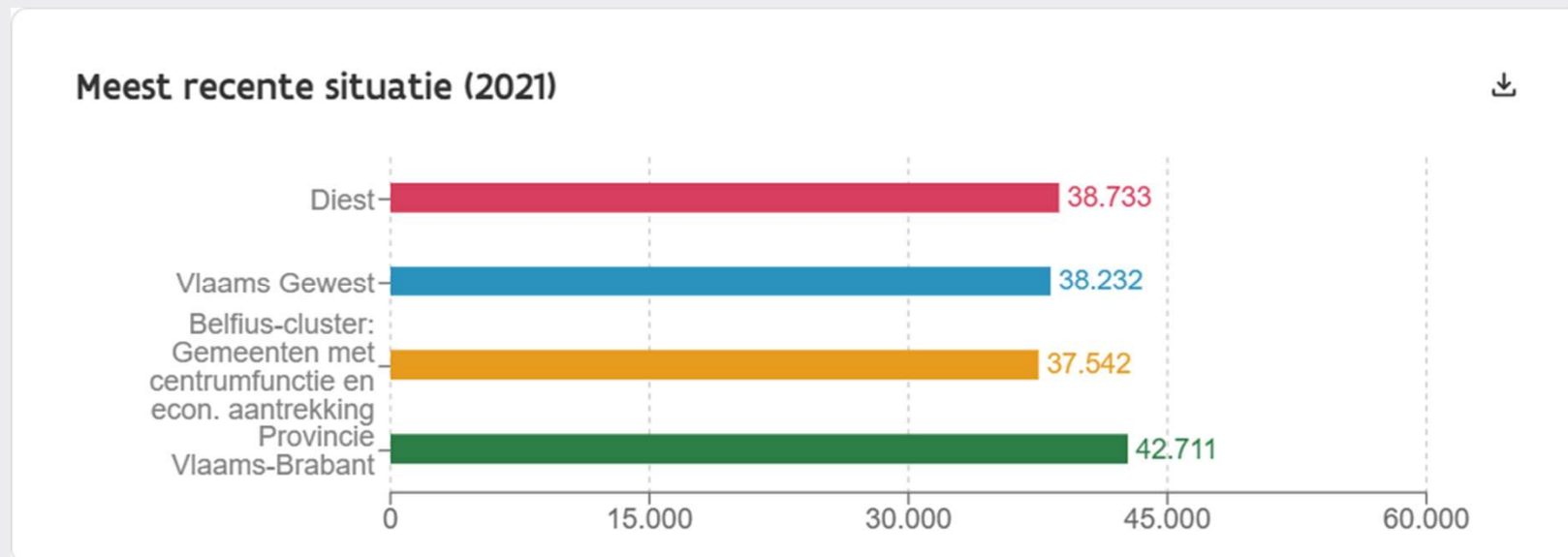
Dataloep

	'13-'14	'14-'15	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20	'20-'21	'21-'22	'22-'23
Aarschot	720	733	786	785	826	877	858	792	801	850
Diest	410	397	402	414	433	453	461	404	432	435
Rotselaar	473	441	482	473	478	473	473	479	533	555
Scherpenheuvel-Zichem	139	154	166	149	148	144	138	123	127	111
totaal	1742	1725	1836	1821	1885	1947	1930	1798	1893	1951

Welzijn, zorg en opvang

Armoede

- Gemiddeld inkomen, per aangifte ligt lager dan dat van VI-Brabant, maar vergelijkbaar met VI-Gewest en clustergemiddelden.

Gemiddeld inkomen, per aangifte

Gemiddeld netto belastbaar inkomen, in euro per aangifte

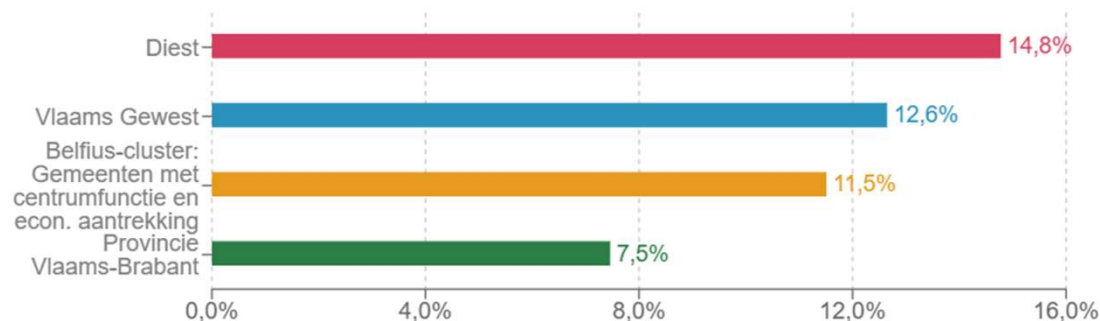
Bron: Statbel, aanlevering Statistiek Vlaanderen, bewerking Agentschap Binnenlands Bestuur

Welzijn, zorg en opvang

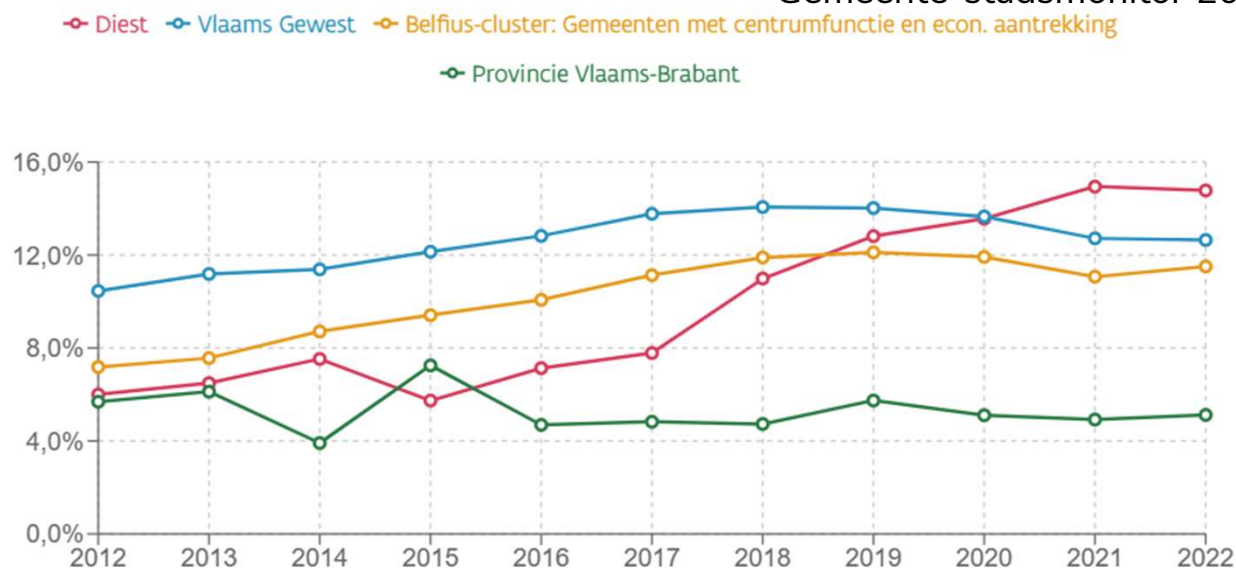
Armoede

- Hoge kansarmoede-index (= aandeel kinderen geboren in kansarm gezin, in procenten) (Bron: Kind & Gezin, aanlevering Statistiek Vlaanderen, bewerking Agentschap Binnenlands Bestuur)
- Stijging
- Vnl Diest-centrum en Webbekom

Meest recente situatie (2022)

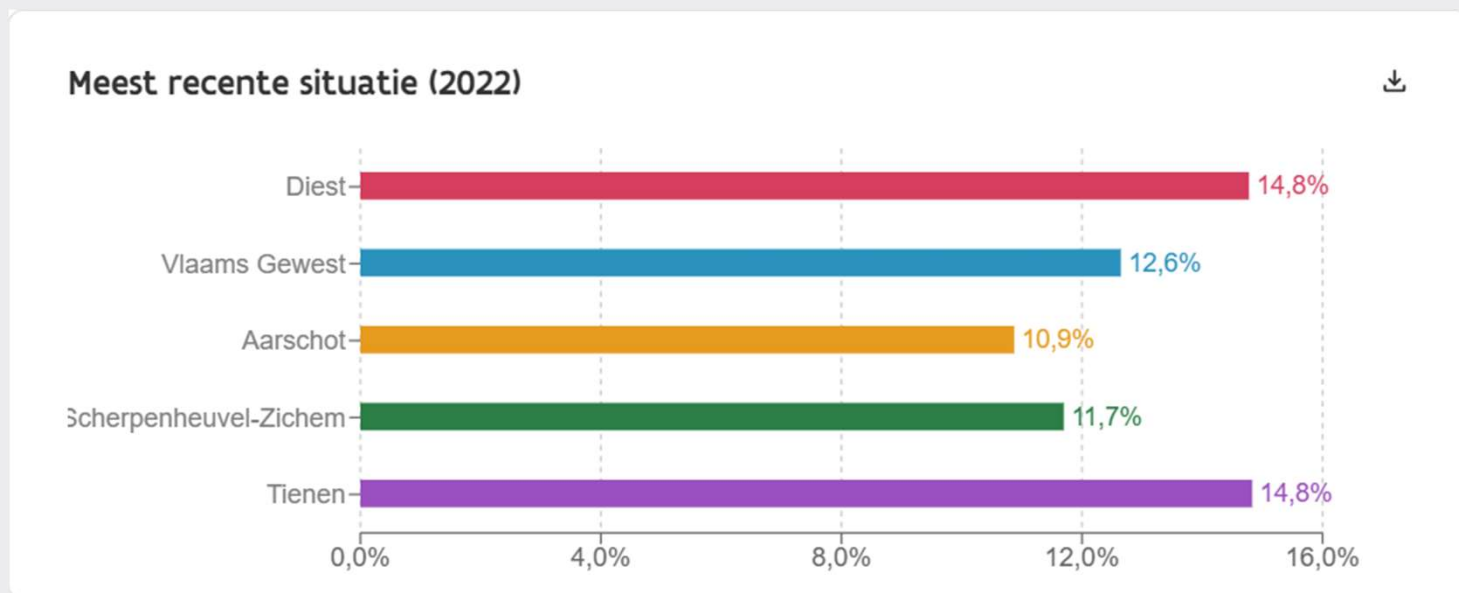
Gemeente-stadsmonitor 2023

Welzijn, zorg en opvang

Kansarmoede-index

- Hoge kansarmoede-index
- Uitgebreid aanbod ondersteuningsaanbod HvhK, o.a. 'Homestart': ondersteuning op maat, gezinsondersteuning aan huis (vrijwilligersinzet)
- Knelpunten:
 - Huisvesting
 - Kinderopvang
 - Mobiliteit
 - Complexere gezinscasussen

Gemeente-stadsmonitor 2023

Welzijn, zorg en opvang

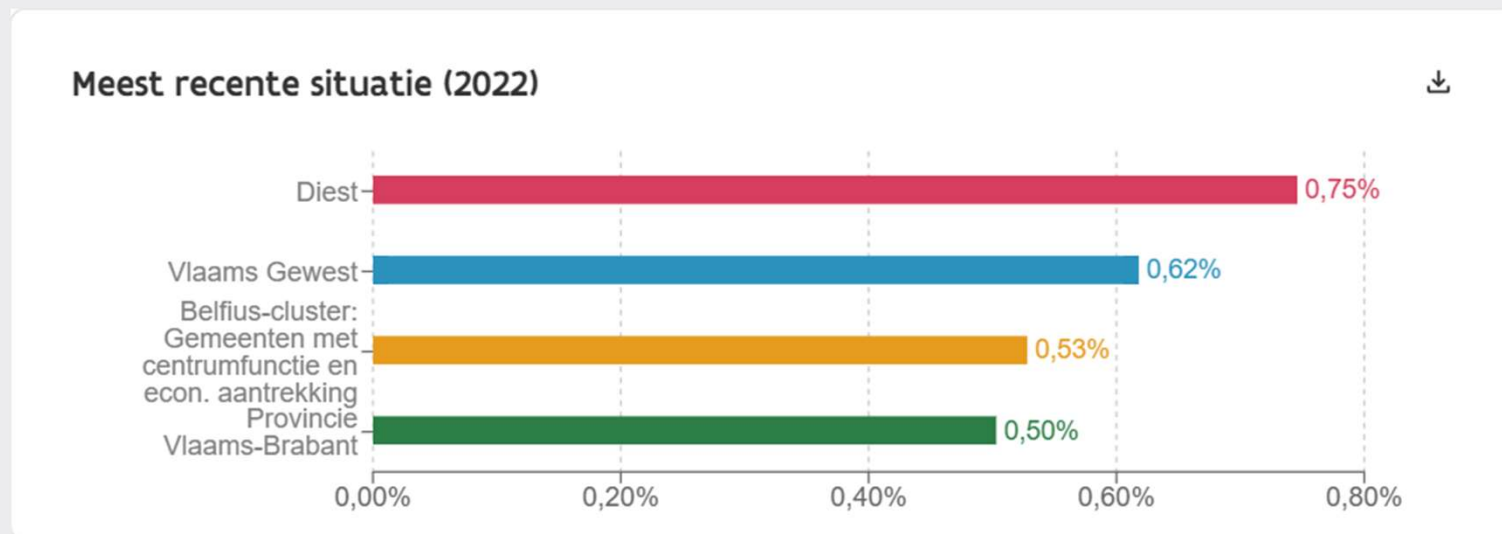
Armoede – financiële tegemoetkomingen

- Verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering: in Diest voor de jongeren (jonger dan 25 jaar) in 2022 hoger dan in VI-Brabant, idem voor de groep 25-65-jarigen. Lager dan VI Gewest, behalve voor de 25-65 ongeveer gelijk.
- Voor 65+ zijn IGO (inkomensgarantie voor ouderen) en GIB (gewaARBorgd inkomen voor bejaarden) betere indicatoren. Met 3,2% hoger dan VI-Brabant (2,6%), maar lager dan VI Gewest (3,6%).

Welzijn, zorg en opvang

Armoede

- Hoog aantal personen met (equivalent) leefloon; stijgend
- Subjectieve armoede: stijging aandeel inwoners dat aangeeft moeilijk rond te komen (19% moeilijk tot heel erg moeilijk)

Personen met (equivalent) leefloon
Aandeel personen met (equivalent) leefloon, in procenten
Bron: POD Maatschappelijke Integratie, aanlevering
Statistiek Vlaanderen, bewerking Agentschap
Binnenlands Bestuur

Welzijn, zorg en opvang

Lokaal opvanginitiatief

- 2023: 2 LOI-woningen

GPMI (geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie)

- Voor personen met leefloon

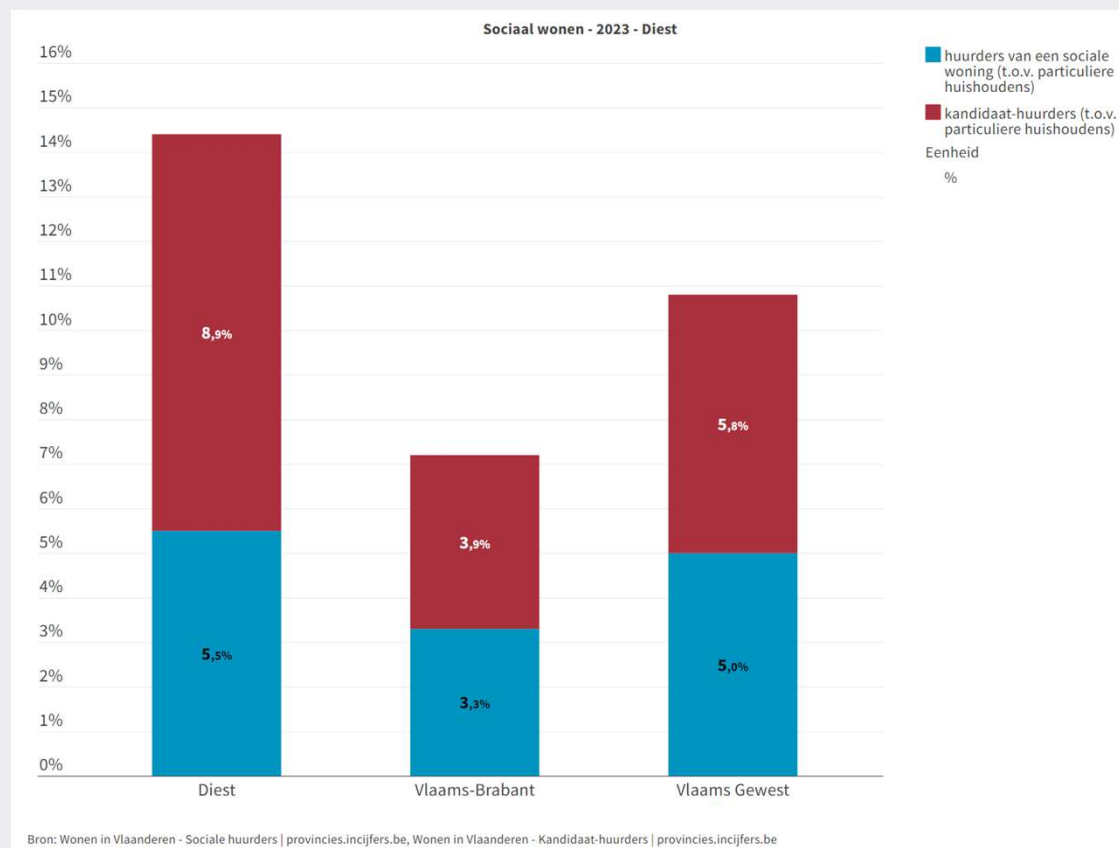
Lokaal activeringspact

- Gericht op activering (eq.) leefloongerechtigden
- Uitstroomengagement

Welzijn, zorg en opvang

Armoede – sociale huisvesting

- In 2023 stonden in Diest 969 unieke gezinnen op een wachtlijst van een sociale huisvestingsmaatschappij. Dit is 8,9% van het totaal aantal particuliere huishoudens.
- In de afgelopen jaren zien we een stijgende trend van het aantal gezinnen dat op een wachtlijst van een sociale huisvestingsmaatschappij staat.

Provincies in cijfers

Welzijn, zorg en opvang

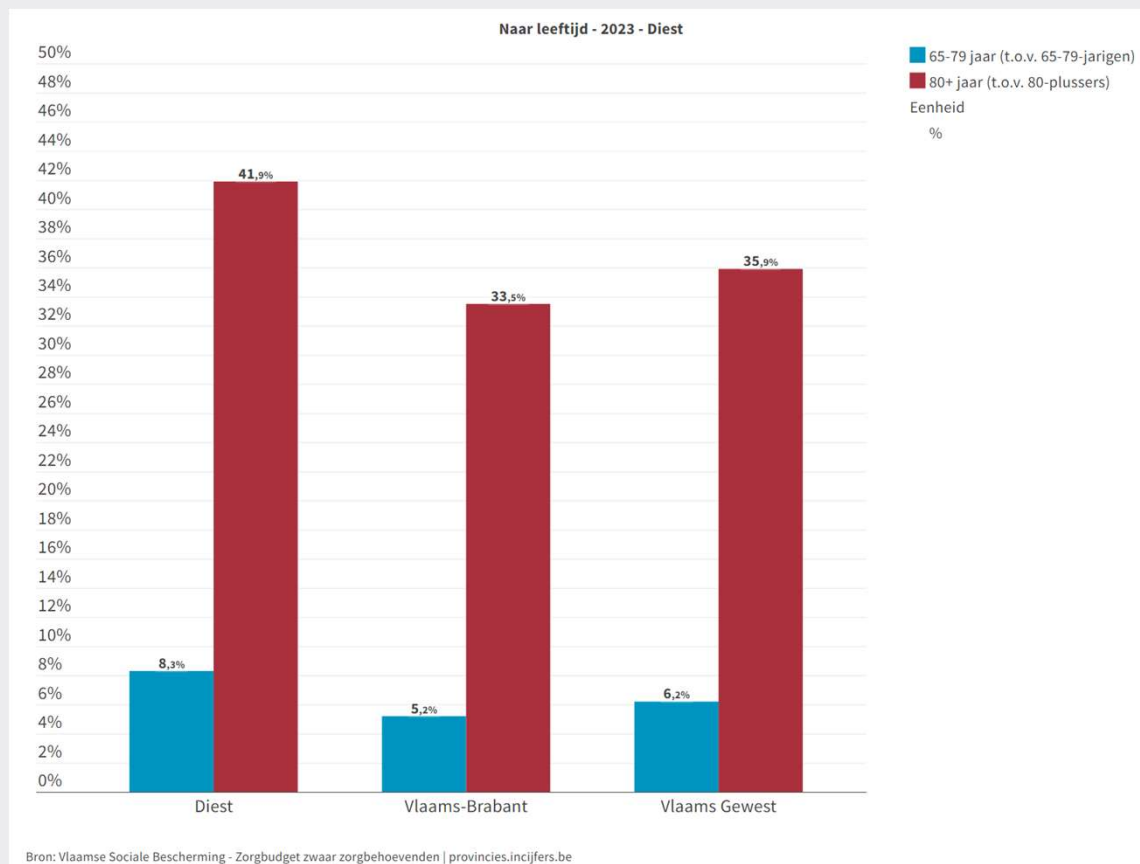
Ouderenzorg

- Huidige zorgbehoefte = groot.
- Prognose: tussen 2020 en 2040 zal het aandeel 80-plussers toenemen met 68,5% in Diest (sterkere toenames dan Vl-Brabant: 46,4% en Vl Gewest 51%).
= determinerende factor in de toename van de zorgvraag

Welzijn, zorg en opvang

Ouderenzorg

- Huidige zorgbehoefte = groot.
- Zorggebruik obv dossiers zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden naar leeftijdsgroep: 17,6% van de 65-plussers (65-79) en 41,9% van de 80-plussers

Provincies in cijfers

Welzijn, zorg en opvang

Ouderenzorg: vermaatschappelijking van de zorg

— Vermaatschappelijking van de zorg

- 23% ontvangt mantelzorg; 35% geeft mantelzorg.
- Mantelzorgers: de demografische evolutie zorgt ervoor dat het potentieel aantal mantelzorgers afneemt.

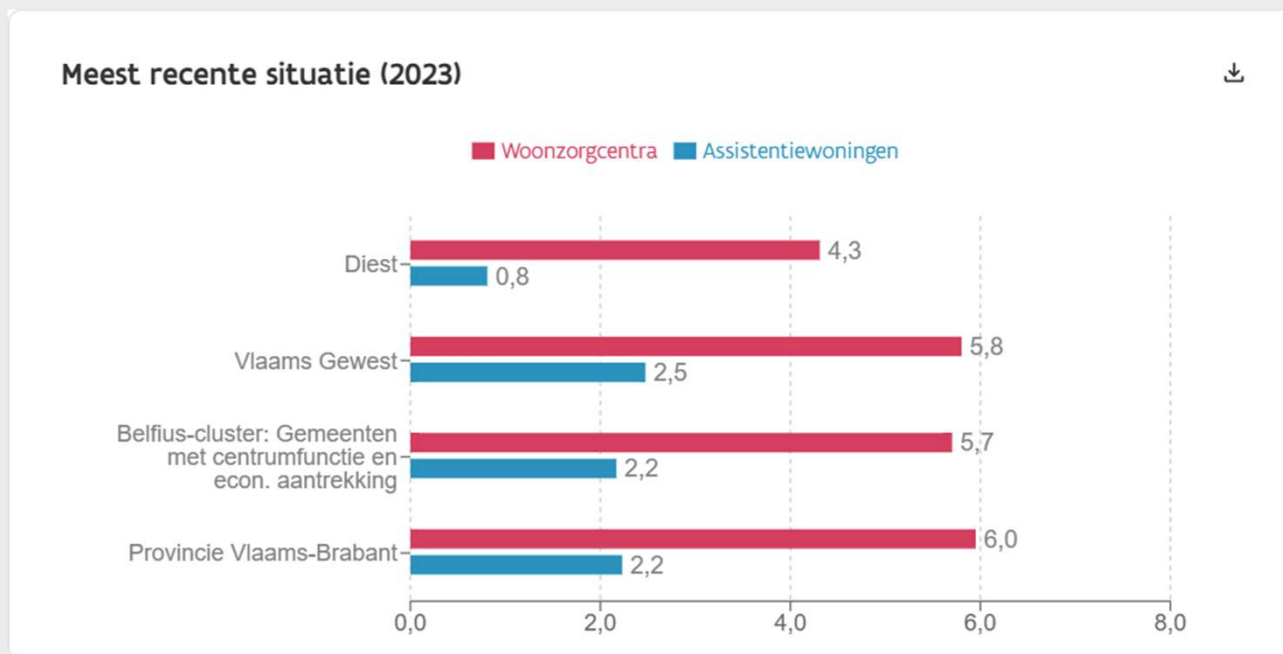
Zorgaanbod - Diest			
	Diest	Vlaams-Brabant	Vlaams Gewest
gepresteerde uren dienstencques per inwoner 65+ jaar [uur] [2022]	19	18,8	16,2
aanbodratio LDC per 10.000 inwoners 65+ [per 10.000] [2023]	1,7	1,6	2
aanbodratio DVC per 10.000 inwoners 65+ [per 10.000] [2023]	1,7	2,3	2,3

Provincies in cijfers

Welzijn, zorg en opvang

Ouderenzorg: residentiële ouderenzorg

- Aantal plaatsen per aantal inwoners: lager dan gemiddelden Vl-Br, cluster en Vl Gewest.
- Momenteel: bijkomende plaatsen in aanbouw (voorafgaande vergunning voor 114 bijkomende woongelegenheden in WZC).

Residentiële ouderenzorg

Aantal plaatsen in woonzorgcentra en in assistentiewoningen, per 100 inwoners van 65 jaar en ouder

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid, aanlevering Statistiek Vlaanderen, bewerking Agentschap Binnenlands Bestuur

Welzijn, zorg en opvang

Tevredenheid ouderenvoorzieningen

- De tevredenheid over ouderenvoorzieningen is toegenomen (2017: 67%; 2020: 69%; 2023: 72%) en sluit aan bij het gemiddelde van het VL-Gewest (71%), en ligt hoger dan dat van VL-Brabant (63%). De cluster heeft een gemiddelde van 75%.

Welzijn, zorg en opvang

Kinderopvang

Legenda

- veel lager
- lager
- gemiddeld
- hoger
- veel hoger

Aanvulling: recent plaatsen bijgekomen en dan vnl in de opvang met inkomenstarief

	0-2 jaar [aantal]	opvangplaatsen B&P (toestand 31/12/jaar-1) [aantal] ⁽¹⁾	opvangplaatsen B&P per 100 kinderen 0-2 jaar (toestand 31/12/jaar-1) [per 100] ⁽²⁾	opvangplaatsen B&P met inkomenstarief (toestand 31/12/jaar-1) [aantal] ⁽¹⁾
Stadscentrum (Diest)	217	99	45,6	99
Station (Diest)	x	0	0,0	0
Webbekom (Diest)	45	22	48,9	0
Papenbroek (Diest)	x	0	0,0	0
Kaggevinne (Diest)	50	22	44,0	8
Molenstede (Diest)	70	83	118,6	57
Molenstede-Industrie (Diest)	14	0	0,0	0
Schaffen-West (Diest)	109	69	63,3	8
Schaffen-Oost (Diest)	24	0	0,0	0
Deurne (Diest)	46	8	17,4	8
Wijk onbekend - Diest	0	-	-	-
Diest	581	303	52,2	180

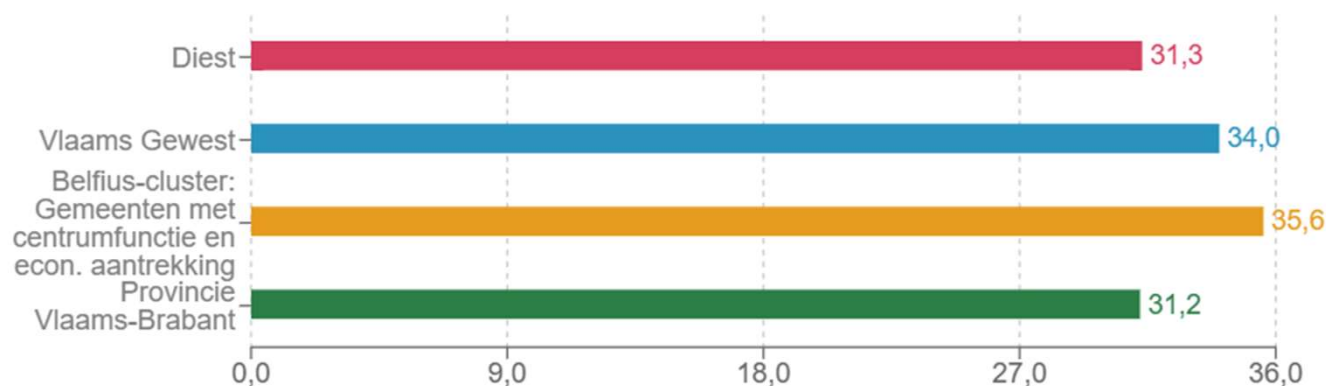
Provincie in Cijfers: Rijksregister - Opgroeien - Capaciteit kinderopvang baby's en peuters (2023)

Welzijn, zorg en opvang

Kinderopvang

- Aandeel opvangplaatsen baby's en peuters met inkomenstarief vergelijkbaar met provincie, lager dan Vlaams Gewest en cluster

Meest recente situatie (2022)

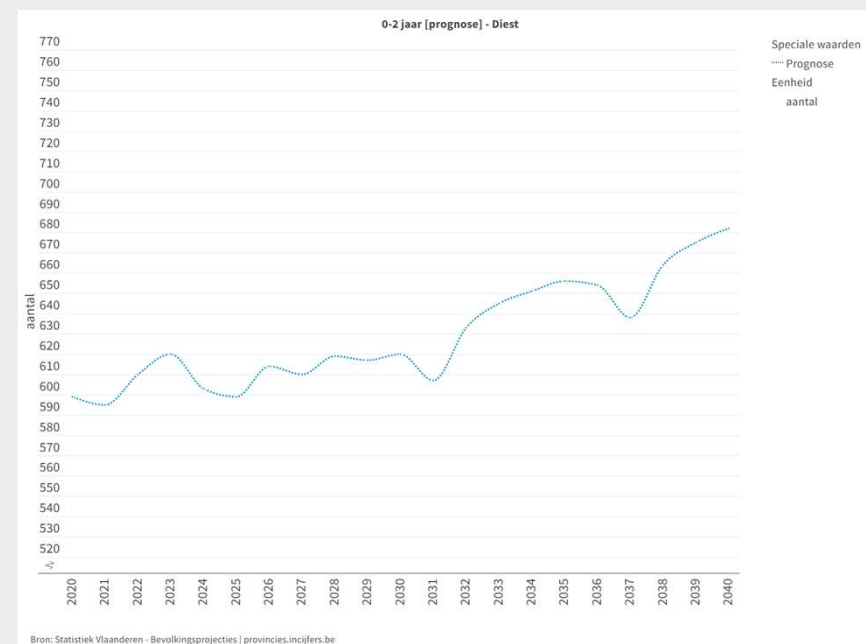
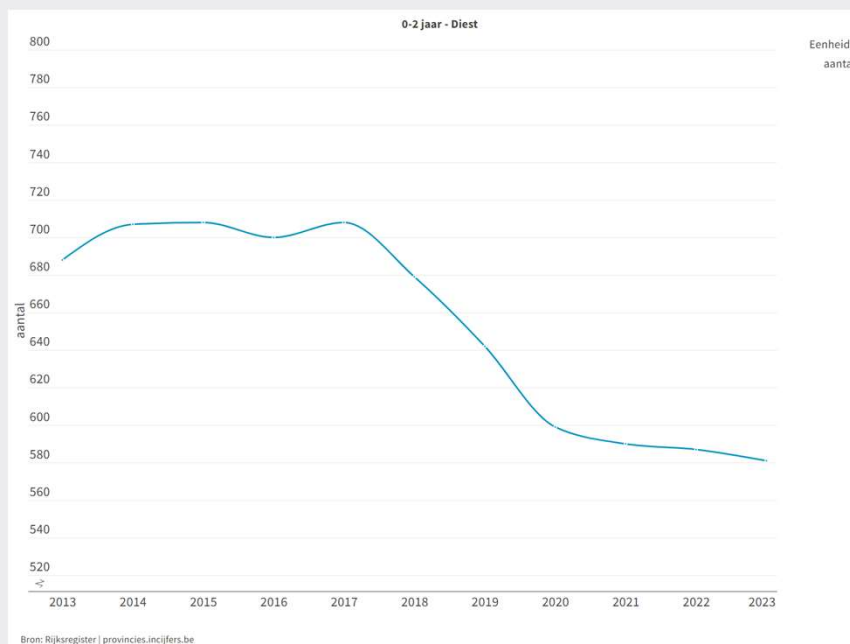

Opvangplaatsen baby's en peuters met inkomenstarief
Aantal plaatsen met inkomenstarief in kinderopvang voor baby's en peuters (0-2 jaar),
per 100 baby's en peuters
Bron: Kind & Gezin, bewerking Agentschap Binnenlands Bestuur

Welzijn, zorg en opvang

Kinderopvang

- Evolutie en prognose aantal 0-2-jarigen

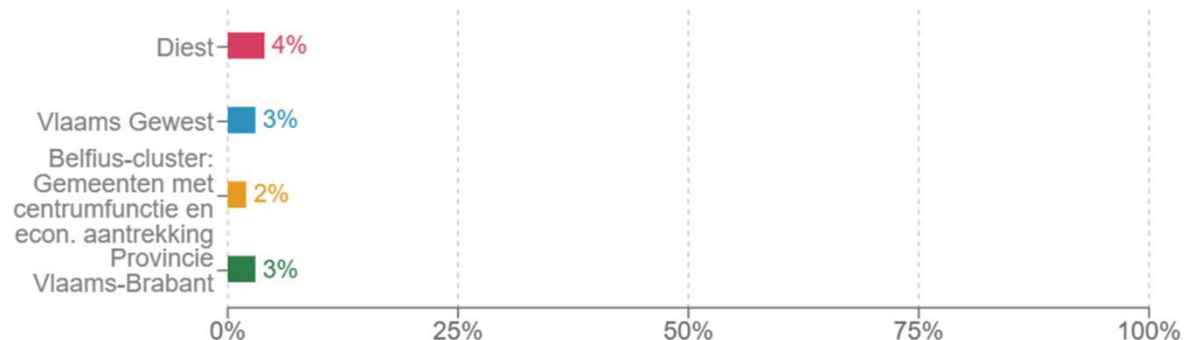
Provincies in cijfers

Welzijn, zorg en opvang

Kinderopvang

- 4% ondervindt betalingsmoeilijkheden kinderopvang
- Lokaal Loket Kinderopvang: 138 vragen rond kinderopvang (0-3j) in 2023
 - Niet voor alle opvangvragen is er een opvangvoorstel

Meest recente situatie (2023)

Betalingsmoeilijkheden kinderopvang

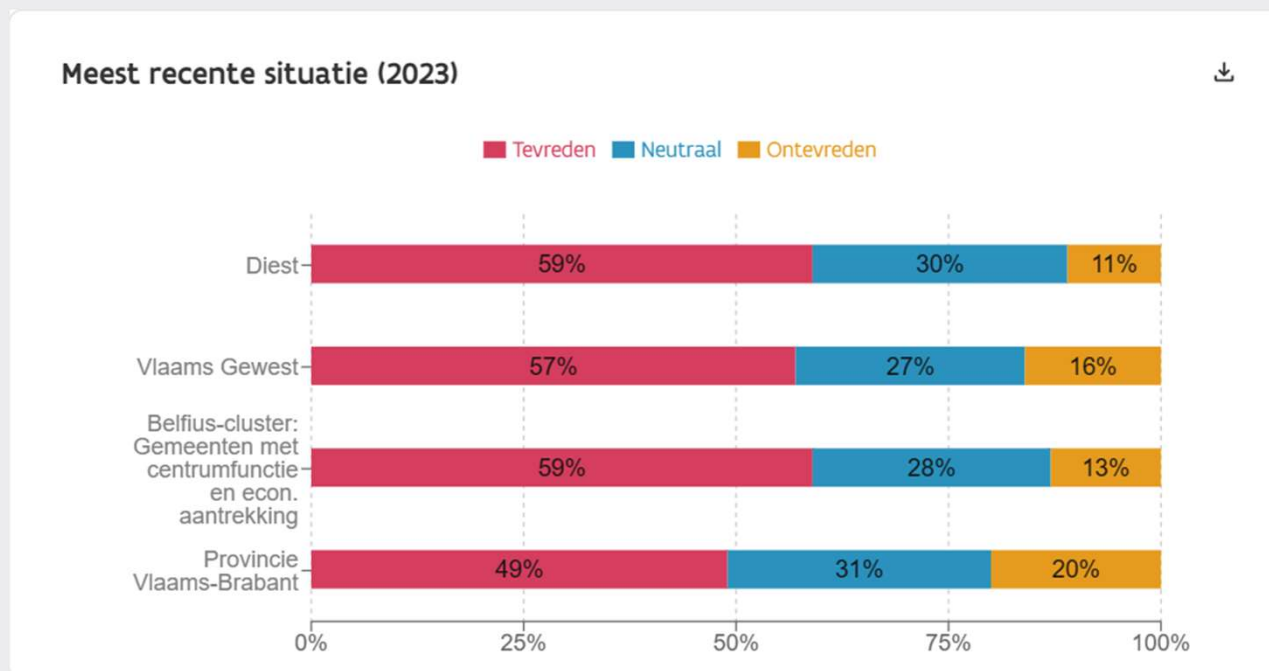
Aandeel inwoners dat behoort tot een huishouden dat kinderopvang niet (op tijd) kan betalen

Bron: Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor, Agentschap Binnenlands Bestuur

Welzijn, zorg en opvang

Kinderopvang

- Tevredenheid
kinderopvang is
bovengemiddeld

Tevredenheid over kinderopvang

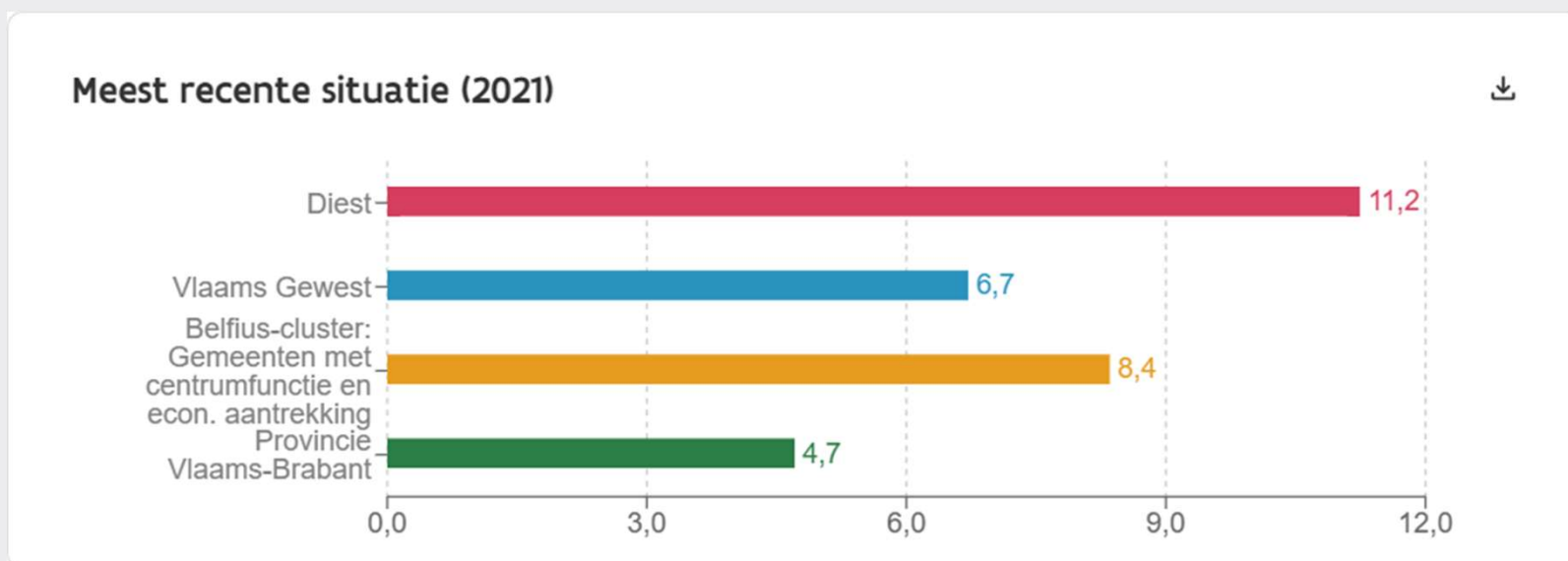
Aandeel inwoners dat tevreden is over de opvang van baby's en peuters

Bron: Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor, Agentschap Binnenlands Bestuur

Welzijn, zorg en opvang

Buitenschoolse kinderopvang

- Meer dan gemiddeld aantal opvangplaatsen BKO

Opvangplaatsen buitenschoolse opvang

Aantal plaatsen in voor- en naschoolse opvang voor schoolgaande kinderen (3-11 jaar), per 100 kinderen

Bron: Kind & Gezin, bewerking Agentschap Binnenlands Bestuur

Welzijn, zorg en opvang

Buurtgerichte zorg

- buurtgerichte zorg: model waarin geïntegreerde zorg op maat van de buurt/wijk centraal staat
- noden verschillen op wijkniveau

	personen met verhoogde tegemoetkoming (t.o.v. personen in de ziekteverzekering) [%] [2022]	eenoudergezin met minstens 1 minderjarig (LIPRO) kind (t.o.v. private huishoudens) [%] [2023]	alleenwonend 75+ jaar (t.o.v. totaal 75+ jaar) [%] [2023]	niet-Europese (niet-EU) herkomst (t.o.v. inwoners) [%] [2023]	indicatorleerlingen basisonderwijs (t.o.v. lln BO) - WP [%] [2022-2023]	indicatorleerlingen secundair onderwijs (t.o.v. lln SO) - WP [%] [2022-2023]
Stadscentrum	22,6	5,4	34,4	22,2	55,2	60,2
Station	11,5	x	x	6,0	69,2	x
Webbekom	21,4	4,9	35,2	20,5	47,3	61,3
Papenbroek	19,7	0,0	x	6,5	x	x
Kaggevinne	8,8	3,4	26,1	14,1	27,5	36,2
Molenstede	8,3	2,9	29,3	5,1	20,6	25,7
Molenstede-Industrie	4,4	4,9	36,4	x	x	x
Schaffen-West	11,8	3,8	28,7	11,3	38,8	50,4
Schaffen-Oost	9,6	2,6	23,1	6,8	23,7	28,6
Deurne	9,4	3,3	24,7	5,3	23,3	29,8
Wijk onbekend - Diest	nvt	x	0,0	x	x	x
Diest	15,5	4,3	31,3	14,7	39,6	45,9

veel lager

lager

gemiddeld

hoger

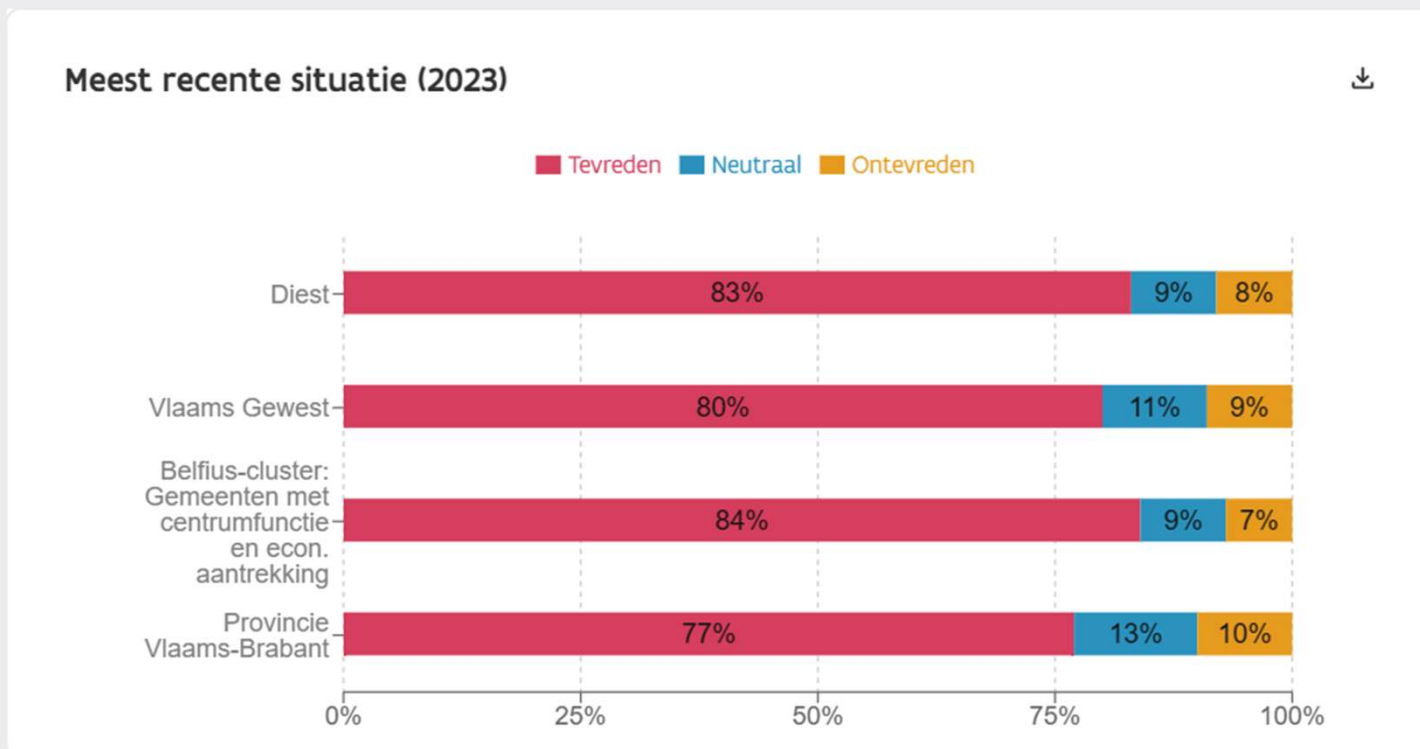
veel hoger

Provincies in cijfers

Welzijn, zorg en opvang

Gezondheid

- Tevredenheid over gezondheidsvoorzieningen is hoog: 83%
- 67% voelt zich gezond
- Tevredenheidsbevraging cliënten dienst gezinszorg (2023): hoge tevredenheid
- AZ Diest is op weg naar een nieuwe eengemaakte zorgcampus

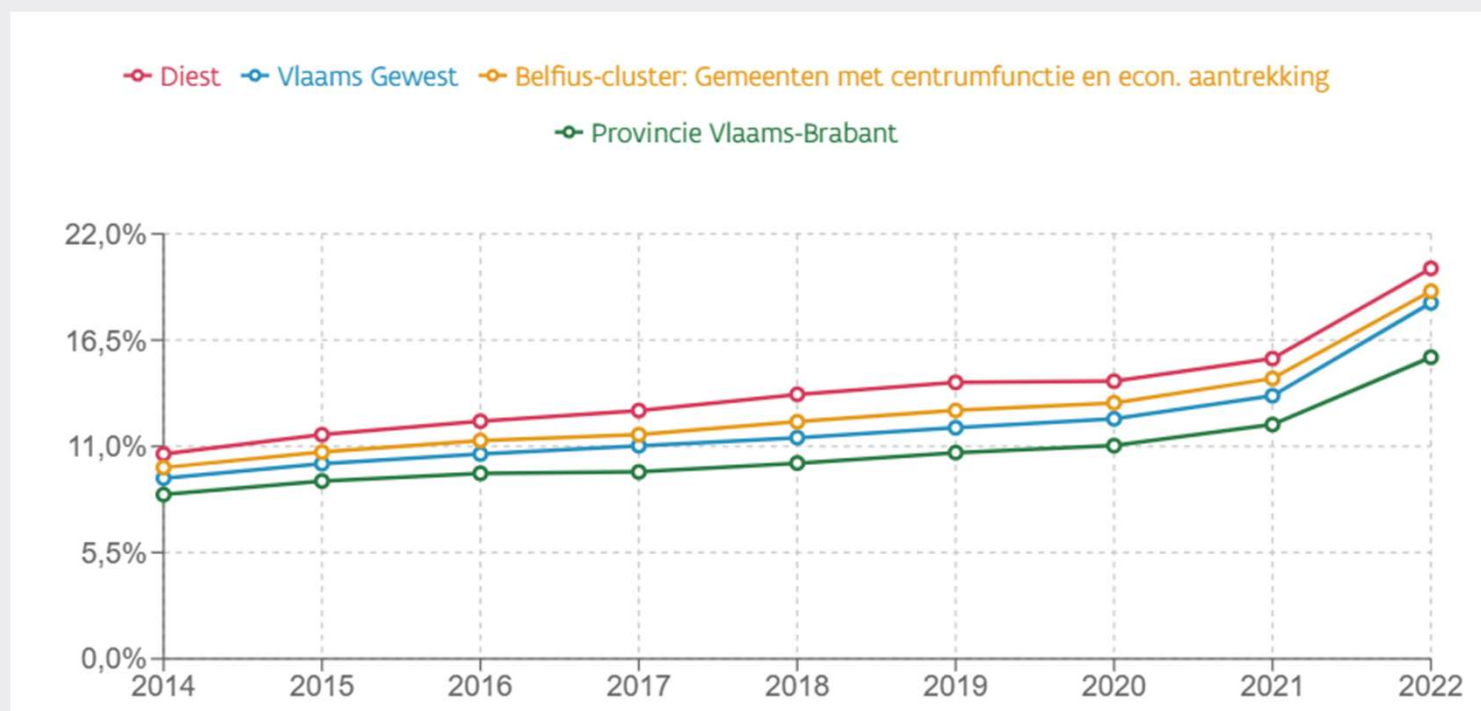

Tevredenheid over gezondheidsvoorzieningen
Aandeel inwoners dat tevreden is over de gezondheidsvoorzieningen
Bron: Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor, Agentschap Binnenlands Bestuur

Welzijn, zorg en opvang

Gezondheid

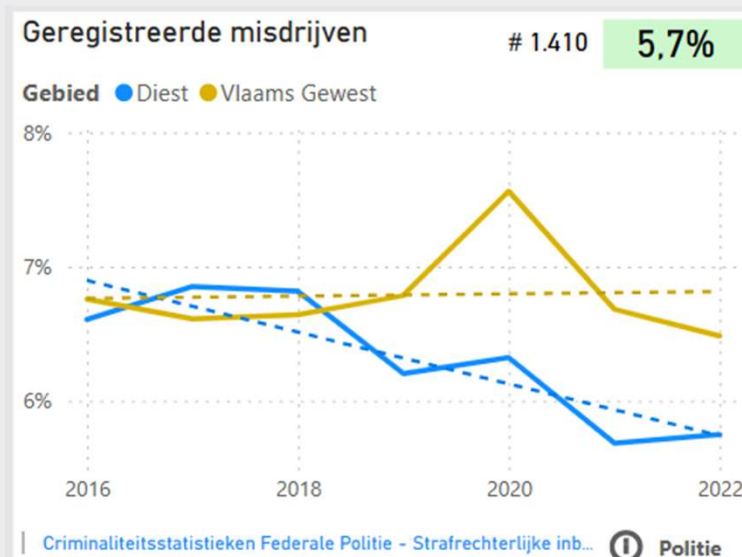
- Opvallende stijging inwoners met chronische aandoening
- BOV (Bewegen op verwijzing): 92 deelnemers in 2023

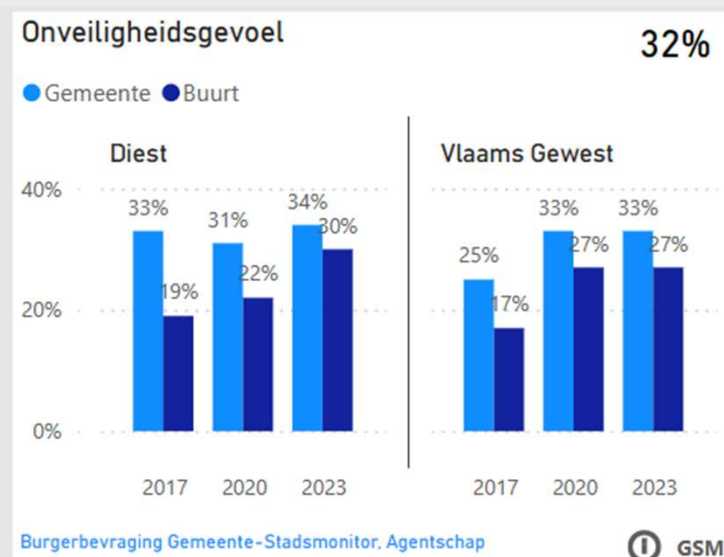
Gemeente-stadsmonitor 2023

Veiligheid

- Gedaalde criminaliteitscijfers, toch hoger onveiligheidsgevoel

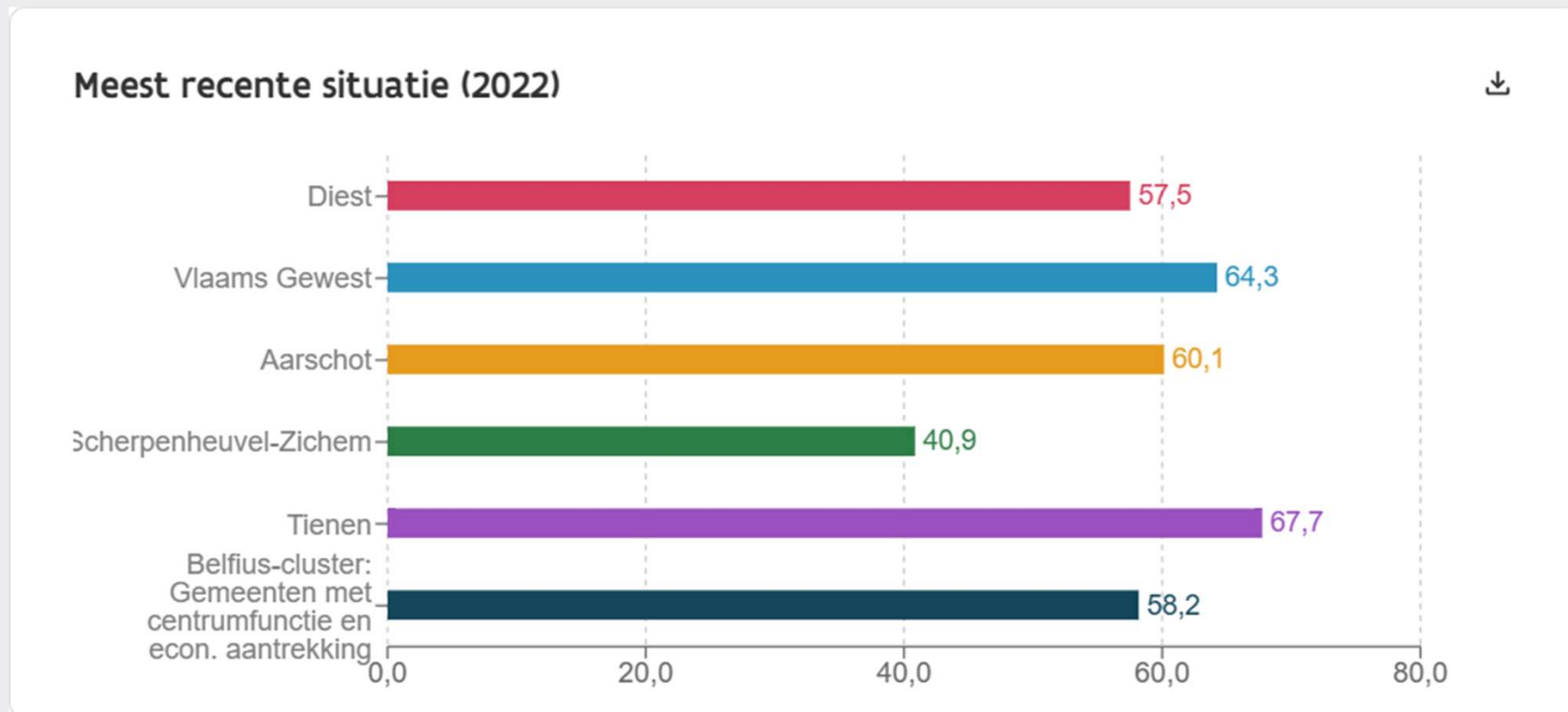

Aantal geregistreerde misdrijven tov aantal inwoners

Aantal personen die zich minstens af en toe onveilig voelen tov het totaal aantal respondenten

Veiligheid

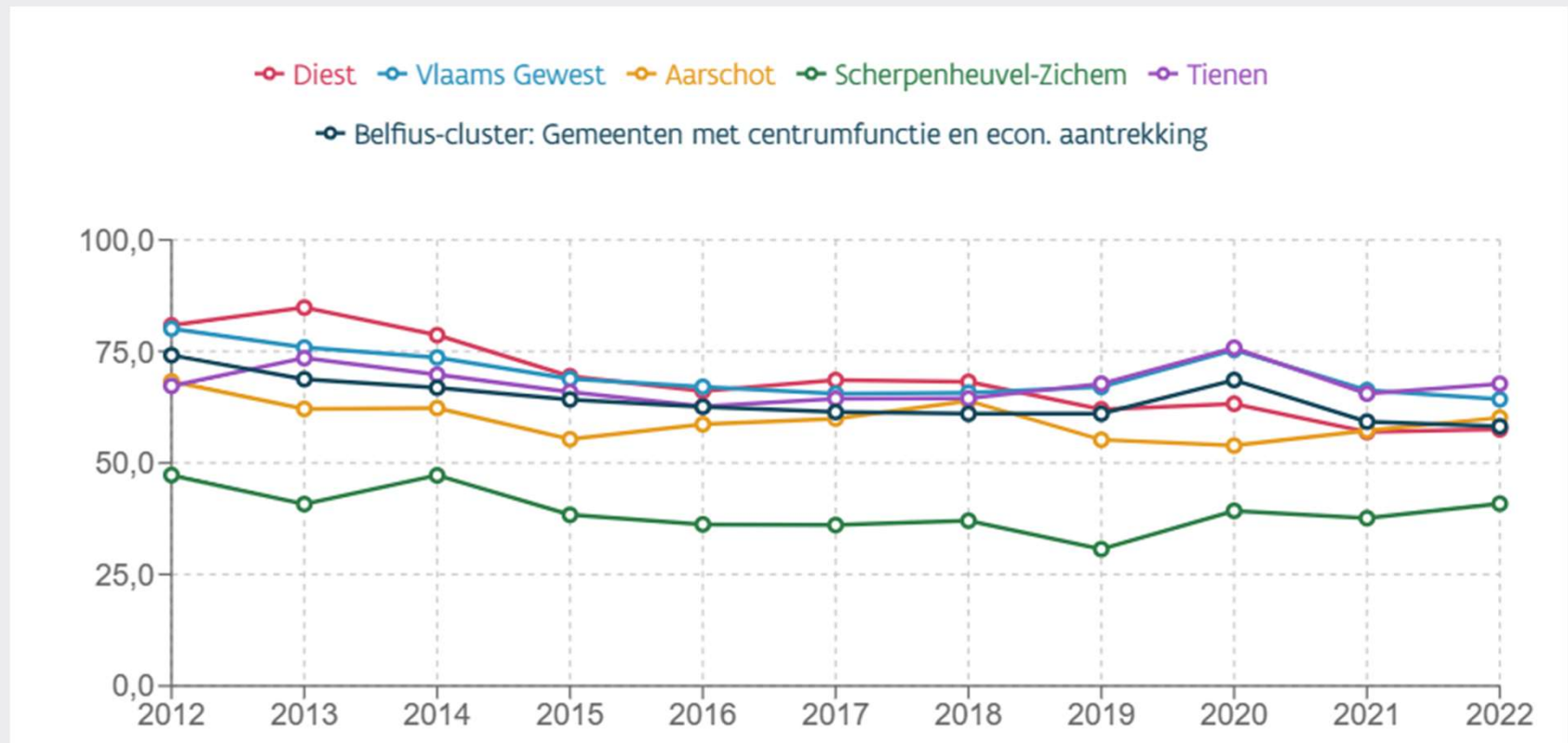

Criminaliteitsgraad: Aantal geregistreerde feiten, per 1.000 inwoners

Bron: Politiele Criminaliteitsstatistieken, aanlevering Statistiek Vlaanderen, bewerking Agentschap

Binnenlands Bestuur

Veiligheid

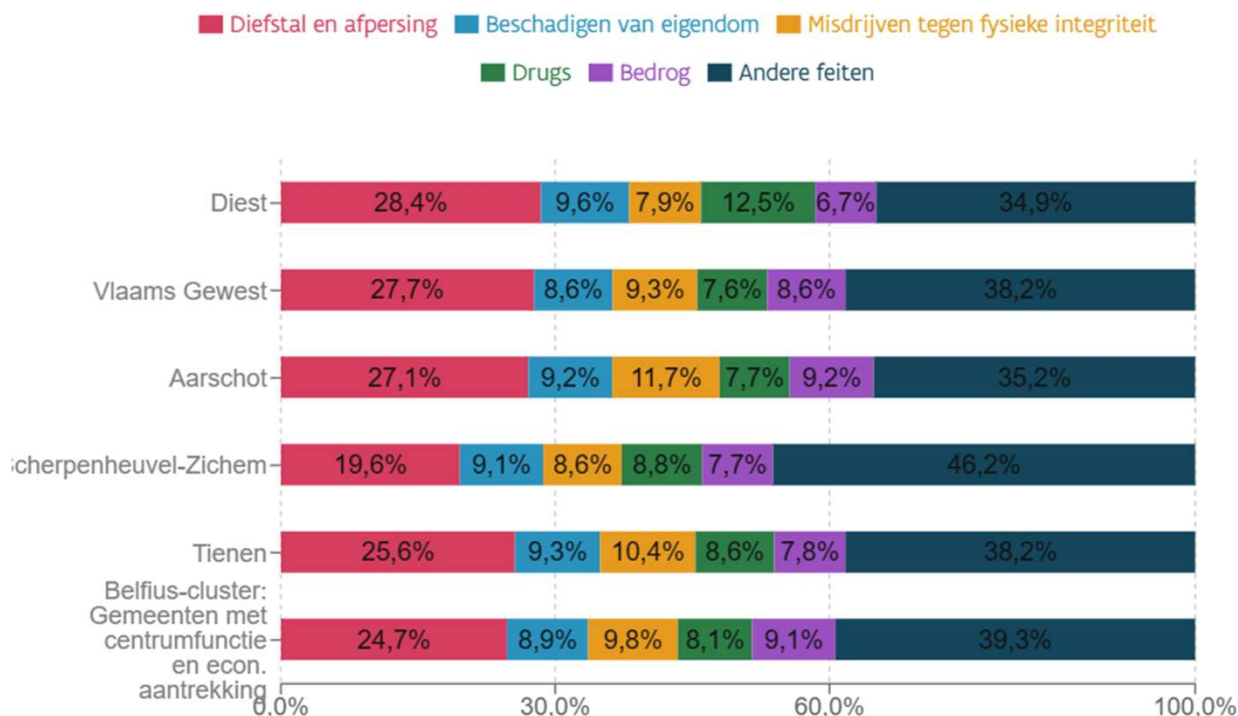
Evolutie criminaliteitsgraad: Aantal geregistreerde feiten, per 1.000 inwoners

Bron: Politie Criminaliteitsstatistiek, aanlevering Statistiek Vlaanderen, bewerking Agentschap Binnenlands Bestuur

Veiligheid

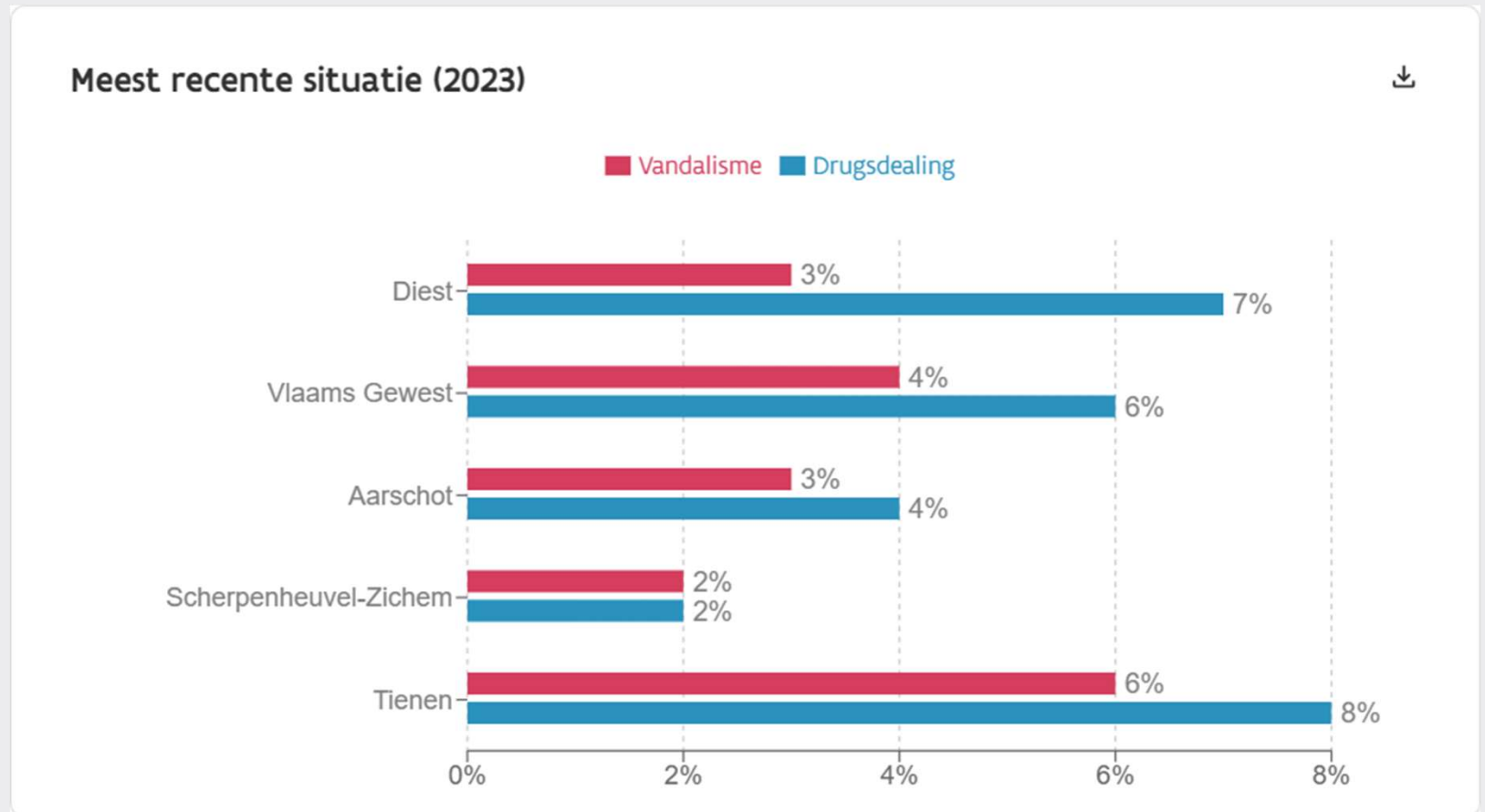
- Eerder hoge % waarden (vgl benchmarks) voor diefstal en afpersing, beschadigen van eigendom en drugs

Meest recente situatie (2022)

Gemeente-stadsmonitor 2023

Veiligheid

Buurthinder: vandalisme en drugs

Aandeel inwoners dat de afgelopen maand hinder heeft ondervonden van vandalisme of drugsdealing en -gebruik, in procenten

Bron: Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor, Agentschap Binnenlands Bestuur

4.3

BIJLAGEN: WERKSESSIES HELIKOPTERANALYSE

Klimaat- en energietransitie

Vastgoedstrategie

- Keuzes maken!
- Aanpassen van oude gebouwen
- Renovatiebeleidsplan tegen 2050
- Eigen gebouwen klimaatneutraal maken

Hoe de (kwetsbare) burger meekrijgen?

Moeilijk om gedragsveranderingen te verwezenlijken

Energiegemeenschappen warmtenetten
Onmiddellijk voorzien van infrastructuur voor de toekomst
Samenwerking met externe aanbieders (total cost of ownership)

infrastructuur meer projectmatig werken;
stakeholders kennen; checklist: wie advies vragen
Kennen van de interne dossiers

Het is een collectieve uitdaging en moet in elke dienst geïntegreerd worden
Meer in dialoog gaan (niet op een eiland werken)

Stad moet voorbeeld zijn; renovatie van stadsgebouwen
Vastgoedstrategie, duurzaam en doordacht patrimonium

Expertise nodig
Te log
Te traag
Weinig uitvoering en realisatie vs de ambities en plannen

meer windmolens, zonnepanelen
Bij mensen thuis, via coöperaties etc?

Elektrische voertuigen

klimaatactieplan uitvoeren

Het momentum benutten, bv. niet 5x de straat openleggen
Nodige voorzieningen, samenwerking DOD, speelweefsel, ...
Telkens klimaat-check inbouwen (is ook efficiënter voor het budget)

Energie en klimaat vs. erfgoed
Vergunningenbeleid

Handhaving RO + milieu versterken (bv illegale verhardingen)

Hitteplan ruim bekijken
Impact op maatschappelijk leven

Klimaat- en energietransitie

Inwoners stimuleren:

- Bewustmakingscampagne
- Alternatieve energiebronnen doen aanspreken

Faciliteren gebruik alternatieve energie:

- Lokale energiegemeenschappen opzetten
- Verdelen energie uit geothermie over kwetsbare huurders

Extra over nieuwe bouwsubsidies voor het energieneutraler maken van (jeugd)lokalen

Voorbeeldfunctie stad

- Elektrificatie wagenpark
- Verkopen of stopzetten huren van niet aan te passen gebouwen
- Tandje bijsteken scheiding hemelwater/afvalwater, plaatsing zonnepanelen

Politiek engagement, prioriteiten+ budgetten

Schepen van klimaat

Armoede

Vertegenwoordiging van mensen in armoede in adviesraden, participatie in beleid, ...

Zorg ervoor dat de behoeften van verschillende groepen worden meegenomen

Samenwerking stad met lokale organisaties
Arktos, Groep Intro, OKAN, CAW, CGG, CVO, ...

Doorbreken van negatieve netwerken.
Wat kan de rol van een lokaal bestuur zijn?

Onderwijsondersteuning, elimineren onderwijsarmoede
Zomerbabbels, bib babbels, taalbad, taalbeleid, boekenstoet ...

betere samenwerking om werk-gezin-opvang op elkaar af te stemmen

Voldoende kinderopvang voorzien, ook al nemen de overheidssubsidies af

Voldoende kinderopvang – deelname arbeidsmarkt (voorschools en buitenschools)

Outreaching
Gezinsgerichte hulpverlening
Mentorprogramma's

Analyse van oorzaken

informatie over hulpverlening en ondersteuning kenbaar maken aan de doelgroep

Inclusief sociaal beleid

Mensen ondersteunen in factoren die een invloed hebben op armoede bv kinderopvang, mobiliteit, (overkoepelende aanpak van oorzaken

Betaalbaar vrijetijdsaanbod

Uit-PAS met kansenstatuut

Vrijwilligers om toeleiding naar activiteiten/clubs/cultuur, ... te faciliteren

toeleiding van kinderen/jongeren naar participatie, sport, jeugdbeweging om de kans om uit armoede te geraken te vergroten

Sociaal Huis

Armoede

Extra inzetten op laagdrempelige gezinsondersteuning

- Nood aan extra personeel
- Nood aan andere diensten (laagdrempelig)
- Dienstoverschrijdende aanpak

Nood aan laagdrempelige loketfunctie van ma-vrij op een bereikbare plaats (nu is HvhK niet zichtbare locatie)

Extra plaatsen kinderopvang

transversaal aanpakken!

Beleid aantrekkelijk maken voor jeugdige werknemers / jonge gezinnen

Uit-pas uitrollen BOA-regisseur
1 extra personeelslid

Dienstoverschrijdend werken

Voldoende personeel

Dienstoverschrijdend werken

Participatie

Kaders en begeleiding zijn essentieel
Goede communicatie nodig, niet alleen vragen maar ook terugkoppelen
Je moet zelf organisatorisch en inhoudelijk sterk staan

Speelveld afbakenen en communicatienadien van doelen en beslissingen

“Inspraak zonder inzicht leidt tot uitspraak zonder uitzicht”

Buurtbudget-begeleiding

Nooit 'one size fits all', altijd op maat.

Rekening houden met de mogelijkheden van de bevolking

aandacht voor valse participatie

Er zijn meer meningen dan alleen die van de roepers (bv soc media, adviesraden, ...)

Adviesraden herevalueren + nieuwe start

Hoe iedereen een stem geven (alle lagen van de bevolking)?

- Buurtgericht
- Outreachend
- Deur aan deur

Structurele bevraging van inwoners inbouwen (niet alleen ad hoc of projectgebonden)

Definiëren van de juiste stakeholders
Tijdig betrekken van de stakeholders

Verhoogde participatie ECM (etnisch-culturele minderheden); diversiteit in het programma; inclusieve promotie, erkenning en herkenning
Overbruggen van de participatiekloof

Laagdrempelig en toegankelijk aanbod (kosten beheersen, communicatie op maat, ondersteuning en omkadering op maat, doelgroepgericht)

onderwijs: ouderraad, leerlingenraad, academieraad: bewaken van de diverse samenstelling

jongeren/senioren/ECM/ mensen in armoede, .. Participatie bevorderen; mentorprogramma's, focusgroepen

Meer kansengroepen bereiken

Actieve senioren voldoende inzetten in participatie (bv huiswerkklass, scholen, Vervoer, projecten, ...) om ze up to date te houden in de huidige maatschappij

Vergrijzing

Steeds aandacht voor aanpassingen op maat van senioren (snelheid maatschappij, complexiteit, digital vs digibeet, ...)

Versterken thuisdiensten, ziekenzorg

Meer zorgaanbod nodig + goede mobiliteit en toegankelijkheid (ook in de deelgemeenten)

Levenslang leren: specifiek aanbod voor volwassenen en senioren DKO/CVO

Uitdagingen mbt dementie

aandacht voor etnisch culturele minderheden

Weg van het hokjesdenken

aandacht voor discriminatie bij senioren

gezondheidsraad?

De actieve oudere is zelf minder inzetbaar als mantelzorger – daar aandacht voor hebben

Dicht bij huis werken – meer kansen om mantelzorg op te nemen

toegankelijkheid openbare ruimte

Evenwichtige leeftijdsvertegenwoordiging in bv adviesraden

Vergrijzing

Intergenerationele projecten
Ouderen betrekken bij
activiteiten met jongeren

Beleid RO
Cohousing
Kangerowonen

Jonge gezinnen
aantrekken – stad
kindvriendelijk maken

...dienstverlening: met bio-
box naar minder-mobielen
gaan

Wonen aantrekkelijk maken voor
mensen met jonge kinderen

- Betaalbare woonwijken voor jonge gezinnen
- Blijven inzetten op belevingsaspecten
- Verhogen werkgelegenheid
- Voorzieningen zoals openbaar Vervoer, scholen, woonvoorzieningen, bedrijfsruimte

Digitalisering
toegankelijk maken
voor ouderen

multifunctioneel
maken van
ontmoetingsplaatsen

Aanbod voor
senioren voorzien
PPS sportpark
Warande

Digitalisering

Implementatie
Verenigingsloket in de
hele organisatie

Integratie AI in
dienstverlening en algemene
werking

Uitbreiding
Digipunten

evenwicht
digitale
dienstverlening en
digitale
geletterdheid

Digitalisatie openbaar
domein (plannen,
gebruik tablet, ...),
meten en weten,
opleiding en monitoring

Uitdaging:
versnippering van
digitalisering door
de verschillende
overheden

CC Diest: digitaal
aanbod voor
verzorgingscentra

opleiden
personeel om mee te
zijn met de laatste
trends

Meer externe hulp
voor digitalisering

E-inclusie

middelen/budget
voorzien

Digitale storytelling
erfgoed en musea

Opleiden personeel
en burgers

diensten lopen aan
tegen GDPR-
wetgeving

Betere koppelingen
tussen
verschillende
diensten en
databronnen

Vrij veld

Uitdaging: ritme van de overheid aanpassen aan het ritme van een snel veranderende maatschappij
Uitbouw van netwerken (extern), ook met andere overheden
Externe expertise
Rol en functie overheid bekijken – regierol?

Dienstverlening decentraliseren

vergadercultuur - efficiënter werken

Grote tentoonstellingsruimte met aangepaste technieken

Aanpak personeelsverloop

Overaanbod appartementen met 1 à 2 kamers – meer nood aan gezinsaccommodatie

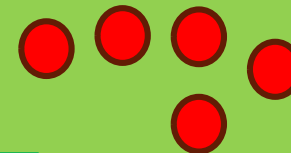
verkeersvrije Grote markt?

Begijnhof als kunstenaarsdorp

Onderhoud vlonderpad & Demer + meer beleving

Aanpak langdurige en structurele leegstand

- Beleidsplan Ruimte
- Vastgoedmarkt organiseren

Werksessie helikopteranalyse MAT 30 mei

Sociaal-
economische
dimensie

‘Armoedereflex’ in heel het meerjarenplan
meenemen, in alle acties en transversaal

Transversale aanpak vraagt versterking van de
competenties en kennis in de eigen organisatie

Gedifferentieerd kansarmoedebeleid voeren, want
sterke verschillen tussen deelgemeenten

Transversale inclusieve aanpak, geen ad-
hocbeleid, vergt tijd en geduld

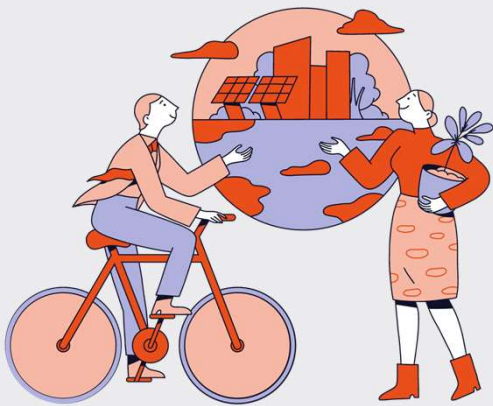
Inzetten op bereikbare, laagdrempelige
dienstverlening, door samenwerking en
outreaching

Werksessie helikopteranalyse MAT 30 mei

Groene dimensie

Essentieel is duidelijke politieke trekkersrol en engagement. Zonder lukt het niet

Transversale aanpak: groen, beheer, nuts, jeugd, sport, ...

Vastgoedstrategie: keuzes maken, naar meer duurzame stadsgebouwen en publieke ruimte; keuzes durven maken en niet laten leiden door beperkte budgetten

Voorbeeldrol opnemen

Gedragsverandering burger stimuleren: subsidie, voorbeeldrol, sensibilisering, coöperatieve aanpak

Nieuw administratief centrum waar quasi iedereen samenzit en bereikbaar voor alle Diestenaren

Circulariteit: transversaal aanpakken (bouw, openbaar domein, voedselbank, ...)

Blijven inzetten op verhogen van de rioleringsgraad

Werksessie helikopteranalyse MAT 30 mei

Digitale
dimensie

Nood aan IT-visie: waar willen we naartoe?

Digitaliseren van processen in alle diensten: hoe diensten meekrijgen?

Nood aan opleiding en kader

Datagedreven werking versterken: data voedt beleid

Lokaal e-inclusiebeleidsplan

Dienstverlening: digitaal én analoog

Verkennen mogelijkheden AI

Integratie maximaliseren, versnippering tegengaan

Automatische rechtentoekenning

Werksessie helikopteranalyse MAT 30 mei

Maatschappelijke
dimensie

Vergrijzing en zorgnoden als uitdaging

Debat aangaan m.b.t. kerntaken: actorrol vs. regierol bv.
in zorg

Buurtgericht werken, zorgzame buurten, samenwerking
thuiszorg

Aandacht voor vervoersmogelijkheden

Aantrekken jonge gezinnen

Doorverwijzen naar de juiste diensten als noden worden
opgemerkt (wie-is-wie, waar kan je terecht voor..?)

Werksessie helikopteranalyse MAT 30 mei

Bestuurlijke
dimensie

Moderne visie op participatie

Nood aan een kader, afbakening

Participatie-ervaringen met buurtbudget doorvertalen naar
gerichte, thematische participatie

Adviesraden herdenken

Schaalvergroting

Inzetten op regionale samenwerking, verdelen van
overkoepelende taken

Regierol bv. BOA, evenementen, zorg, ...

Invloed nieuw Vlaams regeerakkoord?

2.1

BIJLAGE: BRONNEN

Bronnen

Interne analyse

- Individueel financieel profiel Belfius
- BBC Analysetool - ABB (bbcdr.be)
- Beleidsplanner analysetool
- Rapporten organisatiebeheersing Diest
- Interne data: verzuimcijfers, welzijnsbevraging, organogram, risicoanalyse organisatiebeheersing, ...
- Omgevingsanalyse Idea mei 2018
- Leidraad organisatiebeheersing lokale besturen (Audit Vlaanderen)
- www.diest.be

Bronnen

Gebiedsanalyse

- Gemeente-stadsmonitor 2023
- Provincies in Cijfers
- Data OVAM: Cijfers huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval (vlaanderen.be)
- Data VMM: Zuiverings- en rioleringsgraad — Vlaamse Milieumaatschappij (vmm.be)
- Klimaatportaal Vlaanderen
- Je gemeente in cijfers — Vlaamse Milieumaatschappij (vmm.be)
- Lokale vrijetijdsmonitor (vlaanderen.be)
- Presentatie ‘Wateroverlast 15-16 juli 2021’
- Diest Durft. Vier jaar doen – een overzicht
- Geoportaal | Onroerend Erfgoed
- Sustainable Development Goals - SDG Monitor
- SDG-Wijzer (zwevegem.be)
- <https://www.politie.be/statistieken>
- Klimaatactieplan Diest 2030 – Risico- en kwetsbaarheidsanalyse

Bronnen

Gebiedsanalyse

- Betonrapport 2024 Natuurpunt.
- Vervoerregio Leuven. Regionaal Mobiliteitsplan
- Afbakening Kernwinkelgebied Diest draaiboek.
- Eindrapport toekomstvisie toerisme Diest
- Jaarverslag sociale dienst Diest 2023.
- Jaarverslag 2023 Huis van het Kind
- Jaarverslag LDC 2023
- Opgroeien.be
- Dataloep ([Dataloep: aan de slag met cijfers over onderwijs \(vlaanderen.be\)](https://www.vlaanderen.be/dataloep))
- Interne documenten Diest: reactie interpellatie Kansarmoede januari 2024

Bronnen

Helikopteralyse

- Agentschap Binnenlands Bestuur *Burgerbevraging gemeente- en stadsmonitor 2023*.
- Audit Vlaanderen. (2021). *Thema-audit Informatiebeveiliging 2020*. Brussel: Vlaamse overheid,.
- Audit Vlaanderen. (2023). *Thema-audit: Beheer van ICT-risico's bij lokale besturen*. Brussel: Vlaamse overheid,.
- Belfius. (2023). *Studie van de lokale financiën 2023*. Brussel: Belfius.
- Council of European Municipalities and Regions. (2023, Augustus 10). *Diversity and integration*. Opgehaald van Local & Regional Europe: <https://ccre.org/en/actualites/view/4152>
- Europese Commissie. (2020). *2020 Strategic Foresight Report*. Opgehaald van European Commission: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/strategic-planning/strategic-foresight/2020-strategic-foresight-report_en
- Europese Commissie. (2023). *European Education and Training Monitor: België*. Opgehaald van European Education and Training Monitor 2022: <https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor-2022/nl/country-reports/belgium.html#4-school-education>

Bronnen

Helikopteranalyse

- EU-SILC. (2022). *Bevolking in armoede of sociale uitsluiting*. Opgehaald van Statistiek Vlaanderen: <https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/inkomen-en-armoede/bevolking-in-armoede-of-sociale-uitsluiting>
- IdeaConsult. *SDG monitor 2024*.
- Imec. Digimeter 2023. Digitale trends in Vlaanderen.
- Janssens, V. V. (16 februari 2023). *Kwantitatieve en kwalitatieve evaluatie van de tien reeds gefuseerde politiezones*. FOD Binnenlandse Zaken.
- Janssens, L., & De Rynck, F. (2023). *Visie op de toekomst van het lokaal & binnenlands bestuur in Vlaanderen, 2023*.
- STATBEL. (2023). *Bevolkingsvooruitzichten*. Opgehaald van België in cijfers: <https://statbel.fgov.be/nl/themas/bevolking/bevolkingsvooruitzichten#:~:text=Volgens%20de%20nieuwe%20demografische%20vooruitzichten,52.000%20inwoners%20per%20jaar%20gestegen.>

Bronnen

Helikopteranalyse

- UGent Vakgroep onderwijskunde. (2018). *Vlaamse resultaten PISA*. Gent.
- VDAB. (juni 2023). *Bevraging Lokale Besturen werkgelegenheidsconferentie*.
- Vlaamse overheid. (2022). *Internationale migratie*. Opgehaald van Statistiek Vlaanderen: <https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/bevolking/internationale-migratie>
- Vlaamse overheid. (2023). *Bevolking in armoede of sociale uitsluiting*. Opgehaald van Statistiek Vlaanderen: <https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/inkomen-en-armoede/bevolking-in-armoede-of-sociale-uitsluiting>
- 27 inspirerende fiches voor jouw omgevingsanalyse (vvsg.be) <https://www.vvsg.be/kennisitem/vvsg/27-inspirerende-fiches-voor-jouw-omgevingsanalyse>

SAMEN

VERANDERING

WAARMAKEN

